

Parapagimi për revistën.....	2
Duke pritur Mehdiun.....	3
Roli dhe përgjegjësia e fesë.....	6
Puno shumë për një fund të frytshëm	9
Si do jesh ti me tjerët, Allahu ashtu do jetë me ty	11
Barazia shoqërore në Islam	13
Shkaqet e shpikjes në fe	23
Kujdesi për të varfërit.....	28
Ndeja dhe shoqërimi me bidatxhinjë.....	34
Shkarkimi i kadiut nga posti	35
Feja islame dhe martesë	36
Shehda bint ebu Nasr ed Dineveri	52
Imam Kutejbe ibën Se'id	53
Ummul Kiram	54
Ramazani – muaji mik i jonë	55
Hadithe të dobëta mbi Ramazanin.....	58
E gjykuan sunnetin, në vend se të gjykonin me te.....	60
27. Vlera e dhikrit	62

Parapagimi për revistën

Ofrojmë mundësinë që të parapaguheni me parapagim vjetor në revistën Albislam. Parapagimi kushton gjithsej **10 euro** (dhjetë) për Europë, (përfshirë edhe Shqipërinë, Kosovën, Turqinë dhe ish republikat Jugosllave) dhe vetëm **310 denarë** për parapaguesit nga Maqedonia. Me këtë parapagim brenda një viti juve ju dërgojmë 12 numra të revistës, prej numrit aktual kur ju parapaguheni. Në këtë çmim janë të përfshira edhe harxhimet postare për dërgim të thjeshtë.

Për parapagim mjafton që të dërgoni pajtimin tuaj me emrin dhe adresën e plotë në:

email: albislam@albislam.com

sms: +389 70 445 725

fax: +389 2 3290 408

tel: +389 2 3290 408 (çdo ditë, përveç të xhumasë dhe të dielës, prej 9 deri 16)

ose me postë në: rr.386 nr.11, Q.T. Mavrovka lok.44, 1000 Shkup, Maqedoni

viti III nr: 27

albislam@albislam.com

redaksia: Ramadan Ramadani (kryeredaktor)

rr: 386 nr: 11

Agim Bekiri (ndihmës kryeredaktor)

Q.T.Mavrovka lok: 44

Bekir Halimi, Talha Kurtishi,

1000 Shkup

Alajdin Idriz, Fatmir Zaimi, Ali Shabani

fax: +389 2 3290 408

Del në fillim të muajit, kalendari i hixhretit, takvimi i Türkiye Diyanet Vakfı. Numri i ardhshëm: 03 11 2005

Boton: NUN-R DOOEL

Xhirollogaria: 300000001759616 Komercijalna Banka A.D. - Skopje (denar)

Xhirollogaria: 0270100209184 Komercijalna Banka A.D. - Skopje (euro)

rr. "Kej Dimitar Vlahov" 4

S.W.I.F.T. : KOBSMK2X

IBAN MK07300701002091869

Numri tatimor: 4030003487017

Revista është e regjistruar pranë Agjencisë për Informata të Maqedonisë nr. 02-124/2.

Shtypur në: Cetus Print -Shkup

Tirazhi: 800 kopje

ISSN: 1409-6250

Duke pritur Mehdiun

Çfarë transmetohet rreth Mehdiut?

Rreth Mehdiut transmetohen gati më tepër se 100 hadithe. Disa prej tyre janë të shpikur, disa të dobët dhe disa të mirë. Ndoshta disa mund të hyjnë edhe në grupin e haditheve autentike por ato janë shumë të paktë.

Në një hadith të transmetuar nga Ali ibën Talib qëndron se Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, ka thënë: Mehdiu është një prej nesh, nga familja jonë (pasardhësit tanë). Allahu do ta përgatitë atë në një natë. (Musned Ahmed 645, Sunen ibën Maxhe 4085). Disa dijetarë e kanë ngritur atë në shkallën e hadithit të mirë por zinxhiri i transmetimit të tij është i dobët sepse përmban Jasin ibën Shajban el Ijli. Buhariu e konsideron këtë transmetues si të diskutueshëm dhe kjo fjalë e tij kuptohet si mospajtim. Abu Zurah dhe Ibën Main në anën tjetër konsiderojnë se nuk ka problem me këtë transmetues.

Gjithashtu ka dhe tre hadithe të transmetuar nga Ebu Said el Hudri në lidhje me Mehdiun, të cilat gjenden në përmbledhjen e el Hakimit. Disa prej tyre janë përmbledhur dhe nga Ebu Daudi, Ahmedi, Tirmidhiu etj. Njëri nga këto është: Mehdiu do të jetë nga gjenerata e fundit e popullit tonë. (Mustedrek el Hakim 8716) El Hakimi e deklaroi të saktë dhe Dhehebiu pajtohet me të. Diskutim ka vetëm në lidhje me zinxhirin e transmetuesve.

Një hadith tjetër është: Mehdiu do të jetë prej pasardhësve të mi. Ai do të ketë një ballë të gjerë dhe hundë të ngritur. Ai do ta mbushë botën me drejtësi e barazi, ashtu siç ishte ajo

e mbushur me tirani dhe shtypje. Ai do të mbretërojë për shtatë vite. (Sunen Ebu Daud 4285).

Pastaj vjen hadithi i transmetuar nga Theubani ku qëndron se Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, ka thënë: "Nëse i shikoni flamujt e zinj duke ardhur nga Horosani, bashkohuni me to, edhe sikur t'ju duhet të zvarriteni, sepse mes tyre do të jetë Kalifi i Allahut, Mehdiu" (Mustendreu i Hakimit 8572, dhe Musnedi i Ahmedit 22387). Të gjithë zinxhirët e transmetimit të këtij hadithi janë të dobët dhe joautentik, edhe pse disa e kanë deklaruar të vërtetë, sepse ka shumë zinxhirë transmetimi.

Disa e përdorën këtë hadith për të mbështetur pretendimet e tyre se Mehdiu do të jetë nga familja e Al Abbasit nga dinastia e Abasitëve. Ka patur nga Kalifët Abasitë që u quajtën me emrin Mehdi. Kështu mund të kuptohet se ky hadith është shtrembëruar apo shpikur në kohën e Abasitëve, të cilët ishin në rivalitet me Emevitët.

Ummu Seleme transmeton nga Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, se ka thënë: Mehdiu do të jetë nga pasardhësit e mi nga ana e Fatimes. (suneni i Ebu Daudit 4086). Ky hadith ka zinxhir të dobët transmetuesish që përmban Ali ibën Nufajl, i cili në librin e Al Ukajlit cilësohet si i dobët. Al Ukajli thotë për këtë: Asnjë nga hadithet e transmetuara nga ai për Mehdiun nuk pranohet. Ai është i vetmi që i transmeton ato hadithe dhe të gjitha nëpërmjet Zijad b. Bajanit. Buhariu pasi e përmendën këtë hadith thotë: Zinxhiri i

transmetimit të tij është i diskutueshëm. Mundhëri duke u bazuar në këtë fjalë të Buhariut, arrin në përfundimin se këto janë të Said b. al Musejib.

Shumë dijetarë kanë shkruar rreth Mehdiut dhe njëri prej tyre është dhe Naim b. Hamadi në librin e tij "El fiten". Megjithatë Hamadi ishte prej dijetarëve me emër të sunetit, ai bëri disa gabime, të cilat i shënuan Dareknuti, Dhehebiu dhe Ibën Haxheri.

Në librin e tij El Mukadime, Ibën Halduni shkruan: Opinioni popullor mes muslimanëve është se çështja e Mehdiut është e vërtetë. Nuk ka dyshim se kjo është e vërtetë dhe se shumica e dijetarëve i pranojnë hadithet e kësaj tematike si tërësi. Por vetëm një pakicë e vogël e këtyre haditheve mund të jetë e kursyer nga kritika. Disa nga dijetarët e fundit i ngrejsh këto hadithe në mutevatir, ndërkohë që të tjerë i refuzojnë tërësisht ato.

Sidoqoftë, ajo që mund të thuhet është se ka hadithe, të cilat gjenden në sunet në lidhje me Mehdiun, që janë të gradëve të ndryshme të autenticitetit, duke filluar që nga të shpikurit, deri tek të mirët. Vetëm pak prej tyre janë klasifikuar si autentikë. Megjithatë, duke patur parasysh në tërësi argumentet përkatëse, çështja e Mehdiut është diçka e qartë.

Disa vëzhgime

1. Vërehet fare lehtë se dëshpërimi i tepruar i detyron njerëzit të kërkojnë rrugëdalje, qofshin ato edhe imagjinare. Kjo i jep alternativë të kapen pas diçkaje dhe t'i justifikojnë gabimet e tyre. Kështu ka ndodhur me çështjen e Mehdiut në mesin e Shiitëve, të cilët duke qenë pakicë pa pushtet politik, e kanë zmadhuar këtë pa të drejtë. Një diskutim i gjerë rreth kësaj gjendet në librin e el Asfahanit „Mukatil et talibin“.

Ngjashëm me këtë edhe disa ithtarë të Ehli sunetit në situata të rënda i morën këto ide të Shiitëve si rrugëdalje të mundshme. Kështu,

kur spanjollët i nxorën jashtë muslimanët, disa filluan të deklarojnë se është paraqitur Mehdiu dhe se ai do ti udhëhiqte muslimanët kundër spanjollëve.

Kurdët janë një popull i cili ka vuajtur gjatë historisë me përjashtim të periudhës së Salahudin Ejubit dhe pasardhësve të tij. Si pasojë, shumë kurdë kanë ruajtur besimin se një prijës i tyre Hasan b. Ali do të rikthehet.

Ndërkohë, më e mira për një musliman është që të mos i varë shpresat e tij në çështje të caktuara. Gjerësia e aktivitetit islam është aq e madhe, sa nuk mund të kufizohet në një apo tjetër aspekt. Nëse një përpjekje dështon, do të ketë sukses një tjetër dhe kështu zemrat do të jenë të ruajtura nga dëshpërimi dhe rënia morale. Dështimi apo demoralizimi krijojnë ambient të përshtatshëm për përhapjen e ideve mehdiste, sidomos tek ata që nuk kanë plan pozitiv pune, të cilin ta zbatojnë, apo në të cilin t'i drejtojnë energjitë e tyre.

Dëshpërimi shpesh e bind dikë se puna është e kotë dhe se zgjidhja e problemit është jashtë aftësive e mundësive njerëzore. Kjo i shpie të mendojnë se ardhja e Mehdiut do të jetë ndërhyrja hyjnore për bashkimin e muslimanëve dhe shkatërrimin e armikut. Nëse dikush e bind veten në këtë mënyrë, atëherë gjen arsytim për mosdhënien e kontributit në punët e domosdoshme dhe bëhet i paafat duke pritur Mehdiun.

Ndjenja të tilla manifestohen në dy mënyra:

-njëra ndodh kur shpresat për të arritur diçka humbin, atëherë ka shumë që kanë besuar se edhe nëse „Mehdiu“ ka vdekur, ai do të kthehet përsëri.

-tjetra kur nuk vlerësohet asnjë ndryshim gradual, por kërkohet ndryshimi i tërësishëm duke krijuar kështu keqkuptimin e rregullit krijues Hyjnor. Kështu, disa kanë bindjen se çdo gjë do të ndryshojë sa hap e mbyll sytë. Po, ne besojmë se Allahu, xhel-leshanuhu, ka

fuqi të bëjë gjithçka që Ai do, por njëkohësisht Ai, xhel-leshanuhu, ka vendosur rregulla të caktuara për ndryshim dhe ne urdhërohemi të punojmë për këtë. Kjo është arsyeja pse Allahu i Lartmadhëruar thotë: Me të vërtetë Allahu nuk e ndryshon gjendjen e një populli derisa ata ta ndryshojnë vetveten e tyre“ (Rad 13).

Këta janë ata njerëz që ëndërrojnë ndryshim universal dhe përfundim të problemeve të tyre. Po ashtu, ata presin që kjo të ngajë derisa ata janë në jetën e kësaj bote. Mendimi se duhet të punojnë për diçka, frytet e së cilës do t'i gëzojnë fëmijët dhe pasardhësit e tyre, e mundon jashtë mase vendosmërinë e tyre. Kështu, ata nuk presin frytet e punës së tyre, por presin diçka që nuk kërkon nga ata veçse pasivitet dhe ëndërrim.

Nga ana tjetër vihet re se njerëzit që janë aktivë e punëtorë janë shumë larg ndikimit të ideve mehdiste. Ide të tilla nuk kanë efekt tek ata, edhe nëse janë popull i thjeshtë. Nëse Mehdiu me të vërtetë paraqitet, ata do t'i bashkëngjiteshin ta ndihmonin, por ata nuk varen nga ardhja e tij dhe as nuk mundohen ta sjellin atë.

Ndërsa, sa i përket atyre që i varin shpresat në këtë gjë të ardhshme dhe nga ana tjetër nuk bëjnë asgjë, i shohin përpjekjet e të tjerëve me pesimizëm. Këta njerëz konsiderojnë se ndryshimet e mëdha do të ndodhin vetëm kur të paraqitet i shumëprituri Mehdi. Kjo është arsyeja pse shumë nga këto ide mehdiste janë shfaqur në kohë kur kishte trazira politike dhe shoqërore. Lëvizje të tilla u paraqitën, sidomos tek rinia, kur ato nuk shihnin rrugëdalje nga krizat e ndryshme përveçse duke u kapur pas ideve të tilla.

2. Zmadhimi i diçkaje është shkak i devijimit, edhe nëse argumentet janë të pranishëm. Kështu është dhe me çështjen e një Imami-

drejtues për myslimanët dhe kjo është një çështje e pranuar nga konsensusi i Ehli sunetit. Mirëpo duhet patur kujdes nga zmadhimi i gjërave jashtë masës së lejuar. Sigurisht që të besuarit aty ku gjenden argumentet është detyrim, por njëkohësisht është detyruese edhe dhënia e vendit sa i takon çështjes në fjalë, duke mos e tepruar as duke neglizhuar. Disa njerëz i mohojnë tërësisht argumentet në lidhje me Mehdiun, ndërsa disa të tjerë i përqafojnë argumentet me aq eufori, sa që e konsumojnë vetveten. Të dy qëndrimet janë të gabuara.

Rregulli i mësipërm vlen për çdo çështje. Kjo është pjesë e peshores mesatare e cila nxirret nga ajeti kur'anor: dhe kështu ju kemi bërë ju (muslimanëve) popull mesatar“ (Bekare 143). Faktikisht nuk është e mundur të mbivlerësohet një fakt pa lënë pas dore një tjetër, ndoshta më të rëndësishëm se i pari.

3. Islami është burim i një alternative të fuqishme që siç duket e kanë lënë pasdore ata të cilët i japin përparësi çështjes së Mehdiut. Ky është parimi i ripërtëritjes, i cili tregohet në hadithin e Ebu Hurejres “Allahu dërgon në çdo shekull, në këtë umet, ripërtëritës të fesë“ (Sunen Ebu Daud 4291).

Kështu pra, umeti islam vazhdimisht do të ketë ringjallës të fesë dhe kjo është ajo që ka përmendur Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, për grupin e ndihmuar i cili do të mbetet në rrugën e Allahut dhe nuk do ti bëhet dëm nga ato që e sulmojnë. Ky grup sjell ringjalljen dhe ripërtëritjen.

Prandaj është detyrë e secilit ta nxjerrim umetin dhe sidomos rininë muslimane nga dëshpërimi në të cilin gjendet. Falënderimi i takon Allahut Zotit të botëve, paqja dhe mëshira qofshin mbi Pejgamberin, sal-lallahu alejhi ue sel-lem.

Selman el Avde

Përktheu nga anglishtja: Taulant Daud Kurtabegu

Roli dhe përgjegjësia e fesë në botën e sotme

Bota po zvogëlohet dita-ditës dhe ngjarjet në njërin anë të botës ndikojnë në jetën e individëve në anën tjetër të saj. Thjesht, nuk mund të rrimë e të vështrojmë këto probleme, të cilat duam apo s'duam ne, janë edhe tonat. Deklaratat apo shpalljet e lëshuara në periudha të ndryshme të historisë nga individë të vetëshpallur apo ekstremistë të të gjitha ngjyrave d.m.th. të feve të ndryshme, nuk do të thotë që në të vërtetë janë pjesë organike e feve respektive dhe as e vlerave që ato përfaqësojnë. Gjithashtu, nuk mund të themi se një kulturë është e përparuar nisur nga fakti se i takojmë asaj dhe të tjerat janë të prapambetura sepse na duken ndryshe.

... Islami është një nga dy besimet më të përhapura në botë. Nuk është e mundur të injorosh një grup kaq të madh besimtarësh thjesht, sepse mendojnë ndryshe, apo sepse disa ekstremistë apo fanatikë i përkasin së njëjtës fe. Mënyra racionale e të menduarit na nxit, që në bazë të fenomeneve që përmendëm më sipër, të njohim fenë dhe rëndësinë e saj për njerëzimin.

Ndërthurja e kërkesave politike dhe sociale me urdhëresat e Zotit, konsiderohet (në pamje të parë) si një realitet i së shkuarës mesjetare. Megjithatë, shpeshherë këto kërkesa rrjedhin apo janë nën ndikimin e drejtpërdrejtë të fesë sidomos në vendet islamike dhe tek myslimanët në përgjithësi. Sipas islamit, të gjithë profetët e njerëzimit (mes të tjerëve Ibrahim, Isaku, Ismaili, Jakubi, Jusufi, Musai, Junusi, Isai, etj.) u dërguan nga Zoti

(Allahu) që t'i tregojnë njerëzimit rrugën e drejtë.

Islami ilustron domosdoshmërinë dhe vlerën që përfaqëson feja monoteiste për njerëzimin. Kjo fe ka përmbushur misionin e saj në segmente të ndryshme kohore të historisë njerëzore. Profeti i fundit ka qenë pikërisht Muhamedi (Zoti e bekoftë). Në këtë kontekst, fetë monoteiste dhe profetët e tyre e kishin për mision t'i tregonin njerëzimit rrugën e drejtë, e cila na çon drejt lumturisë, qetësisë dhe vëllazërisë, gjendje shpirtërore kjo, në të cilën duhet ta gjejmë veten qenia njerëzore, e cila është unike, dhe me rëndësi të pakrahasueshme. Nëse nuk i shikojmë gjërat nën këtë prizëm, atëherë nuk mund ta kuptojmë drejt misionin e këtyre feve, respektivisht, atë të Islamit.

Feja dhe besimi tek Zoti i jep njeriut forcën e duhur shpirtërore për të ecur në rrugën e duhur, në mënyrë që të arrijë suksesin e vërtetë. Siç e thamë edhe më sipër, në historinë e Islamit — ashtu sikurse edhe tek fetë e tjera — ka pasur dhe ka momente kur është abuzuar me fenë. Por, diferenca e mendimeve në vetvete nuk përbën shkak për shqetësime apo konflikte. Problemi fillon kur duam me çdo kusht të imponojmë mendimin tonë. Mendoj se pasioni i tepërt dhe mënyra e ekzagjeruar e imponimit të opinionit të secilit është i dëmshëm për vetë bartësin.

Në Islam gjejmë mjaft vlera të çmuara si respekti ndaj të moshuarve, prindërve, arsimit, punës si dhe ndaj mënyrës së ndershme të fitimit të pasurisë. Theksi vihet tek sjellja me përgjegjësi ndaj të drejtave dhe përgjegjësi personale të

individit, në familje dhe në shoqëri. Nëse një komunitet luhetet të marrë vendim mes ndërtimit të një xhamie dhe ndërtimit të një ure, Islami shpesh i jep përparësi ndërtimit të urës.

Në Islam ajo që ka rëndësi është qëllimi. Nëse i buzëqesh tjetrit me qëllimin për të kryer vepra të mira, nëse i largon gurët nga rruga që të tjerët të mos pengohen, nëse përpqesh të mos i bësh tjetrit atë që nuk do të dëshiroje që të tjerët të të bënin ty, atëherë ti je i vetëdijshëm se Zoti do të të shpërblejë. Këto janë vlerat, të cilave duhet tu përmbahet muslimani i vërtetë. Islami nuk e koncepton njeriun vetëm në aspektin e kësaj bote, por i jep atij shpresë edhe nga aspekti i botës së përtejme. Islami e njeh principin se të gjithë individët janë të barabartë para ligjit, ndërsa konsideron se më i miri mes individëve është ai që është më besimtari. Në sajë të karakterit të tij ndërkombëtar, ndëretnik dhe universal, islami qëndron në antitezë me nacionalizmin dhe racizmin.

Profeti Muhamed (paqja dhe shpëtimi qofshin me të) në vitin e 10-të hixhrit – pas emigrimit- (632 vjet pas Krishtit) kreu pelegrinazhin e tij të fundit në Mekë (haxhin) ku dhe me këtë rast mbajti një fjalim të shkurtër që pati mjaft rëndësi për muslimanët. Në këtë fjalim mes të tjerash tha: “O njerëz, gjaku dhe pasuria juaj, ju është ndaluar reciprokisht... Gjithçka (e gabuar) ka ekzistuar para islamit ... është anuluar dhe tejkaluar ... Të gjithë njerëzit janë bijtë e Ademit dhe Ademi u krijua nga dheu“. Allahu në Kuran thotë:

“O ju njerëz, vërtetë Ne ju krijuam juve prej një mashkulli dhe një femre, ju bëmë popuj e fise që të njiheni ndërmjet vete, e s’ka dyshim se tek Allahu më i ndershmi ndër ju është ai që më tepër është ruajtur

(nga të këqijat – më i devotshmi ndër besimtarët).“ (Kurani 49:13)

Sipas islamit njerëzimi përfaqëson një familje, që rrjedh pra prej një babai dhe një nëne, një familje kjo, që shkon drejt një qëllimi final. Uniteti i njerëzimit dhe barazia e të gjithë individëve me të drejtat dhe përgjegjësitë e tyre konsiston në familjen e përbashkët të Adem (Adam) dhe Hava (Eva). Çdo qenie njerëzore është anëtare e familjes universale të themeluar nga babai dhe nëna e përbashkët, prandaj dhe për rrjedhojë asaj i lind e drejta për të përfituar nga avantazhet e përbashkëta si dhe të trashëgojë përgjegjësi të njëjta. Nëse njerëzit ndërgjegjësohen se të gjithë rrjedhin prej Ademit dhe Havës, të cilët u krijuan nga Zoti, nuk do të mund të ekzistojnë paragjykimet raciale dhe padrejtësitë shoqërore apo qytetarët e dorës së dytë. Për pasojë, njerëzit do të ishin të bashkuar në sjelljen e tyre shoqërore, siç janë të bashkuar natyrshëm nga fakti që i përkasin një familjeje. Marrëdhëniet mes individit dhe shoqërisë bazohen pikërisht tek origjina e njëjtë dhe qëllimi final i jetës shoqërore në Islam.

Roli i individit ndërthuret me rolin e shoqërisë. Mes tyre ekziston solidariteti shoqëror dhe përgjegjësia shoqërore. Individit është përgjegjës për mirëqenien publike dhe përparimin e shoqërisë, por edhe ndaj Allahut. Në anën tjetër shoqëria është përgjegjëse para Zotit për mirëqenien e individit. Nëse individit është i shëndetshëm, atëherë është kontribues ndaj shoqërisë. Si shpërblim atij më pas i takon e drejta për siguri dhe kujdesje. Në këtë rast individit është përfitues (i kontributit shoqëror) dhe shoqëria është kontribuese (ndaj individit). Nga kjo duket,

se obligimet dhe të drejtat ndërvaren reciprokisht në mënyrë harmonike. Përgjegjësitë dhe interesi janë reciproke.

Përveç unitetit të njerëzimit në bazë të origjinës dhe qëllimeve finale, së bashku me përgjegjësinë reciproke dhe interesin reciprok, mund ta karakterizojmë jetën shoqërore në islam edhe nga pikëpamja e bashkëpunimit në bazë të një atmosfere të besimit dhe mirëbërjes. Kjo është e dukshme në njohjen e të drejtave të plota të individit mbi jetën, pasurinë dhe nderin. Gjithashtu, është mjaft i qartë edhe roli efikas që individit luan në fushën e etikës dhe moralit në shoqëri. Gjithçka thamë më sipër, shtyn të reflektojmë mbi përgjegjësitë tona ndaj shoqërisë dhe botës. Duhet të parandalojmë shkarjen e mëtejshme të botës në mundime të pafund dhe tragjedi njerëzore. Duhet të themi të vërtetën edhe nëse jemi të ndërgjegjshëm për pasojat negative që mund të ketë kjo mbi ne. Gjatë kryerjes së obligimeve tona duhet të tregohemi largpamës dhe të kujdesshëm, në mënyrë që në realitet të mos veprojmë në kundërshtim me qëllimet tona të mira e fisnike.

Përderisa nuk do të mund të bëjmë dallim mes muslimanit të vërtetë e paqedashës dhe fanatikëve apo ekstremistëve, problemin veçse do ta zgjerohet në vend që ta zgjidhim atë. Përpjekja jonë për të luftuar ekstremizmin fetar dhe fanatizmin e çdo lloj feje apo ngjyre, nuk duhet të kufizohet vetëm në përdorimin e forcës apo tankeve si dhe në organizimin e 'lojërave agjenturore' të shërbimeve të ndryshme sekrete, në ushtrimin e presioneve direkte e indirekte dhe persekutimin e feve të ndryshme dhe në këtë kontekst edhe atë islame.

Shpesh ndeshim me një trajtim joserioz të vlerave fetare. Ndodh që disa njerëz ngatërrojnë shpesh islamin me doket dhe traditat e banorëve të vendeve muslimane apo me regjimet që sundojnë në këto vende, duke krijuar një imazh të gabuar mbi fenë në fjalë. Do të apeloja që gjithmonë të jemi vetvetja dhe të kryejmë vepra të drejta, jo vetëm se këtë e kërkon njëri apo tjetri, por sepse ato janë të drejta në vetvete.

Duhet thënë se kohët e fundit me muslimanët abuzohet pa shkak. Disa herë, lindin probleme dhe për faktin e thjeshtë se ata janë besimtarë. Shpesh të krijohet përshtypja se për disa persona përbën problem vetë besimi. Ekziston tendenca për të parë tek çdo musliman, ekstremistin potencial, si dhe për të parë në çdo mendim kritik, qëllime të rrezikshme. Këto tendenca janë të dëmshme për çdo shoqëri. Këto opinione shpesh e kanë origjinën tek deformimi profesional dhe tek këndvështrimi sipërfaqësor dhe emocional i çështjeve. Koncepti i izolimit dhe kufizimit të veprimtarisë së të gjithë besimtarëve, nën ndikimin e disa ngjarjeve të caktuara, është i thjeshtë për t'u zbatuar, i gabuar në përmbajtje e me pasojë. Një koncept i tillë, i zhvesh besimtarët nga përgjegjësia e tyre për t'i korrigjuar gjërat. Këtë metodë veprimi, në teori shumë vetë s'e pranojnë, por në praktikë e aplikojnë atë dhe për këtë kam fakte në dispozicion. ...

Në përfundim të këtij diskutimi, do të doja të theksoja se nuk duhet të harrojmë përgjegjësitë tona mbi fenomenet pozitive e negative që ndodhin sot në botë. Nuk mjafton të themi: "Fajin e kanë ata" duke harruar përgjegjësitë tona. ...

Dr. Salahuddin Sayedi

Puno shumë për një fund të frytshëm

Velid Ibën Mugire, Umeje Ibën Halef dhe el-As Ibën Ua'il shpenzuan me dëshirë nga pasuria e tyre në luftë kundër islamit dhe ndjekësit e tij.

"...ata do të shpenzojnë atë dhe ajo do të bëhet dëshprim i tyre, e madje ata do të mposhten..."[Sure El-Enfal:36]

Ende shumë muslimanë janë duke i shkapërderdhur pa kriter pasuritë e tyre dhe janë duke e shmangur veten nga kauzat e mira.

"...e dikush prej jush bën koprraci, e kush bën koprraci, ai bën kundër vetvetes..."[Sure Muhamed:38]

Në kujtimet e Golda Mayer, Malice, shkrimtarja çifute ka thënë se në një etapë të jetës së saj ajo do të punonte gjashtëmbëdhjetë orë vazhdimisht pa pushim. Po për çfarë fundi u përpoq ajo? Ishte për t'i shërbyer principeve false dhe ideve devijuese. Ajo u përpoq derisa ajo dhe Ben Gurio themeluan një shtet (shtetin çifut).

Unë pastaj reflektova për mijëra muslimanë, të cilët nuk punojnë as edhe për një orë në ditë. Në vend të kësaj ata luajnë, hanë, pinë flenë dhe humbasin kohën.

"O ju që besuat, ç'është me ju, që kur ju thuhet: "Dilni në (luftë) rrugën e All-llahut!", ju u rënduat në vend (si të ishit të gozhduar). A mos ishit të kënaqur me jetën e kësaj bote, se sa me atë të ardhmen? Përjetimi i jetës së kësaj bote ndaj asaj të ardhmes, nuk është asgjë". [Kur'an 9:38]

Omeri ishte i qëndrueshëm duke punuar ditën dhe natën dhe ai flinte vetëm pak.

Familja e tij e pyeti: "Pse nuk fle?" Ai u përgjigj: Nëse unë do të fle natën, shpirti im do të humbasë (domethënë që ai shpenzoi natën e tij në adhurim) dhe nëse unë fle gjatë ditës, njerëzit e mi (qytetarët) do të humbasin (si Halife ai e kaloi kohën e tij duke u kujdesur për punët e njerëzve)".

Kujtimet e Asasinit Moshe Dajan, The Sword dhe Rule, është e mbushur përplot me ngjarje sesi ai lufturoj nga një vend tek një tjetër, ditë dhe natë, duke marrë pjesë në takime dhe konferenca, gjithmonë duke bërë marrëveshje dhe traktate.

...Për të përmbyllur këtë mendim, unë mendova për dobësinë dhe paaftësinë e shumë muslimanëve. Këtu përsëri unë kujtova fjalët e Omerit, radijallahu anhu rreth qëndrueshmërisë së keqbërësve dhe dobësinë e të siguruarve.

Nën pushtetin e Omerit, dembelia dhe joaktiviteti nuk toleroheshin. Një herë, ai përzuri disa të rinj që jetonin në xhami. Ai i shau ata dhe u tha: "Dilni jashtë dhe kërkoni furnizim, sepse qielli nuk hedh shi, ar dhe argjend". Dembelia fut shqetësime, depresione dhe sëmundje, ndërsa aktiviteti fut kënaqësi dhe lumturi. Nëse secili nga ne do të bëjë atë që është i supozuar të bëjë, të gjitha sëmundjet e përmendura më lart mund të çrrënjosen dhe shoqëria jonë do të marrë dobitë nga një rritje produktiviteti dhe zhvillimi.

"Dhe thuaj: "Veproni, All-llahu do ta shohë veprën tuaj". [Kur'an 9:105]

“...atëherë shpërndahuni në tokë dhe kërkon begatitë e All-llahut...” [Kur'an 62:10]

“Garoni (bëni gara) me njëri-tjetrin duke u nxituar drejt faljes nga Zoti juaj (Allahu) dhe drejt Xhennetit...” [Kur'an 57:21]

“Dhe ngutuni (me punë që meritoni) në falje mëkatesh nga Zoti juaj dhe për në një Xhennet”. [Kur'an 3:133]

I Dërguari i Allahut, salallahu alejhi ue sel-lem, ka thënë: “Me të vërtetë, Pejgamberi Davud hante nga puna e duarve të tij”.

Megjithëse mund të duket si paradoks por shumë njerëz janë të vdekur, megjithëse ata jetojnë. Ata nuk e dinë se çfarë kuptimi ka jeta dhe ata nuk bëjnë asgjë për veten e tyre e as për të tjerët: “U pajtuan të mbesin me ata që nuk vajtën (në luftë). Po zemrat e tyre janë mbyllur, andaj ata nuk kuptojnë”. [Kur'an 9:87]

“Nuk janë të barabartë prej besimtarëve ata që ndejtën (nuk luftuan) dhe ata që me pasurinë dhe me jetën e tyre luftuan në rrugën e All-llahut, me përjashtim të atyre që ishin të penguar pa vullnetin e vet. Ata që luftuan me pasurinë dhe jetën e tyre, All-llahu i gradoi në një shkallë më të lartë mbi ata që ndejtën (me arsye). Por të gjithëve All-llahu u premtoi shpërblim, ndërsa ata që ndejtën (pa arsye) All-llahu gradoi luftëtarët me një shpërblim të madh”. [Kur'an 4:95]

Zezakja, e cila pastronte xhaminë e Pejgamberit, luajti rolin e saj në jetë me shkathtësi dhe me një ndjenjë qëllimi. Si rezultat i kësaj, ajo hyri në Parajsë.

“Një robërshë besimtare është më e vlefshme se një idhujtare, edhe nëse ajo (idhujtarja) ju mahnitë”. [Kur'an 2:221]

E njëjtë me këtë, djali që bëri minberin e Pejgamberit, salallahu alejhi ue sel-lem, kontribuoi sipas aftësive të tij dhe për atë, ai fitoi shpërblimin. Talentet e tij ishin në

punime druri dhe ai mori avantazhet e talentit të tij.

“...që me vullnetin e vet japin lëmoshë.....”. [Kur'an 9:79]

Një lidhje ekstreme me këtë jetë, duke u brejtur për brenda për të jetuar gjatë dhe një vdekje e tmerrshme që shkon përtej limiteve, këto të gjitha rezultojnë me ankth, shqetësim dhe pagjumësi.

Allahu i fajësoi çifutët për lidhjen e tyre të fortë pas jetës së kësaj bote.

“Është e sigurt se njerëzit më lakmues për të jetuar, ti ke për të gjetur ata (jehuditë), bile edhe më lakmues se idhujtarët. Ndonjëri prej tyre dëshiron të jetojë njëmijë vjet, por edhe sikur të jetojë, ajo (jeta e gjatë) nuk do ta shpëtojë atë prej dënimit. All-llahu sheh çka veprojnë ata. “ [Kur'an 2:96]

Përsa i përket këtij vargu kur'anor, ka disa çështje të rëndësishme që ne kemi nevojë t'i diskutojmë. Së pari, që secili prej tyre dëshiron për një jetë më të gjatë. Me fjalë të tjera, s'ka rëndësi se çfarë jete janë duke bërë, duke mos patur parasysh se ata jetojnë një jetë që nuk është e vlefshme dhe sprovuese apo jo, ata kanë aspirata që të qëndrojnë në këtë botë për një kohë të gjatë.

Së dyti, është zgjedhja e fjalëve “një mijë vjet”. Ndoshta arsyeja për këtë është nga tradita e çifutëve që kur ata do ta takonin njëri-tjetrin, ata do të përshëndeteshin “Jeto për një mijë vjet”. Allahu i kritikoi ata për dëshirën e tyre për një jetë të tillë të gjatë. Dhe pastaj, supozoni që ata do të jetonin një mijë vjet, çfarë fundi do të kishin? Përsëri do të ishin në zjarrin e ndezur fort!

Dhe një thënie arabe: “Pa shqetësime dhe duaja është për Allahun”. Kjo do të thotë që përderisa Allahu është Ai prej të Cilit ne kërkojmë të mirat, pse duhet që ne të

shqetësohemi? Nëse ju do të vendosni besimin tuaj tek Allahu për sa i përket shqetësimeve tuaja, Ai do t'i heqë ato nga ju.

“A është Ai që i përgjigjet nevojtarit (të mjerit) kur ai e thërret, duke ia larguar të keqen e juve ju bën mbizotërues të tokës. A

ka zot tjetër pos All-llahut? Jo, por ju shumë pak përkujtoni”. [Kur'an 27:62]

“E kur robët e Mi të pyesin ty për Mua, Unë jam afër, i përgjigjem lutjes kur lutësi më lutet, pra për të qenë ata drejt të udhëzuar, le të më përgjigjen ata Mua dhe le të më besojnë Mua”. [Kur'an 2:186]

Aid Ibën Abdullah el-Karni

Si do jesh me robërit e Allahut, Allahu ashtu do të jetë me ty

Allahu sillet me robërit e Tij, ashtu siç sillen ata me njerëzit. Sillu me robërit e Allahut, ashtu siç dëshiron të sillen Allahu me ty, “e nëse nuk merrni masa, nuk ua vini veshin dhe i falni, ta dini se edhe All-llahu është mëkatfalës, mëshirues...”

Falënderimi i plotë i takon Allahut, Zotit të botëve. Paqja, mëshira dhe bekimi i Allahut qofshin mbi Pejgamberin tonë, Muhamedin, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, familjen e tij, shokët e tij dhe ata të cilët e miqësojnë atë.

Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, thotë: “vërtet Allahu i mëshiron ata që janë të mëshirshëm.”(1) Është e ditur se e mira nuk mund të ketë shpërblim tjetër veç të mirës. Kush i mëshiron krijesat mëshirohet nga Krijuesi, sepse Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, thotë: “të mëshirshmit i mëshiron i Gjithëmëshirshmi (Allahu). Mëshironi ata që janë në tokë, ju mëshiron Ai që është në qiell.” (2)

Shpërblimi apo dënimi varen nga lloji i veprës. Allahu sillet me robërit e Tij, ashtu siç sillen ata me njerëzit. Sillu me robërit e Allahut, ashtu siç dëshiron të sillen Allahu me ty, “e nëse nuk merrni masa, nuk ua vini veshin dhe i falni, ta dini se edhe All-llahu është mëkatfalës, mëshirues.”(3), “po le

t'ua falin (gabimin) dhe mos t'ua zënë për të madhe. A nuk dëshironi që All-llahu t'ua falë ju? All-llahu falë dhe mëshiron shumë.”(4)

Mundohu që t'ua lehtësosh njerëzve, që Allahu të ta lehtësojë ty, Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, thotë: “kush ia largon muslimanit një brengë, Allahu do t'ia largojë atij një brengë prej brengave të Ditës së Kijametit.”(5)

Ndihmoi njerëzit në nevojat e tyre, do të gjesh ndihmën e Allahut. Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, thotë: “Allahu i ndihmon robët të Tij përderisa robët i Tij ndihmon vëllain e vet.” Po ashtu thotë: “kush ia kryen një nevojë vëllait të tij, Allahu ia kryen atij një nevojë.”(6)

Bëhu lehtësim për ata të cilët kanë vështirësi, Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, thotë: “kush ia lehtëson atij që është në vështirësi, Allahu do t'ia lehtësojë në dynja dhe Ahiret.”(7), po ashtu thotë: “në popujt para jush ishte një tregtar, i cili iu kishte dhënë njerëzve borxhe. Nëse ndokush ishte në gjendje të vështirë dhe nuk mund t'ia kthente borxhin në kohën e caktuar, ai ia falte dhe ju thoshte djemve të

tij: falni, ndoshta Allahu na fal neve. Kështu Allahu ia fali atij.”(8)

Sillu butë me robërit e Allahut, të të kaplojë lutja e Muhamedit, sal-lallahu alejhi ue sel-lem: “ O Allah! Kush sillet me butësi ndaj ummetit tim, sillu edhe Ti me butësi ndaj tij, e ai që sillet me vrazhdësi edhe Ti bëhu i vrazhdë ndaj tij.”(9), po ashtu thotë: “Allahu është i butë dhe e do butësinë dhe jep për butësinë atë që nuk e jep për vrazhdësinë.” (10), po ashtu thotë: “kush privohet nga butësia, është privuar nga çdo e mirë.” (11)

Mbuloi të metat e njerëzve, Allahu i mbulon të metat tua, Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, thotë: “kush ia mbulon një të metë muslimanit, Allahu do t’ia mbulojë të metat e tij në dynja dhe Ahiret.” (12)

Falja gabimin vëllait tënd, Allahu të falë ty, Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, thotë: “kush ia falë gabimin një myslimani, Allahu ia fal gabimet atij.”(13)

Ushqej muslimanët, të ushqen Allahu: “çdonjëri që ushqen dikë nga muslimanët, Allahu do ta ushqejë atë me fryte te Xhennetit.” (14)

Jepi të pijë të eturit, Allahu do të shuajë etjen tënde: “muslimani, i cili shuan etjen e një muslimani, Allahu do t’i japë të pijë Ditën e Kijametit nga nektari i Xhennetit.” (15)

Vishe të zhveshurin, Allahu të vesh ty. Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, thotë: “çdo musliman që vesh një të varfër, Allahu do ta veshë atë me rroba të gjelbra të Xhennetit.” 16)

Pra, si të jesh me robërit e Allahut, Allahu do të jetë me ty. Zgjidhe mënyrën se si dëshiron te jetë Allahu me ty. Sillu në atë mënyrë me robërit e Allahut, do të gjesh shpërblimin e njëjtë.

Ki kujdes, mos i dëno njerëzit, se të dënon Allahu. Muhamedi, sal-lallahu alejhi

ue sel-lem, thotë: “Allahu i dënon ata të cilët i dënojnë njerëzit në dynja.”(17), Allahu, subhanehu ue teala, thotë: “Përkujtoni edhe kur ju shpëtua prej popullit të faraonit, që nga ai shijuat dënimin më të idhët.”(18), po ashtu thotë: “e ditën e kijametit (u thuhet engjëjve): “Ithtarët e faraonit futni në dënimin më të rëndë!” (19)

Ki kujdes dhe mos i mundo muslimanët, se të kaplon lutja e Muhamedit, sal-lallahu alejhi ue sel-lem: “o Allah! Kush bëhet udhëheqës i ummetit tim dhe i mundon ata, mundoje edhe Ti, e kush sillet butë, bëhu edhe Ti i butë ndaj tij.” (20)

Mos i pengo muslimanët duke përcjellë të metat e tyre, se Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, thotë: “kush përcjell të metat e vëllait të tij, Allahu përcjell të metat e tij derisa t’ia zbulojë para shokëve të tij.” (21)

Mos e freno mëshirën tënde ndaj njerëzve se Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, ka thënë: “kush nuk i mëshiron njerëzit, nuk e mëshiron Allahu azze ue xhel” (22), po ashtu thotë: “mëshira nuk hiqet vetëm nga i dëshpëruari, i keqi.” (23)

Pra si të sillesh me robërit, do ta gjesh atë sjellje nga Allahu, azze ue xhel. Ibën Kajjimi, rahimehullah, thotë: Allahu është fisnik dhe e do fisnikun, është i ditur dhe i do dijetarët, i Fuqishëm dhe i do trimat, i Bukur dhe e do bukurinë, i Mëshirshëm dhe i do të mëshirshmit dhe i mëshiron ata. Është Mbulues dhe i do ata që i mbulojnë të metat e besimtarëve, Falës dhe i do ata që falin, i Butë dhe i do ata që janë të butë. E urren të ashprin, të mllëfosurin, të vrazhdin. Ai është Bamirës dhe i do bamirësit, i Drejtë dhe i do të drejtët, i pranon arsyetimet dhe i do ata që i pranojnë arsyetimet. Allahu i shpërblen robërit e Tij varësisht prej cilësive të tyre, nëse kanë cilësi të mira, me të mira, nëse të këqija, me dënime. Kush fal, falet,

kush është i butë, Allahu me të do të jetë i butë, kush mëshiron, mëshirohet, kush ju bën mirë, do t'i bëhet mirë, kush është bujar, Allahu do të jetë me të bujar, kush ju bën dobi njerëzve, Allahu do t'i bëjë dobi atij, kush përcjell të metat e vëllait të tij, Allahu përcjell të metat e tij. Pra, si të bësh do të të bëhet ty. Bëhu si të duash, se Allahu do të jetë për ty, ashtu siç je ti për njerëzit. Mundohu t'u bësh dobi njerëzve, Allahu të mëshiroftë, duke zbatuar fjalën e Muhamedit, sal-lallahu alejhi ue sel-lem: "kush ka mundësi t'i ndihmojë vëllait të tij, le t'i ndihmojë." (24) Bëhu bamirës ndaj tyre se Allahu i do bamirësit.

Bëhu i lehtë dhe i butë për njerëzit se Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem,

thotë: "I është ndaluar zjarrit ai që është i lehtë, i butë dhe i afërt për njerëzit." (25)

Falua gabimet njerëzve, bëjua hallall dhe shpresoj që Allahu të të falë ty dhe dije se Allahu nuk e humb punën e atyre që bëjnë mirë.

Lutja jonë e fundit është: Falënderimi i takon Allahut, zotit të botëve, paqja, mëshira dhe bekimi i Allahut qofshin mbi Muhamedin, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, familjen, e tij, shokët e tij dhe ata që pasuan atë në mënyrën më të mirë.

Shënimet:

1. Buhariu 2. Tirmidhiu 3. Tegabun – 14 4. Nur – 22 5. Buhariu 6. Muslimi 7. Muslimi 8. Buhariu 9. Ahmed 10. Muslimi 11. Muslimi 12. Muslimi 13. Ebu Davudi 14. Tirmidhiu 15. Tirmidhiu 16. Tirmidhiu 17. Muslimi 18. Bekare – 49 19. Gafir - 46 20. Muslimi 21. Tirmidhiu 22. Muslimi 23. Tirmidhiu 24. Muslimi 25. Ahmed

AbdulKajum Suhejbani

Shqipëroi: Agim Bekiri

Barazia shoqërore në Islam

Barazi shoqërore do të thotë barazi para ligjit, ose barazi për të gjithë. Para ardhjes së Islamit barazia shoqërore ishte pothuajse e panjohur si në teori ashtu dhe në praktikë. Ishte Islami që vendosi barazi shoqërore për herë të parë në historinë e njerëzimit. Ndryshimi i rendit të vjetër shoqëror, është një fakt i njohur nga çdo mendimtar jo musliman. Suami Vivekanad (1863-1902) shkruan në një prej letrave të tij: "N.q.s. ka pasur ndonjë fe që e ka trajtuar drejtësinë në një mënyrë të çmueshme, është Islami dhe vetëm Islami" (fq. 379).

Kontributi i Islamit në këtë fushë mund të konsiderohet në tri drejtime;

a. Formimi i një ideologjie të plotë mbi barazinë njerëzore dhe drejtësinë.

b. Nxitja e fortë për vënien në praktikë të kësaj ideologjie dhe

c. Ofrimi i një shembulli të gjallë mbi barazinë dhe drejtësinë në të gjitha fushat e jetës.

Koncepti i barazisë

Në antikitet koncepti i pabarazisë njerëzore, që mbizotëronte kudo, ishte shkak për rritjen e padrejtësisë në çdo shoqëri. Filozofi grek, Aristoteli, i cilësonte disa klasa të shoqërisë si skllavër të lindur. Edhe pse ekzistonin mendimtarë të tjerë që nuk kishin të njëjtin mendim, skllavëria vazhdoi të përhapet në Romë dhe Greqi dhe në gjithë botën antike.

Në kohët moderne ky koncept u forcua më tej nga Darvini me teorinë e evolucionit, sipas së cilës mendohet se njerëzimi ka

kaluar në disa etapa të zhvillimit, kulmi i tyre është civilizimi i bardhë evropian.

Koncepti paragjykues i diferencave midis racave, i përcjellë tek ne nga kohët antike, i hapi rrugën diskriminimit racial. Diskriminimi i këtij lloji gjeti mbështetje shkencore në kohën moderne në teorinë evolucioniste të Darvinit, sipas së cilës gjatë procesit të evolucionit disa grupe arritën progres të dallueshëm, ndërsa grupe të tjera mbetën shumë mbrapa. Pra, disa grupe kaluan në një nivel superior ndërsa të tjerë mbetën në jetën primitive.

Falë teorisë së evolucionit, kombet evropiane i konsideruan kombet e tjera si të një niveli inferior ndaj tyre. Kështu lindi ideja e “misionit të njeriut të bardhë”, sipas së cilës racat e bardha e konsideronin veten te veshur me të drejtën natyrore për të nënshtruar pjesën tjetër të botës, në mënyrë që ta qytetëronin atë. Kjo ishte logjika që qëndronte pas kolonializmit të kohës moderne. Ide të tilla, në një farë mase, ekzistojnë edhe sot.

Bota e sotme mund të ndahet në dy pjesë, bota tradicionale dhe ajo e shkencës. E para duket e pazhvilluar ndërsa e dyta e zhvilluar, por nga këndvështrimi i barazisë shoqërore nuk ka ndryshim, pasi në të dyja pjesët ekzistojnë besëtytni që formojnë një pengesë të qëndrueshme ndaj barazisë shoqërore.

Bota tradicionale është e influencuar në një mase të gjerë nga besimet tek Karma, teori sipas së cilës, çdo njeri sapo lind, është përgjegjës për veprat e paraardhësit të tij. Sipas teorisë, ky është një ligj i natyrës dhe si i tillë duhet të zbatohet pa mëdyshje. Një besim i tillë e bën të pamundur çdo përpjekje për barazi shoqërore. Në profilin e këtij besimi padrejtësia shndërrohet në ligj të natyrës. Qenia njerëzore duhet të vuajë në këtë botë për gabimet e bëra në ciklin

parajetësor. Duke gjykuar në këtë mënyrë, është e pamundur për këdo që të lehtësojë vuajtjet e njerëzimit. Pra, duke qenë kështu, si mund të gjendet ndonjë motiv për të vepruar me parimin e drejtësisë?

Bota e shkencës, po ashtu është nën ndikimin e idesë së pabarazisë njerëzore, por për një arsye tjetër që është pranimi i përgjithshëm i teorisë së evolucionit. Koncepti i evolucionit biologjik të jetës kërkon të shpjegojë ndryshimet që ekzistojnë midis llojeve, duke ngritur teorinë që gjatë procesit të evolucionit disa kanë avancuar, ndërsa të tjerë kanë ngelur pas. Darvini pretendonte se femrat e llojit njerëzor ngelën në një nivel primitiv të procesit evolutiv, ndërsa meshkujt së fundmi arritën një nivel superior ndaj tyre. Sipas të njëjtës logjikë, zezakët e Afrikës, xhuxhët dhe shumë raca të tjera “kanë ngelur mbrapa”. Si pasojë e kësaj teorie, bota e shkencës nuk mund të jetë e dhimbshur ndaj atyre që duket se kanë ngelur mbrapa apo ndaj racave nën evoluim.

Teoria shkon më tej duke theksuar se nëse njerëzit vuajnë nga fatkeqësi të ndryshme, shkak janë vetë ata. Me fjalë të tjera, ata që ndihen inferiorë nga mënyra se si i trajtojnë të tjerët, në fakt, vuajnë pasojat e mangësive të tyre. Pra, ata janë të destinuar të jenë viktimë të padrejtësisë, ndërsa ata që i shkelin, nuk kanë pse të fajësohen.

Me ardhjen e Islamit të gjitha këto ide të bazuara në pabarazi të thellë, humbën. Në mënyra të ndryshme dhe me shumë ngulm, Islami i prezantoi botës idenë, që me gjithë ndryshimet e jashtme, të gjithë njerëzit janë të barabartë. Të gjithë kanë status të barabartë shoqëror dhe të drejta të njëjta. Askush nuk është inferior apo superior. Këtu po sjellim dy referime nga Kurani dhe Hadithi respektivisht.

“O ju njerëz, ne ju kemi krijuar nga një mashkull dhe një femër dhe ju ndamë në popuj e fise në mënyrë që të njiheni midis jush, vërtet më i nderuari prej jush tek Allahu, është më i devotshmi ndër ju. Allahu është i ditur dhe i mirinformuar” (Kurani, 49;13)

Sipas këtij verseti kuranor, ngjyrat dhe racat e ndryshme që gjenden tek qeniet njerëzore nuk janë me qëllim diskriminimi por, identifikimi. Njerëzit në themel janë të barabartë, kriteri i vetëm mbi të cilin bëhen dallime midis tyre, është karakteri. Pra superioriteti i një njeriu është në varësi të ndershmërisë së tij. Njeriu më i nderuar është ai që i frikësohet Zotit më së shumti, ai që njeh dhe respekton të drejtat e Zotit dhe të njerëzve.

Gjatë pelegrinazhit të lamtumirës, i hipur mbi devenë e tij, Profeti, paqja dhe shpëtimi i Allahut qoftë mbi të, mbajti predikimin e tij të fundit. Një prej gjërave që ai tha është shënuar në këto fjalë: “O njerëz, dëgjoni me vëmendje, Zoti juaj është një i vetëm, nuk ka dyshim për këtë. Paraardhësi juaj është një i vetëm, nuk ka dyshim dhe për këtë. Dëgjojini mirë këto që po ju them; arabi nuk është aspak superior ndaj jo arabit, dhe jo arabi nuk është aspak superior ndaj arabit. I ziu nuk është superior ndaj të verdhit apo të kuqit, as i kuqi nuk është superior ndaj të ziut. Superioriteti i vetëm qëndron te devotshmëria. A e kam përcjellë mesazhin? - pyeti Profeti. Nga çdo anë njerëzit u përgjigjën - Po! O Allah ji dëshmitar! —tha ai”. Pastaj Profeti, paqja dhe shpëtimi i Allahut qoftë mbi të, tha: “Ai që është prezent le t’ia transmetojë atij që nuk është.” (Al-xhami Ahkam al Kuran, 16:342)

Ky deklaram u bë nga Profeti Muhamed në vitin e fundit të jetës së tij, kur e gjithë Arabia ishte nën drejtimin e tij. Si i tillë, ky deklaram nuk vinte vetëm prej një reformatori, por prej

sunduesit të kohës. Përkufizimi që ai i dha barazisë shoqërore nuk u dëgjua thjesht si teori, por u vu menjëherë në praktikë dhe u forcua në shoqëri.

Në deklarin e tij, Profeti, paqja dhe bekimi i Allahut qoftë më të, u tregoi njerëzve se ekziston vetëm një Krijues në këtë botë dhe se të gjithë e kanë prejardhjen prej një burri dhe një gruaje, kështu të gjithë njerëzit janë të barabartë, duke qenë vëllezër e motra të njeri-tjetrit. Ata mund të ndryshojnë nga njëri tjetri por, në statusin shoqëror dhe të drejtat ligjore janë të barabartë.

Siç ka përcaktuar statusin e qenieve njerëzore, Islami deklaroi se nëse dikush i përket njëres klase shoqërore apo tjetrës, kjo nuk do të thotë se ai është i favorizuar apo i privuar me këtë, kjo përkatësi është thjesht provë hyjnore.

Zoti e ka krijuar njeriun në këtë botë për ta testuar atë. Veprat e mira (ose mungesa e tyre) janë instrumentet që Zoti ka përdorur në këtë test. Ato janë si fleta provimi të vendosura përpara nga i Madhëruari. Pasuria dhe varfëria janë të dyja gjendje në të cilat njeriu vihet në provë, prandaj njeriu duhet të largohet nga ndjenja e inferioritetit apo superioritetit në secilin rast, ajo çka ai duhet të preokupohet është se a do ta kalojë provimin apo jo.

Nxitja për barazi

Studimet e fiziologjisë dhe biologjisë moderne mbi racat kanë vërtetuar qartësisht mësimet e Islamit, ndërsa teoritë e tjera janë refuzuar shkencërisht. Biologjia molekulare, gjithashtu, ka hapur një fushë të gjerë studimesh në kohët moderne. Një grup ekspertësh të gjenetikës në ShBA, të bindur se njerëzimi e ka origjinën nga i njëjti paraardhës, kanë kërkuar të gjejnë gjurmë të tijat mijëra vjeçare. Në këtë mënyrë, të gjitha ndryshimet në ngjyrë, fizionomi, fizik etj.

janë thjesht relative dhe nuk përbëjnë patjetër karakteristika të racave të ndryshme. Të gjitha studimet moderne provojnë se qeniet njerëzore janë pjesëtarë të një familje të madhe dhe të gjithë janë të lidhur nga e njëjta vëllazëri biologjike. (Newsweek, 11, Janar, 1988).

Një numër librash dhe artikujsh janë shkruar kohët e fundit nga J. Comas mbi temën: “Çështja e racës në shkencën moderne” (publikuar nga UNESCO në 1956). Një prej artikujve titullohet “Miti i racës”, i vlefshëm ky për t’u studiuar. Me gjithë këto arritje akademike, në praktikë nuk është dukur ndonjë ndryshim i madh. Kombet që e konsiderojnë veten superiore vazhdojnë të veprojnë nën hijen e keqkuptimeve të njëjta, ndërsa kombet që konsiderohen inferiore janë ende të nënshtruara ndaj padrejtësive, në forma të reja dhe të ndryshme. Arsyeja është se për të arritur një riformim shoqëror, vetëm teoria, nuk mjafton. Përveç saj, një nxitje e fuqishme është thelbësore. Dhe kjo është ekzakt ajo që ka ofruar Kurani.

Veç urdhërimit për drejtësi, (16:90) Kurani premtan shpërblim për veprat që njeriu kryen. Gjithashtu ai na informon se veprat e njeriut regjistrohen plotësisht. Pas vdekjes, çdo njeri do ta gjejë veten para gjyqit të Zotit, ku do të marrë atë çka meriton. Asnjë ekzekutor krimesh nuk mund t’i shpëtojë dënimit të Zotit. Atëherë njeriu do të vuajë pasojat e veprave të tij.

“Atë ditë njerëzit do të vijnë të ndarë në grupe për t’ju treguar veprat e tyre. Kush ka punuar ndonjë të mirë sa grimca (e atomit) do ta gjejë atë, e kush ka punuar ndonjë të keqe sa grimca (e atomit) do ta gjejë atë” (99; 6-8)

Fakti i llogaritjes i rikujton njeriut domosdoshmërinë e të qenit tepër i përpiktë në sjelljen me të tjerët. Njeriu duke patur

ndërmend se duhet të shpëtojë veten e tij, sheh sa e rëndësishme është të sillesh drejt me të tjerët. Ai eviton gabimet ndaj të tjerëve në mënyrë që të mos marrë dënim nga Zoti. Në mungesë të konceptit të llogaritjes, drejtësia dhe barazia shoqërore shihet si nevojë e të tjerëve dhe jo e jona. Por, nëse kujtojmë se ka llogaritje, barazia shoqërore bëhet nevojë primare për të gjithë, duke përfshirë edhe ne. E kush i neglizhon nevojat e tij?

Koncepti i llogarisë para Zotit për veprat e kryera, e ndalon njeriun jo vetëm nga tirania, por nga çdo gjë e ngjashme me të. Një herë kur Profeti, paqja dhe shpëtimi i Allahut qofshin mbi të, ishte në shtëpi me gruan e tij, Ummu Selemeh, thirri shërbyesën e tij që të vinte, por ajo po vonohej. Ummu Selemeh, kur pa shenja mërzie në fytyrën e Profetit a.s. doli në dritare dhe pa se shërbyesja ishte duke luajtur. Kur erdhi më vonë, ndodhi që Profeti kishte në dorë një misvak (rrënjë peme që shërben për të pastruar dhëmbët). “Të mos ishte për frikën nga dënimi në Ditën e Gjykimit, i tha Profeti a.s. shërbyeses, do të kisha shtënë me këtë misvak”

Në kohët antike, rrahja e skllëvërve konsiderohej një e drejtë e natyrshme, por mentaliteti i ri i krijuar nga Islami e ndaloi këtë praktikë, sado gabim të kishte skllavi. Kjo, sepse myslimani frikësohet se për këtë akt do të japë llogari para Zotit.

Një ditë Profeti, paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të, kaloi pranë Ebu Mesud el Ensariut, i cili po rrihte skllavin e tij. “O Ebu Mesud, duhet të dish, i tha Profeti a.s. se Allahu ka fuqi mbi ty, më shumë nga sa ke ti mbi këtë skllav”. Ebu Mesudi u frikësua kur dëgjoi këto fjalë të Profetit. O i dërguar i Allahut,- tha ai, unë po e lë të lirë këtë skllav për hir të Allahut...

Ky rast tregon se Islami, duke lënë mënjane ndryshimet e jashtme, i vendos njerëzit në të njëjtën pozicion. Ebu Mesudi, në fillim e konsideronte veten në një pozitë krejt tjetër nga ajo e skllavit të tij, duke parë vetëm aspektin material, ai ishte i respektuar dhe me pushtet, ndërsa skllavi i dobët dhe i ulët. Por, kur Profeti a.s. i kujtoi se në sytë e Zotit, ai ishte në të njëjtën pozitë me skllavin e tij, ai e përuli veten.

Diferencimi i njerëzve në bazë të të ardhurave materiale që ata kanë, detyrimisht sjell pabarazi në shoqëri. Nëse këto diferencime do të zhduken, atëherë pabarazia shoqërore do të zhduket.

Nuk mund të mohohet, se të gjitha shtypjet dhe padrejtësitë shoqërore janë shkak i pabarazisë midis njerëzve. Disa janë të fuqishëm, të tjerët të dobët, disa janë të pasur dhe të tjerët të varfër. Ajo që ndodh është se të pasurit dhe të fuqishmit e konsiderojnë veten superior ndaj të varfërve dhe të dobëtëve dhe mendojnë se ata mund t'i shtypin të tjerët pa marrë ndonjë ndëshkim për këtë, për arsyen se pozicioni i tyre i lartë i mbron ata nga ndonjë orvatje për shpëtim.

Islami na tregon se fati i çdo njeriu është në dorë të Zotit dhe se përfundimisht të gjitha çështjet morale do të gjykojnë në gjyqin hyjnor. Zoti, që posedon superfuqinë absolute, do t'i gjykojë njerëzit të gjithë me drejtësi absolute. Atë ditë asnjë krijesë nuk mund t'i shpëtojë gjykimin të Zotit.

Në këtë mënyrë, veprat e njerëzve nuk i nënshtrohen gjykimin të njeriut, por gjykimin të Zotit. Ato janë çështje që qëndrojnë midis njeriut dhe Zotit, në njërin anë qëndron Zoti dhe në tjetrën gjithë njerëzimi.

Në përballje me Zotin, askush nuk ndihet i fortë. Të gjithë ndjehen në të njëjtën gjendje

përluljeje dhe dobësie, në të cilën mund të supozonin se ishin të tjerët.

Nëse një njeri është i vetëdijshëm për këtë, ai asnjëherë nuk do t'i bëjë padrejtësi ndokujt, sido që të jenë rrethanat. Kjo padyshim është një nxitje e fortë për barazi dhe drejtësi shoqërore.

Në një shoqëri ateiste, ku njerëzit nuk besojnë në Zot, një zgjidhje e tillë nuk është e mundur. Ku nuk ekziston besimi në Zot, çështjet e njerëzve shtrohen para njeriut. Në këtë mënyrë nuk mund të sigurohet një barazi për të gjithë, dallimet midis njerëzve do të jenë shumë të qarta. Në mungesë të një superfuqie hyjnore këto dallime nuk mund të shuhet kurrë. Pasojat e tyre mund të eliminohen vetëm duke i lënë çështjet midis Zotit dhe njeriut dhe jo midis njeriut dhe njeriut. Kështu çdokush do të ketë bindjen se është Zoti mbi të gjithë, se të gjitha çështjet përfundimisht shtrohen para Tij dhe se askush nuk mund të kthejë vendimin e Tij.

Ekzistojnë fe të tjera, veç Islamit, që përmbajnë konceptin e Zotit, por ndërhyrja e njeriut në shkrimet e tyre të shenjtë, ka bërë që kuptimi i veçantë rreth Zotit të jetë jo efikas në çështje praktike.

Për shembull, në krishterim, biri i Zotit i ka larë mëkatet e gjithë njerëzimit me kryqëzimin e tij. Në hebraizëm, shpëtimi është i paragarantuar për pjesëtarët e kësaj feje si një e drejtë e lindur. Në Hinduizëm, konceptimi i Zotit nuk shërben për çështje praktike.

Në monoteizmin islam, Zoti është një qenie e ndarë nga çdo gjë, dhe gjithë qeniet njerëzore janë krijesat dhe robërit e Tij. Një besim i tillë krijon tek njeriu ndjenjën e përlulësisë.

Ndryshe nga konceptimi Hindu rreth Zotit, në Islam Zoti është i plotfuqishmi i vetëm, njeriu nuk bën pjesë në atë hyjni. Në Hinduizëm, njeriu është pjesë e Zotit,

koncept ky që krijon ndjenjën e të qenit superior. Monoteizmi islam ndërgjegjëson njeriun se ai është rob i Zotit, ndërsa Hinduizmi shtyn njeriun të mendojë se ai është Zoti. Derisa i pari mbjell tek njeriu ndjenjën e përlulesisë, i dyti e ushqen atë me ndjenjën e kryelartësisë. Kur pjesëtarët e një shoqërie janë përfshirë nga vesi i kryelartësisë, është krejt e pa mundur të krijohet një atmosferë barazie shoqërore.

Dështimi i institucioneve moderne

Amnesty International, organizatë e njohur si mbrojtëse e të drejtave të njeriut, vendosi zyrat e saj qendrore në Londër 30 vjet më parë (tashmë 44 vjet. Sh.p.) Tridhjetë vjet janë mjaft për një organizatë të tillë për të funksionuar, por gjatë gjithë kësaj kohe ajo nuk ka arritur t'i shërbejë njerëzimit me gjë tjetër përveç publikimit të raporteve në gazeta.

Është kuptimplotë fakti se me mbushjen e 30 vjetëve të krijimit të organizatës, në 10 dhjetor 1991, drejtuesit e saj nuk e panë të arsyeshme ta festonin përvjetorin. I pyetur pse kështu, njëri nga përfaqësuesit e organizatës, zoti Frans Shinto, u përgjigj se në të vërtetë nuk ka asgjë për të festuar.

Çdo vit, më 30 dhjetor, Kombet e Bashkuara festojnë ditën e të drejtave të njeriut. Në raportin e publikuar këtë vit nga sekretari i përgjithshëm i Kombeve të Bashkuara, Zhavier Peres De Kyje, me keqardhje theksohej përdorimi i verbër i forcës dhe trajtimet barbare që pësojnë shumë njerëz në botë, me gjithë deklaratën e të drejtave të njeriut, që është shpallur nën mbikëqyrjen e OKB-së.

Cila është arsyeja pse këto institucione kanë dështuar të vendosin paqe dhe drejtësi? Kjo mund të shpjegohet me faktin se paqja dhe drejtësia nuk vendosen vetëm duke bërë apele dhe duke publikuar raporte

nëpër gazeta. Ajo që nevojitet, është një ideologji që mbron vlerat e vërteta të njerëzimit, e cila do të jetë baza e duhur për një revolucion intelektual. Njerëzit e formuar mbi këtë bazë janë ata që do të mund të bëjnë reforma në institucionet sociale, e kur drejtimi i shtetit të jetë në duart e tyre, ata do të sigurojnë paqe dhe drejtësi në shoqëri, mbi baza kushtetuese.

Vetëm një herë gjatë historisë të gjitha këto kritere janë takuar plotësisht. Ky është rasti i Profetit Muhamed, paqja dhe shpëtimi i Allahu t qoftë mbi të, dhe sahabëve (Njerëzit që jetuan në kohën e tij, e besuan atë, dhe e takuan për së afërmi) të tij kur arritën të vendosin një sistem të bazuar plotësisht mbi drejtësi dhe paqe.

Askush para tij dhe as pas tij nuk ka arritur të ketë një sukses kaq madhështor.

Shembull i gjallë

Kontributi i tretë i Islamit në vendosjen e barazisë shoqërore është shembulli që ai vetë ofroi, duke i dhënë të njëjtin nderim dhe respekt të gjitha qenieve njerëzore, qofshin ato të forta apo të dobëta, mbretër apo njerëz të thjeshtë, qoftë në rrethin familjar apo në jetën shoqërore, në postet me rëndësi apo në pushtet, askush prej tyre nuk mund t'i shpëtojë ndëshkimit për gabimet e tij.

Historia e Islamit është përplot me shembuj që tregojnë drejtësinë për të gjithë. Këtu po përmendim shkurtimisht disa;

1. Në kohët e vjetra ishte e paimagjinueshme që një vajzë me prejardhje nga një familje e nderuar, madje që çdo person i lirë, të martohej me një skllav. Profeti, paqja dhe shpëtimi i Allahut qoftë mbi të, duke dashur t'i japë fund kësaj tradite, lidhi në martesë kushërirën e tij të parë, Zejneb bint Xhahsh, që ishte prej Benu Hashimëve, klani më i nderuar prej fisit Kurejsh me Zejd bin

Harithe, një skllav me ngjyrë. Kjo ngjarje e jashtëzakonshme ishte një shembull shumë i rëndësishëm për barazinë islame.

2. Qabja, vendi më i shenjtë i adhurimit, konsiderohej e tillë në të gjitha pjesët e saj, kështu personi që ngjitej në çatinë e saj për të bërë thirrjen për lutjet, duhej të ishte prej një shtrese të lartë. Asnjëherë nuk tolerohej që një person nga shtresat e ulëta të kryente këtë detyrë fetare. Pas marrjes së Mekës, Profeti, paqja dhe shpëtimi i Allahut qoftë mbi të, e theu këtë traditë duke kërkuar që një skllav i zi, Bilal ibën Rebbah, të ngjitej mbi Qabe për të bërë thirrjen për faljen (Ezanin).

Ky është një rast unik, jo vetëm në historinë e arabëve, por në historinë e botës së asaj kohe. Nëse Islami nuk do të kishte zënë vend në atë shoqëri, njerëzit me siguri do ta kishin vrarë Bilalin për "arrogancën" e tij. Megjithatë pati reagime të ashpra ndaj këtij akti, çfarë tregon sa tronditëse ishte kjo ngjarje për ta. P.sh. Utbah ibën Usejd, nga Meka, falënderoj Zotin që i ati i tij nuk ishte më, dhe nuk pa atë pamje tmerruese. Harith ibn Hisham pyeti; "A nuk gjeti ndonjë njeri tjetër Muhamedi, veç këtij skllavi të zi?". (Al-xhamiu li Ahkamil Kur'an, 16/341.)

3. Ali ibn Ebu Talib, Kalifi i katërt, humbi parzmoren e tij. Një ditë ai pa në treg një kristian nga Kufa që kishte nxjerrë në shitje të njëjtën parzmore. Kjo u denoncua tek gjykatësi i kohës, Shurejh bin al Harith. Aliu u paraqit në gjyq si një njeri i zakonshëm, ku ju kërkua prej gjykatësit të sillte dy dëshmitarë. Aliu solli djalin e tij, Hasanin dhe robin e tij, Kamber. Gjykatësi nuk e pranoi dëshminë e djalit, duke qenë se dëshmia e djalit në mbështetje të atit, nuk pranohet. Kështu Kalifi, sundimtari i kohës, e humbi çështjen. Megjithatë, i krishteri mbeti shumë i impresionuar kur pa këtë akt drejtësie

midis mbretit dhe një njeriu të thjeshtë në gjyqin islam, prandaj pranoi se Aliu kishte të drejtë, parzmorja i takonte atij. (Ezminetu e-Sahabeh, fq. 32-33)

4. Gjatë kohës se Kalifit të dytë, Omer ibën Hatabit, Amr ibën el-As, që ishte guvernatori i tij në Egjipt, organizoi një garë kuajsh ku mori pjesë dhe djali i tij, i cili e humbi garën që bëri me një të ri kopt (të krishterët e Egjiptit). Prej mërziisë së humbjes, djali i guvernatorit, e goditi me kamxhik rivalin e tij duke i thënë; "le të jetë mësim kjo, që të mos kalosh më djalin e një fisniku". Kopti, për këtë shkoi të ankohej tek Kalifi në Medinë, i cili e mori vetë përsipër të bëjë një verifikim. Kur vërtetoi se kopti ishte goditur me pa të drejtë, Omeri dërgoi menjëherë emisar në Egjipt dhe e urdhëroi Amrin bashkë me djalin e tij të paraqiteshin tek ai urgjentisht. Kur mbërritën, Omeri i dha koptit një kamxhik dhe i tha t'i qëllojë po aq sa ishte qëlluar. Në prezencë të guvernatorit, kopti filloi ta godasë djalin e tij derisa u kënaq se ndëshkimi i ashpër qe realizuar. Më pas Kalifi iu drejtua guvernatorit me fjalët; "O Amr, që kur i keni kthyer në robër, njerëzit e lindur të lirë?". (Ezmetu e-Sahabeh, fq. 40-41)

5. Palestina u mor gjatë kalifatit të Omer ibn Hatabit. Për të bërë disa marrëveshje me drejtuesit e qytetit, Omerit iu desh të udhëtonte vetë drejt Palestinës. Kur u nis nga Medina, Omeri kishte veshur rroba të thjeshta dhe kishte me vete shërbyesin e tij dhe një deve. Nëse do të hipi unë në deve dhe ti do ecësh në këmbë -i tha Omeri shërbyesit të tij- nuk është e drejtë për ty. E nëse i hipën ti, e unë eci në këmbë, kjo s'është e drejtë për mua. Ndërsa po t'i hipim të dy devesë, kjo është e pa drejtë për të, prandaj më e mira është që të tre të ndërrohem me radhë.

Kështu duke u ndërruar me radhë, kur Omeri i hipte devesë, shërbyesi ecte në këmbë, pastaj shërbyesi i hipte devesë dhe Omeri ecte, pastaj të dy ecnin në këmbë që të çlodhej deveja.

Duke udhëtuar në këtë mënyrë, ata arritën tek portat e Palestinës, banorët e së cilës u habitën kur panë Kalifin duke ecur në këmbë dhe shërbyesin e tij hipur mbi deve, pasi qëllloi radha e tij për të ecur në këmbë. Në fakt, shumë prej palestinezëve, nuk arritën të bëjnë dallimin se kush është Kalifi e kush shërbyesi. (Taamir ki Taraf, fq. 56-57)

Nëpërmjet revolucionit intelektual dhe shembujve praktik që vendosi, Islami krijoi një histori që pati ndikim në pothuajse gjithë botën e njohur të asaj kohe. Ky revolucion ishte aq i fuqishëm, sa ndjehet akoma edhe pas njëmijë e katërqind vjetëve.

Pas Profetit, paqja dhe shpëtimi i Allahut qoftë mbi të, periudha e Sahabëve dhe Tabiinëve (gjenerata pas sahabëve) njihet si koha e artë e Islamit. Por, efektet e revolucionit islam zgjaten më tej kësaj periudhe, duke lënë gjurmët e tyre në shoqërinë njerëzore në forma të ndryshme përgjatë shekujve.

Edhe mbretërit muslimanë madje, nuk kanë guxuar ta sfidojnë ligjin islam. Mund të citohen shumë raste të nënshtrimit të tyre ndaj tij. Një ndodhi lidhur me Xhehangirin, perandorin mugal, është përshkruar me shumë saktësi nga Meulana Shibli Nomani, në formën e një poeme, titulluar; “Adl e Xhehangiri”.

Mbretëresha e Xhehangirit, Nur Xhehan, vrau pa dashje një njeri të varfër. Kjo ndodhi gjatë një gjuetie ku një rrobalarës që doli befas në drejtimin e zjarrit, u plagos nga ajo për vdekje. Kur ai vdiq, çështja u denoncua tek Kadiu (gjykatësi i kohës), i cili dha

dënimin me vdekje për mbretëreshën. Si mbreti ashtu dhe mbretëresha nuk guxuan të kundërshtojnë vendimin e gjykatësit. Përfundimisht, çështja u zgjidh kur gruaja e rrobalarësit që vdiq, deklaroi se pranonte të merrte shpëtimin e gjakut, siç parashikohet nga ligji Islam. (Nëse njeriu më i afërt i viktimës, nuk pranon të marrë shpëtimin e gjakut, fajtori dënohet me vdekje, i vrari me të vrarë.)

Tani po marrim një shembull tjetër drejtuesish, që në thelb është e kundërta e të parit.

Sundimtari anglez, Xhejmsi I (1566-1625), bashkëkohës i sundimtarit indian, Xhehangir (1569-1627), pretendonte se ai qëndronte mbi ligjin dhe se mund ta ekzekutonte atë i pavarur. Kryegjykatësi anglez i asaj kohe, Eduard Kuk (1552-1634), e kundërshtoi atë në këtë çështje. Kështu kur Xhon Bit, tregtar anglez, nuk pranoi të paguante taksë për stafidhet e importuara (urdhër personal ky i Xhejmsit I), pasi një ligj i tillë nuk kishte kaluar në parlament, kryegjykatësi mbështeti tregtarin. I inatosur, mbreti bërtiti; “A jam unë subjekt i ligjit!? Të thuash këtë është tradhti”. Gjykatësi Kuk nuk luajti nga qëndrimi i tij, për këtë mbreti e shkarkoi nga detyra. Është i shënuar në histori fakti që kundërshtimi ligjor ndaj mbretit bëri që karriera e tij si gjykatës të marrë fund përgjithmonë.

Kur çështja e mbretit dhe gjykatësit Kuk arriti tek Këshilli i Lartë britanik, ministri i drejtësisë së asaj kohe, Francis Beikon, në përkrahje të supermacisë së mbretit, tha: “Gjykatësit duhet të jenë luanë, por gjithmonë luanë nën fron”.

Në bazë të traditës ligjore të asaj kohe në Britani, ekzistonin dy lloj ligjesh; ligji i përgjithshëm (Common law) dhe ligji i veçantë. Për popullin kishte një lloj ligji,

ndërsa për mbretin dhe fisnikët një lloj krejt tjetër. Mbreti qëndronte mbi ligjin, në të vërtetë, fjala e tij ishte ligj.

Kështu ishte deri me ardhjen e Islamit, i cili eliminoi këtë ndarje dhe vendosi një ligj për të gjithë. Parim i mbretërve atëherë u bë respektimi dhe nderimi i ligjit të vendit.

Ndikimi në histori

Pak para vdekjes, gjatë pelegrinazhit të tij të fundit, Profeti i Islamit mbajti një predikim, që kujtohet si predikimi lamtumirës. Një nga deklaratimet historike të atij predikimi ishte edhe kjo frazë; “Çdo gjë që i përket paganizmit, tani është nën këmbët e mia”. Me këto fjalë Profeti, paqja dhe shpëtimi i Allahut qoftë mbi të, lajmëroi fillimin e një ere të re, një erë që ai vetë e çliroi nga besëtytnitë, më ndihmën e veçantë të Zotit.

Ky ndryshim historik nisi nga vetë Arabia, më pas ai u përhap jashtë kufijve të saj dhe së fundi u ndje në gjithë botën. Rezultat i tij ishte zhdukja e ndarjes së shoqërisë në njerëz të lirë dhe skllëvër dhe fillimi i parimit të ligjit në gjithë botën. Ai gjithashtu, bëri që filozofitë që mbillnin padrejtësi dhe pabarazi shoqërore të humbnin influencën e tyre. Tani asnjë filozofi e bazuar në pabarazinë njerëzore nuk gjen vend ku të lulëzojë.

Një shembull i tillë në kohën moderne ishte Hitleri, sipas të cilit raca gjermane ishte superiore ndaj të gjitha të tjerave. I brumosur me këtë bindje, ai zhvilloi idenë se ishte e drejta e tyre e lindur që të vendosnin supermacinë ndaj kombeve të tjerë. Ai e konsideronte pabarazinë midis racave dhe individëve si pjesë e pandryshueshme e ligjit të natyrës, dhe racën ariane si elementin e vetëm krijues të njerëzimit.

Por, çfarë e priti Hitlerin! Popullariteti i tij në Evropë ra shumë shpejt dhe së fundi atë e braktisën edhe militantët e tij më të afërt, në vendin e tij. Në një dështim të plotë ai

kreu vetëvrasje në një bunker në Berlin, duke asgjësuar bashkë me të dhe lëvizjen naziste që vetë vuri në veprim.

Influenca e revolucionit social që solli Profeti Muhamed, paqja dhe shpëtimi i Allahut qoftë mbi të, është ende e gjallë në gjithë botën. Për sa i përket çështjes së barazisë shoqërore, studiuesit kanë kuptuar se i vetmi sistem që mund të arrijë këtë përfundim, ishte Islami. Për këtë, më lart cituam fjalën e Suami Vivekanad.

Pyetja që ngrihet këtu është se si Islami arriti të ketë sukses dhe fetë apo sistemet e tjera nuk ia kanë dalë mbanë. Ka dy arsye kryesore për këtë. Njëra është se Islami ofron një ideologji të plotë dhe perfekte në favor të barazisë njerëzore, dhe tjetra, se ai i jep njerëzimit një shembull historik, ku ajo ideologji është vënë në praktikë.

Këto janë pikat ku fetë e tjera kanë dështuar. Për ta bërë këtë të qartë, po jap dy shembuj nga Krishterimi dhe Hinduizmi.

Hinduizmi, siç është thënë dhe më sipër, ka në bazë të besimit të tij, ndarjen e njerëzve në dy grupe, ku njëri ka një pozitë të lartë dhe tjetri të ulët. Ekzistenca e këtij besimi, bën të pamundur një trajtim të barabartë për të dy grupet. Ata që jetojnë me këtë sistem, kurrë nuk do pranojnë ta konsiderojnë veten të barabartë me ata që i shohin si të lindur inferior ndaj tyre.

Këtu është me vend të përmendim, krijimin e komisionit për klasat e prapambetura, nga presidenti i Indisë në 1953, me kryetar të tij, Kaka Sahab Kaleker.

Pas një studimi që përfundoi në 1955, komisioni paraqiti një raport me 262 faqe, i cili u botua në shtypin shtetëror.

Raporti (gjendet në Delhi Public Library, Delhi) theksonte se sistemi i kastave që gjendet në Indi ka një natyrë komplet ndryshe nga sistemi i klasave që është i

përhapur kudo. (Kasta është një grup i vogël dhe i mbyllur shoqëror, me njerëz që kanë lidhje gjaku a profesioni, interesa të njëjta klasore dhe të drejta të veçanta (në Hindi dhe disa vende të tjera të lindjes)

Në Indi, kjo nuk është diçka që ndodh vetëm për shkaqe ekonomike, siç ndodh përgjithësisht në vendet e tjera. Rrënjët e tij, përkundër, janë më të thella, duke qenë të kultivuara në sistemin e besimit. Sipas raportit: “Është një veçanti e Indisë që njeh diferencat sociale që ekzistojnë në natyrën njerëzore dhe u jep atyre një formë institucionale dhe mistike me formim fetar dhe shpirtëror”.

Ajo që deklaroi komisioni i Kalelkerit, është e vërtetuar nga faktet. Nuk ka dyshim se dallimet sociale në Indi janë bërë në bazë të ndryshimeve që ekzistojnë në natyrën njerëzore. Në një shoqëri ku koncepte të tilla janë të pashmangshme, iniciativat për të zhdukur këto dallime apo për të vendosur barazi për të gjithë, nuk mund të kenë sukses.

Një pengesë e ngjashme për barazinë gjendet madje në Krishterim. Këtu dëshiroj t'i referohem një raporti të përgatitur nga një grup i përbërë prej pesë gazetarësh të krishterë dhe publikuar në Sunday Review (Times of India), 22 dhjetor, 1991. Sipas këtij raporti, numri i të konvertuarve në krishterim prej kastave të ulëta (të njohur si të krishterë dalit), i kalon 5%. Pas kalimit në krishterim, përsëri këta të ardhur nga shtresat e ulëta hindu, janë të diskriminuar nga kisha.

Të krishterët dalit e kanë të ndaluar t'i varrosin të vdekurit e tyre në varrezat e të krishterëve të kastave më të larta. Ata nuk mund të kenë lidhje martesore me të krishterë të kastave më të larta. Në shumë

kisha kanë vendet e tyre të ndara nga të tjerët. Diskriminimi ndaj tyre vihet re edhe në institucionet arsimore të drejtuara nga vetë të krishterët. Paragjykimi i kastave arrin deri tek kleri, kjo është veçanërisht e vërtetë për kishën katolike, priftërinjtë e së cilës tashmë të gjithë zgjidhen nga kastat e larta ose të mesme. Në Kerala, ku krishterimi ka lulëzuar që prej 2000 vjetësh, kastat janë të qarta në nivelin shoqëror. Faktori kastë shfaqet here pas here, duke shkaktuar dhimbje tek pjesëtarët e komuniteteve të krishtera dalit.

Kur dr. Kazimir Ganadikan, peshkop katolik i Madras u pyet rreth kësaj, ai pranoi se një sistem i fortë kaste ekzistonte tek kisha. “E pranoj, ky ka qenë një hap prapa, por ndonjë herë forca e besimit nuk e mposht dot realitetin”.

Është e vërtetë se krishterimi nuk mëson për pabarazi njerëzore apo padrejtësi sociale, por ajo që i mungon krishterimit është një shembull i fuqishëm historik i barazisë njerëzore. Misioni i Krishtit nuk shkoi përtej thirrjes në besim, ai nuk e arriti gradën e revolucionit praktik, dhe kështu, në fazën e parë të krishterimit nuk mund të jepej një shembull i barazisë njerëzore. Në mungesë të shembujve të qartë, besimi vetëm nuk mund të sjellë ndonjë ndryshim praktik.

Sistemi islam është komplet ndryshe nga çdo sistem tjetër. Në të gjendet një ideologji e plotë në favor të barazisë njerëzore, ndërsa përkrah saj gjendet një shembull praktik perfekt. Në të dy pikat, në periudhën e parë të Islamit u vendos rrjedha e historisë islame përjetësisht. E historia islame do të vazhdojë përgjithmonë në të njëjtin drejtim, prandaj nuk ekziston ndonjë fuqi e mjaftueshme në botë, që të ndryshojë rrjedhën e saj.

Meulana Uahiduddin Khan
Përktheu: Altin Braka

Shkaqet e shpikjes në fe

I

Muslimanë të nderuar!

Kini frikë All-llahun dhe respektojeni Atë, sepse me devotshmëri All-llahu i përmirëson gjërat, e zgjeron gjoksin dhe sjell përfundim të mirë në dynja dhe ahiret.

All-llahu, xhel-le shanuhu, thotë:

"Atë vend të përjetshëm (xhennetin) ua kemi përcaktuar atyre që nuk duan as mendjemadhësi e as ngatërresë në tokë, e përfundim i këndshëm u takon atyre që i frikësohen All-llahut". (El-Kasas: 83).

Robër të All-llahut!

Begatia më e madhe që All-llahu ia ka dhënë njeriut është feja Islame, e cila e dallon të vërtetën nga e pavërteta, të lejuarën nga e ndaluara, të mirën nga e keqja, rrugën e udhëzimit nga rrugicat e devijimit.

All-llahu, xhel-le shanuhu, thotë:

"Vallë, a është ai që qe i vdekur kurse Ne e ngjallëm dhe i dhamë dritë, me të cilën ecën mes njerëzve, si ai që ka mbetur në errësirë (i humbur) dhe nuk mund të shpëtojë nga ajo? Ja, kështu (si këtij në errësirë) iu duket mirë mohuesve ajo që veprojnë". (El-Enam: 122).

Kurse gjëja më e madhe që e shemb fenë Islame, është shfaqja e bidateve të devijuara, sepse njeriu i tillë mendon se është në të saktë, kurse në realitet është në gabim.

Bidatet e devijuara vijnë si shkak i injorancës.

All-llahu, subhanehu ue teala, thotë:

"... por shumica e tyre nuk dinë (se besimi është dhuratë nga Zoti)". (El-Enam: 111).

"Në qoftë se u bindesh shumicës (mohuese që janë) në tokë, ata do të largojnë ty nga rruga e All-llahut. Ata nuk ndjekin tjetër vetëm supozime dhe nuk janë tjetër vetëm se rrenacakë". (El-Enam: 116).

Prej shkaqeve që i shkaktajnë bidatet është pasimi i epshit.

All-llahu, tebareke ue teala, thotë:

"... e kush është më i humbur se ai që duke mos pasur fakt prej All-llahut, ndjek epshin e vet? S'ka dyshim se All-llahu nuk udhëzon popullin zullumqar". (El-Kasas: 50).

Qëllimi dhe dëshira e keqe është shkak i bidateve.

All-llahu, subhanehu ue teala, thotë:

"Unë do t'i zbraps nga argumentet e Mia ata të cilët pa pasur të drejtë bëjnë kryelartësi në tokë, të cilët edhe nëse shohin çdo argument nuk besojnë, dhe nëse shohin rrugën e shpëtimit nuk e marrim atë rrugë, e nëse e shohin rrugën e gabuar ata e marrin atë rrugë". (El-Araf: 146).

Mosmësimi i të vërtetës dhe mosveprimi sipas saj, është prej shkaqeve të përhapjes së bidateve.

All-llahu, xhel-le shanuhu, thotë:

"... kush i përmbahet udhëzimit Tim, ai nuk ka për të humbur (në Dunja) e as nuk ka për të dështuar (në jetën tjetër). E kush ia kthen shpinën udhëzimit Tim, do të ketë jetë të vështirë dhe në ditën e kijametit do ta ringjall të verbër". (Taha: 123- 124).

Gjithashtu All-llahu, azze ue xhel-le, thotë:

"E kush është më zullumqar se ai që këshillohet me ajetet e Zotit të vet, e pastaj u kthen shpinën atyre? Ne me siguri do të hakmerremi kundër kriminelëve". (Es-Sexhde: 22).

Vetëpëlqimi, i cili shkakton refuzim të këshillës dhe udhëzimit, gjithashtu është shkak për përhapje të bidateve.

All-llahu, subhanehu ue tealë, thotë:

"A atij që vepra e vet e keqe i është hijeshuar dhe e sheh si të mirë (a është i njëjtë me atë që i largohet asaj)? Në të vërtetë, All-llahu e largon nga e vërteta atë që do dhe Ai e udhëzon atë që do, andaj ti (Muhammed) mos shkatërro veten me dëshpërim për ta, All-llahu e di shumë mirë atë që bëjnë ata". (Fatir: 8).

Ebu Thalebe El-Husheniu, radijall-llahu anhu, e ka pyetur Pejgamberin, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, për ajetin kur'anor:

"O ju që besuat, ruajeni veten tuaj! Ai që ka humbur, nuk ju dëmton juve kur jeni në rrugë të drejtë. Kthimi i të gjithë juve është te All-llahu dhe Ai ju njofton për atë që vepruat". (El-Maide: 105).

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, u përgjigj:

"Urdhëroni në të mirë, largoni nga e keqja, e nëse shihni koprraci të respektuar, epsh të pasuar, dhënie përparësi dynjasë dhe vetëpëlqim me mendimin e vet, atëherë kujdesu për veten dhe lëre punën e masës së gjerë, sepse ai që ka për të jetuar pas jush i duhet shumë durim. Ai që kapet për fenë, është si ai që kapet për gacë. Ai që vepron në këto ditë ka shpërblimin e pesëdhjetë burrave që punojnë si ju. I thanë: O Resulull-llah: sa pesëdhjetë prej tyre ose prej nesh? Tha: sa pesëdhjetë prej jush". (Ebu Davudi dhe Tirmidhiu, disa pjesë janë të sakta e disa janë të dobëta. Shiko "Vargun e haditheve të

vërteta", nr. 494 dhe nr. 957 dhe "vargun e haditheve të dobëta", nr. 1025).

Largimi nga dijetarët, mospyetja e tyre për çështjet e fesë dhe pyetja e injorantëve për fe është shkak i shpikjes së bidateve.

All-llahu, azze ue xhel-le, thotë:

"...Ju pyetni pra dijetarët nëse ju nuk dini". (En-Nahl: 43).

"Këta janë shembuj që Ne ua sjellim njerëzve, po këta nuk i kupton kush pos dijetarëve". (El-Ankebutë: 43).

Abdullah ibën amr Ibën Asi, radijall-llahu anhu, tregon se Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë:

"All-llahu nuk e merr dijen duke e ngritur nga gjoksi i njerëzve, por e merr duke i marrë dijetarët, saqë kur nuk mbeten dijetarët, njerëzit për prijes i marrin injorantët, i pyesin ata, kurse ata u japin përgjigje pa dije dhe kështu devijojnë vetë dhe i devijojnë të tjerët". (Buhariu dhe Muslimi).

Shumë njerëz kanë rënë në bidate për shkak të fetvave dhe librave që e zbukurojnë bidatin dhe e stolisin devijimin nga metoda e selefit dhe kur nuk e marrin dijen nga dijetarët e thelluar në fe.

Prej shkaqeve të përhapjes së bidateve është edhe dhënia përparësi dynjasë ndaj ahiretit, dashuria ndaj begative të kësaj bote përpara begative që All-llahu i ka përgatitur për besimtarët e devotshëm në ahiret.

All-llahu, subhanehu ue tealë, thotë:

"Jo, nuk është ashtu! Por ju jeni që e doni të ngutshmen (Dynjanë). Dhe e lini pas shpine atë të ardhmen (Ahiretin)". (El-Kijame: 20- 21).

"Vërtet, ata (idhujtarët) e duan shumë këtë jetë dhe e zënë asgjë ditën e rëndë që i pret". (El-Insan: 27).

"Po ju po i jepni përparësi jetës së kësaj bote, E dihet se jeta e botës tjetër është më e

dobishme dhe e përjetshme". (El-A'la: 16-17).

"Ata i shkëmbyen ajetet e All-llahut për një vlerë të paktë dhe penguan nga rruga e Tij. Ata keq vepruan". (Et-Teube: 9).

Mirëpo, dashuria ndaj dynjasë është koka e çdo të keqeje, andaj nëse i bëjmë një shikim historisë do të shohim se bidatçinjtë janë kërkues të dynjasë dhe njerëz që i japin përparësi më shumë se të vërtetës.

Nëse grumbullohen këto shkaqe, dije se janë duke dominuar shkaqet e fatkeqësisë dhe shkatërrimit, përpos nëse All-llahu i dhuron pendim shpëtues.

Bidatet e para kanë ndodhur në fundin e epokës së sahabëve, radijall-llahu anhu, si vërtetim i asaj që ka thënë Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem:

"Kush jeton prej jush do të shohë divergjencë të shumta.

Andaj ata i kanë kundërshtuar dhe u kanë dalë përballë duke sjellë fakte dhe argumente kundra tyre gjersa u larguan dhe u eliminua errësira e tyre dhe ia tërhoqën vërejtjen umetit nga çdo bidat.

Në fundin e epokës së sahabëve, doli në skenë bidati i havarixhëve dhe bidati i kaderive, e pastaj vijuan bidatet e tjera devijuese.

Mirëpo All-llahu, azze ue xhel-le, në çdo brez i sjell umetit islam princa dhe dijetarë që e fikin zjarrin e fitnes dhe e eliminojnë bidatin. Princat e zmbrapsin bidatin dhe e fikin fitnen me fuqinë e pushtetit, kurse dijetarët me fuqinë e argumentit. Kështu ata i përhapin sunnetet, ua mësojnë njerëzve rregullat e fesë, ua tërheqin vërejtjen umetit që të mos bjerë në ndikim të thirrësve të fitnes, duke patuar Pejgamberin, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, i cili ua tërhiqte vërejtjen njerëzve nga bidatet dhe fitnet duke thënë:

"Secili pejgamber, që ka qenë para meje, e ka pasur obligim që ta udhëzojë umetin e tij drejt të mirës që ai e di dhe t'ua tërheqë vërejtjen nga e keqja të cilën ai e di. Umeti juaj në fillim e ka shpëtimin dhe shëndetin, kurse fundi do të përjetojë belat dhe gjëra që do t'i mohoni. Do të vijë fitnet dhe do të zbusin njëra-tjetrën. Do të vijë fitneja, kurse besimtari do të thotë: këtu është shkatërrimi im, mirëpo ajo do të kalojë. Do të vijë fitneja tjetër, e do të thotë: kjo është ajo. Ai që dëshiron të shpëtojë nga zjarri dhe të hyjë në xhenet, kur t'i vije vdekja le të besojë në All-llahun dhe Ditën e Fundit dhe le t'u bëjë njerëzve atë që dëshiron t'ia bëjnë atij njerëzit. Ai që i jep besëlidhje imamit duke ia dhënë dorën dhe frytin e zemrës, le ta respektojë me aq sa ka mundësi, e nëse vjen dikush tjetër që t'i kundërvihet në pushtet, goditjani kokën këtij të dytit". (Muslimi).

Muadh ibën Xhebeli, radijall-llahu anhu, thotë:

"Pas jush do të ketë sprova. Do të shtohet pasuria dhe do të hapet Kur'ani që të marrë nga ai edhe besimtari edhe munafiku, edhe burri edhe gruaja, edhe i liri edhe skllavi, edhe i vogli edhe i madhi. Ndoshta dikush do të thotë: pse nuk më pasojnë njerëzit, ndërsa unë e kam lexuar Kur'anin?! Ata nuk do të më pasojnë derisa nuk u shpiku ndonjë gjë. Ruajuni nga ajo që do ta shpikë, sepse ajo që do të shpikë është devijim". (Sahih, Ebu Davudi).

Ebu Musa El-Eshariu, radijall-llahu anhu, tregon se Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë:

"Kush bart armë kundër nesh, ai nuk është prej nesh". (Buhariu dhe Muslimi).

Abdullah ibën Mesudi, radijall-llahu anhu, tregon se Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë:

"Sharja e muslimanit është fisk, kurse vrasja e tij është kufër". (Buhariu dhe Muslimi).

Muslimanë të nderuar!

Disa njerëz nuk mund të durojnë në begatitë e All-llahut edhe i lufton ato me veprat e tij, mërzhitet prej tyre pse i vijnë pa ndalim dhe pse nuk i kupton, andaj e dëmton edhe veten edhe tjerët.

All-llahu, azze ue xhel-le, thotë:

"A nuk e kanë vërejtur ata se Ne e kemi bërë vendin e shenjtë (Mekën) të sigurt, e njerëzit përreth tyre rrëmbehen (plaçkiten, mbyten). Po, a i besojnë ata të kotës, e të mirat e All-llahut i përbuzin?". (El-Ankebutë: 67).

Siguria është begati dhe dhunti shumë e madhe nga All-llahu, subhanehu ue tealë. Siguria sjell shumë interesa të fesë dhe të dynjasë, andaj duhet falënderuar All-llahu për të, duhet adhuruar All-llahu në hijen e kësaj begatie.

All-llahu, subhanehu ue tealë, thotë:

"Pra, le ta adhurojnë Zotin e kësaj shtëpie, I cili i ushqeu pas urisë dhe i siguroi prej çdo frike!". (Kurejsh: 3-4).

"Dhe (përkujtoni) kur Zoti juaj njoftoi bindshëm: "Nëse falënderoni, do t'ua shtoj të mirat, e nëse përbuzni, s'ka dyshim, dënimi im është i vështirë!". (Ibrahim: 7).

Abdullah ibën Muhsin El-Ensariu, radijall-llahu anhu, tregon se Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë:

"Kush gdhin i sigurt në vendqëndrimin e tij, me shëndet në trup dhe ka kafshatën e ditës, është sikur të ketë tërë dynjanë". (Hasen, Tirmidhiu).

Talha ibën Ubejdullahu, radijall-llahu anhu, tregon se Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, kur e shihte hënën e re lutej duke thënë:

"All-llahu im na e sill me siguri dhe besim, shëndet dhe paqe. Zoti im dhe i yti është All-llahu". (Sahih, Tirmidhiu).

Le të kenë frikë All-llahun ata njerëz që janë shkëputur nga xhemati i muslimanëve dhe përgjegjësit e tyre, le të mendojnë mbi veprimet e tyre shkatërruese dhe rrënuese, me të cilat kanë prishur imazhin e Islamit, kurse feja distancohet prej kësaj gjëje, sepse këto veprime sjellin ose vrasjen e atij që luan me sigurinë, kurse All-llahu, subhanehu ue tealë, thotë:

"... dhe mos mbytni veten tuaj (duke mbytur njëri-tjetrin). Vërtet, All-llahu është i mëshirueshëm për ju. Kush bën këtë (që ndaloj Zoti) qëllimisht dhe tejkalon kufijtë, Ne do ta hudhim atë në një zjarr të fortë. Dhe kjo është lehtë për All-llahun". (En-Nisa: 29-30).

Ebu Hurejre, radijall-llahu anhu, tregon se Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë:

"Ai që hidhet nga kodra dhe e vret veten, do të qëndrojë përgjithmonë në zjarr të xhehenemit. Ai që pi helm dhe e vret veten, do të pijë helm me dorën e tij përgjithmonë në xhehenem dhe ai që e vret veten me hekur, do të shpërthejë me atë hekur barkun e tij përgjithmonë në zjarrin e xhehenemit". (Buhariu dhe Muslimi).

Ose vrasje të ndonjë civili apo njeriu musliman me qëndrim, apo polic, kurse All-llahu, subhanehu ue tealë, thotë:

"Kush e mbytë një besimtar me qëllim, dënimi i tij është xhehenemi, në të cilin do të jetë përgjithmonë. All-llahu është i hidhëruar ndaj tij, e ka mallkuar dhe i ka përgatitur dënim të madh". (En-Nisa: 93).

Burejde, radijall-llahu anhu, merfuan thotë:

"Vrasja e një besimtari është më e madhe se All-llahu se shkatërrimi i dynjasë". (Sahih, Nesaiu).

Ebu Hurejre dhe Ebu Seid, radijall-llahu anhumu, tregojnë se Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë:

"Poqe se banorët e qiejve dhe të tokës marrin pjesë në gjakun e një besimtari, All-llahu do ti hidhte të gjithë në zjarr". (Sahih, Tirmidhiu).

Vepra e tyre mund të jetë edhe vrasje e ndonjë jomuslimani i cili ka hyrë me garanci dhe gjakun dhe pasurinë e tij e ruan Islami, andaj e ka ndaluar edhe zullumin ndaj tij dhe keqtrajtimin e tij. Veprimi i tyre është edhe shkatërrim i pasurisë së njerëzve apo pasurisë publike, është trishtim i njerëzve dhe përhapje e josigurisë dhe frikës në shoqëri, kurse tërë këto janë errësira një mbi një dhe shumë mëkate të mëdha. Nëse njeriu i analizon, vetëm një do t'i mjaftonte që të ikte prej tyre dhe të largohej nga ky devijim ideologjik.

Habitemi sesi shejtanët njerëz dhe ata xhin i kanë çuar këta njerëz në këtë gjendje, që prishjen ta konsiderojnë përmirësim, kurse përmirësimin prishje, të keqen të mirë dhe të kotën të vërtetë, e të veprojnë vepra të banorëve të zjarrit, All-llahu na ruajt.

All-llahu, subhanehu ue tealë, thotë:

"...Po atë që All-llahu do ta humbë, ti nuk mund të bësh asgjë për të (nuk mund ta shpëtosh)...". (El-Maide: 41).

All-llahu na forcoftë në rrugën e drejtë, na dhëntë bekim me Kur'anin Fisnik, na dhëntë dobi me argumentet dhe përkujtimin e urtë, na dhëntë dobi me udhëzimin e zotëriut të pejgamberëve. E them këtë fjalë dhe kërkoj falje te All-llahu për mua, për ju dhe për mbarë muslimanët nga çdo mëkat, edhe ju kërkon falje, sepse Ai është Falës dhe i Mëshirshëm.

- II -

E falënderojmë All-llahun që është Krenar dhe Dhurues, Falës i mëkateve, Pranues i

pendimit dhe që dënon rreptë. Atë e lavdëroj dhe e falënderoj, te Ai pendohem dhe kërkoj falje. Dëshmoj se nuk ka hyjni që meriton të adhurohet përpos All-llahut, i cili është Një dhe pa ortak. Atij i mbështetem dhe te Ai është kthimi im. Dëshmoj se zotëriu dhe pejgamberi ynë, Muhammedi, është rob dhe i dërguar i All-llahut, të cilin All-llahu e ka dalluar me Librin më të mirë. All-llahu im bekoje dhe përshëndete robin dhe të dërguarin Tënd, familjen dhe shokët e tij.

Kini frikë All-llahun dhe respektojeni Atë:

"...Dhe përgatituni me furnizim (për rrugë), e furnizimi më i mirë është devotshmëria...". (El-Bekare: 197). Kapuni për litarin e pakëputur të Islamit.

Robër të All-llahut!

Bidatet janë ato që ia dëmtojnë fenë muslimanit, ashtu sikurse ia dëmtojnë fenë edhe nepsi e i shtresohen mbi zemër haramet dhe epsheet derisa ti fiket drita e besimit.

All-llahu, tebareke ue tealë, thotë:

"E pas tyre (të mirëve) erdhën pasardhës të këqij, që e lanë namazin e u dhanë pas kënaqësive (trupore), e më vonë do të hidhen në çdo të keqe (ose në Gaja)". (Merjem: 59).

Vëlla musliman! Kënaqësitë e ndaluara veprojnë në zemër si helmet në trup, andaj kujdes nga mashtrimet e shejtanit, sepse ai depërton nëpërmjet dyerve të dyshimeve dhe epsheve, andaj kapu për durimin përballë epsheve dhe me bindje përballë dyshimeve.

All-llahu, subhanehu ue tealë, thotë:

"Dhe prej tyre Ne bëmë prijës që me urdhrin Tonë udhëzojnë, pasi që ata (që i bëmë prijës) ishin të durueshëm dhe ndaj argumenteve Tona ishin të bindur". (Es-Sexhde: 24).

"...Pra, të jesh i durueshëm se përfundimi (i lavdishëm) është për të devotshmit". (Hudë: 49).

Vëlla musliman! Kapu për xhematin e muslimanëve, sepse Dora e All-llahut është me xhematin, kurse ujku e ha delen që ndahet nga kopeja, e shejtani është ujku i njeriut.

Irbu ibën Sarije, radijall-llahu anhu, thotë:

"Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, na këshilloi me një këshillë që na i drodhi zemrat dhe na lotuan sytë. I thamë: O i dërguar i All-llahut: sikur të jetë kjo këshillë, një këshillë lamtumirëse, andaj na porosit. Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, tha:

"Ju porosis që të keni frikë All-llahun dhe të dëgjoni, respektoni edhe në qoftë se bëhet përgjegjës i juaj ndonjë skllav, sepse ai që do të jetojë prej jush do të shohë divergjencën të

shumta, andaj kapuni për Sunnetin tim dhe Sunnetin e halifeve të drejtë dhe të udhëzuar. Kapuni për të me dhëmballë dhe ruajuni nga gjërat e shpikura, kurse çdo bidat është devijim". (Sahih, Tirmidhiu dhe Ebu Davudi).

Robër të All-llahut!

"Është e vërtetë se All-llahu dhe engjëjt e Tij e mëshirojnë Pejgamberin me madhërim. O ju që keni besuar, madhërojeni pra atë (duke rënë salavatë) dhe përshëndeteni me selam". (El-Ahzabë: 56).

Kurse Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, thotë:

"Kush dërgon mbi mua një herë salavate, All-llahu dërgon mbi të dhjetë herë".

Andaj dërgoni salavate dhe selame mbi zotëriun e të parëve dhe të fundit, imamin e pejgamberëve.

Ali ibën Abdurrahman El-Hudhejfi
Përshtati: Bekir Halimi

Kujdesi për të varfërit

Kini frikë All-llahun me një frikë të vërtetë, sepse te All-llahu për të devotshmit ka dhurata shtesë dhe ata kanë të rezervuar shpëtimin Ditën e Kijametit.

Muslimanë të nderuar!

All-llahu, xhel-le shanuhu, ka bërë dallime mes njerëzve në rizkun e tyre si sprovë dhe provim për ta.

All-llahu, subhanehu ue teala, thotë:

"Ai është që ju bëri sundues (zëvendësues) në tokë (pas shkatërrimit të atyre që ishin më parë) dhe lartësoi në një shkallë më të lartë disa nga ju mbi të tjerët, për t'ju sprovuar në atë që ju dha. All-llahu është ndëshkues i shpejtë, është që falë e Mëshirues". (El-Enam: 165).

Disa njerëzve u ka dhënë pasuri nga dhuntia e Tij e disa njerëz i ka lënë të varfër nga Urtësia e Tij.

All-llahu, subhanehu ue teala, thotë:

"...Ne bëmë njërin prej jush sprovë për tjetrin se a do të jeni të durueshëm. E Zoti yt është Ai që sheh çdo gjë". (El-Furkan: 20).

Në shoqëri ka një shtresë e njerëzve e cila e përbën grupin më të madh të xhenetlinjve, All-llahu u ka dhënë grada të larta, edhe pse dikush prej njerëzve i nënçmon, ata i ka afruar All-llahu edhe pse njerëzit i largojnë.

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, thotë:

"Shikova xhennetin dhe pashë se shumica e banorëve të xhennetit janë fukarenjtë dhe shikova xhehenemin dhe vërejtja se shumica e banorëve të xhehenemit janë gratë". (Buhariu dhe Muslimi).

Ata janë njerëzit më të afërt të pejgamberët dhe pasuesit më të mëdhenj të tyre.

All-llahu, azze ue xhel-le, duke treguar për popullin e Nuhit, alejhisselam, thotë:

"Ata thanë: "E si të besojmë ty, kur ty të besojnë më të ultit?" (Esh-Shuara: 111).

Kurse Herakli i tha Ebu Sufjanit: Të pyeta për pasuesit e Muhammedit, e ti më tregove se njerëzit e dobët e pasojnë. Tha: ata janë pasuesit e pejgamberëve. (Buhariu).

All-llahu, xhel-le shanuhu, e ka urdhëruar Pejgamberin që të kujdeset për ta dhe e ka qortuar pse ua ka kthyer shpinën, duke thënë:

"Ai vrenjti (fytirën) dhe u kthye. Ngase atij i erdhi i verbëri. E ku mund ta dish ti, ndoshta ai do të pastrohet. Apo do të këshillohet dhe këshilla do t'i bëjë dobil. (Abbese: 1-4).

Ai që nuk u afrohet atyre, apo nuk urdhëron njerëzit që të jenë bamirës ndaj tyre, është i qortuar në Librin e All-llahut:

"Jo, nuk është ashtu! Por (punoni edhe më zi) ju nuk përfillnit bonjakun, Nuk cytni njëri-tjetrin për ta ushqyer të varfërin,..". (El-Fexhr: 17- 18).

All-llahu, azze ue xhel-le, e ka larguar prej tyre fitnen e këtij ummeti, sepse Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë:

"Secili popull ka fitnen e vet, kurse fitneja e ummetit tim është pasuria". (Tirmidhiu).

All-llahu, subhanehu ue teala, hidhërohet me ata që nuk ua jep të drejtat e tyre, andaj edhe e ka sjellë në Kur'an tregimin e atij që kishte kopshtin, mirëpo nuk i jepte të varfrit dhe insistonte të shton pasurinë, andaj All-llahu ia dogji kopshtin:

"E, sa qenë ata fjetur, atë (kopshtin) e goditi një bela nga Zoti yt. Dhe ai gdhiu si të ishte i vjelur". (El-Kalem: 19- 20).

Lutja e tyre meriton përgjigjen e All-llahut, sepse zemrat e tyre nuk janë të lidhura fort me stolitë e kësaj dynjaje.

Imam Ibën Kajimi, rahimehull-llah, thotë:

"All-llahu është te njerëzit me zemra të thyera".

Ushqimi më i mirë është ai ushqim ku janë të pranishëm ata.

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë:

"Ushqimi më i keq është ushqimi ku thirren të pasurit dhe braktisen të varfrit". (Buhariu dhe Muslimi).

Kurse Ibën Omeri, radijall-llahu anhumu, nuk hante derisa nuk merrte me vete ndonjë të ngratë që të hante me të. (Buhariu dhe Muslimi).

Dhënia ushqim njerëzve të varfër bën që ky njeri ta fitojë xhennetin.

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë:

"Përhapeni selamin, jepni ushqim, falni namaz kur njerëzit flenë do të hyni në xhennet në paqe". (Sahih, Tirmidhiu).

Ai që kujdeset për ta, është si ai që bën luftë dhe që jepet pas adhurimeve.

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, thotë:

"Ai që kujdeset për gratë e veja dhe të ngratit, është si ai që lufton në rrugë të All-llahut ose ai që agjëron ditën dhe fal namaz natën". (Buhariu dhe Muslimi)

Pejgamberi ynë, Muhammedi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ishte njeriu më i afërt me ata, interesohej për gjendjen e tyre dhe ua kryente nevojat.

Sehl ibën Hanifi, radijall-llahu anhu, thotë:

"Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, shkonte te njerëzit e ngratë, i vizitonte të sëmurët e tyre dhe merrte pjesë në xhenazet e tyre". (Ebu Jala).

Kurse Xhafer ibën Ebi Talibi, radijall-llahu anhu, e kishte nofkën Babai i të ngratëve, i donte ata, banonte afër tyre dhe shpeshtonte sadakanë drejt atyre.

Ndeja afër tyre e shton pasurinë, e paston shpirtin, e bën njeriun asket në dynja, ia përkujton dhuntitë, ia shton ambiciet për në ahiret. Njeriu duke qëndruar afër tyre, i hapen dyert e furnizimit.

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, thotë:

"All-llahu, azze ue xhel-le, ka thënë: jep sadaka që të të jap ty". (Buhariu).

Të varfrit i largojnë të këqijat dhe telashet.

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë:

"Vallë, ndihma dhe rizku a nuk ju vjen nga shkaku i të ngratëve që keni në mesin tuaj". (Buhariu).

Munaviu, rahimehull-llah, duke e komentuar këtë hadith ka thënë:

"Ngase ata janë në mesin e tyre, për shkak se ata kujdesen për ta ose për shkak të bereqetit të lutjes së tyre".

Halifët e drejtë e kërkonin fitoren duke i nderuar ata dhe duke shpenzuar për ata, saqë Nurudin Zenkiu, rahimehull-llah, i afronte të varfrit dhe mallëngjehej për ta dhe u thoshte:

"Ata janë njerëz që luftojnë për mua me shigjeta që nuk gabojnë, kurse unë fle në shtratin tim". (d.m.th: luten për mua).

Nderojë veten duke i nderuar ata dhe duke ua kryer nevojat dhe mos e nënçmo njeriun e varfër pse nuk ka, sepse në mesin e tyre ka njerëz të mëdhenj, dijetarë dhe hafizë fisnik.

Imam Buhariu, rahimehull-llah, e ka grumbulluar librin e tij, i cili është krenari e kohës, e ndërsa ai nuk kishte pasuri me vete as për të blerë bukë, por hante bimët e tokës.

Kurse për Imam Ahmedin, Imam Dhehebiu ka thënë:

"Është Imam me të vërtetë dhe shejhul-Islam me meritë", mirëpo aq i varfër ishte, saqë këpucët e tij i linte peng të furrxhiu për të marrë bukë.

Brezi më i ndershëm në historinë e njerëzimit është brezi i shokëve të Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, mirëpo uria ua kishte prekur barkun e tyre, saqë Mugire Ibën Shube, radijall-llahu anhu, thotë:

"Ishim në një sprovë të madhe saqë thithnim lëkurën dhe bërthamat nga uria". (Buhariu).

Transmetuesi i Islamit dhe depoja e dijes, Ebu Hurejre, radijall-llahu anhu, ishte prej dijetarëve të varfër dhe për veten e tij thoshte:

"Ndodhte që të bija mes minberit të Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, dhe dhomës së Aishes, radijall-llahu anha, e vinte dikush dhe ma vendonte këmbën në qafë duke menduar se jam çmendur, kurse unë nuk isha çmendur, mirëpo kjo më ndodhte nga shkaku i urisë". (Buhariu).

"Kurse Pejgamberi ynë, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, net të tëra nuk ndizte

zjarr në shtëpi, sepse nuk kishin se çfarë të gatuanin". (Buhariu dhe Muslimi).

Shumë herë ka dalë nga shtëpia nga uria e madhe dhe kishte lidhur për barku nga një apo nga dy gur për të pakësuar dhimbjen.

Ebu Talha, radijall-llahu anhu, thotë:

"Kam dëgjuar Pejgamberin, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, me zë të ulur, nga shkaku i urisë. Ai pas vete nuk la as dërhem e as dinar, as dele e as deve".

Ebu Bekri dhe Omeri, radijall-llahu anhu, dolën që të dy nga shtëpia e tyre për shkak të urisë. Këtë rast na e tregon Ebu Hurejre, radijall-llahu anhu, duke thënë:

"Një natë doli Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, dhe pa Ebu Bekrin dhe Omerin, radijall-llahu anhu, e u tha: çfarë ju nxorri në këtë orë nga shtëpia? Thanë: uria! Tha: edhe mua, pasha Atë që në Dorë të Tij është shpirti im, uria më ka nxjerrë". (Buhariu).

Mos u trego mendjemadh ndaj njeriut të varfër, sepse atyre u pranohen lutjet, pasi që janë njerëz të afërt me All-llahun, azze ue xhel-le.

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë:

"Ndodh që ndonjë njeri i pakrehur, i shtyrë nga dyert, po t'i betohej All-llahut, All-llahu do t'ia plotësonte betimin". (Muslimi).

Fukarenjtë ua mbajnë nozullin njerëzve të pasur për në ahiret, sepse po të mos ishin fukarenjtë, nuk do të kishte asnjë dobi i pasuri nga pasuria e tij. Fukarai ka merita ndaj pasanikut, sepse me pranimin e sadakasë nga ai, pasaniku ngrihet një shkallë. Rruga e pasurisë dhe komoditetit zakonisht është rrugë e rrezikut, kurse koha shpesh ndryshon, ndodh që gdhin si njeri i pasur kurse ngryses si njeri varfër,

andaj ruaje pasurinë tënde duke dhënë sadaka, mos refuzo asnjë të varfër pa i dhënë gjë, sepse nuk ankohet njeriu i varfër përpos se nga moskujdesi pasanikëve.

Ibnul-Arabiu, rahimehull-llah, thotë:

"Në përgjithësi është e pëlqyeshme që të mos kthehet njeriu i varfër i dëshpëruar që të mos bëhet obligim ndihma ndaj tij dhe t'i dedikohet qortim a dënim atij nga i cili lypet diçka".

Merr pjesë në gëzimet dhe dhimbjet e fukarenjve me buzëqeshje dhe fytyrëndritur, bëje fukaranë një njeri të familjes tënde, duaje, afroje, sillu mirë dhe butë me të, paso njerëzit fisnik dhe bujarë në këtë drejtim.

Othmani, radijall-llahu anhu, thotë:

"Nga dynjaja tre gjëra më janë bërë të dashura: ngopja e njeriut të uritur, veshja e njeriut të zhveshur dhe leximi i Kur'anit".

Tregohu modest ndaj tij dhe ji bujar, sepse shpenzimi ndaj atij është prej shkaqeve që të stabilizon në fe.

E kanë pyetur Pejgamberin, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem:

"Cili Islam është më i mirë? Tha: jepni ushqim dhe jepni selam atij që e njihni dhe që nuk e njihni". (Buhariu).

Me qenë njeriu pak dorëdhënë, mbrohet me këtë vepër nga zjarri i xhehenemit.

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë:

"Aishe, mbroju nga zjarri edhe me gjysmë hurme, sepse i ndihmon të varfrit më shumë sesa të ngopurit". (Sahih, Ahmedi).

Sadakaja e largon belanë, e mbron njeriun nga përfundimi i keq, fshin gabimin, i lehtëson vështirësitë e dynjasë dhe të ahiretit, nën hijen e saj ringjallet

njeriu në Ditën e Kijametit. Në Ditën kur do të llogariten njerëzit, njeriut ia mbron dhe ia kultivon pasurinë, i sjell rizik, e bën njeriun të dashur te All-llahu dhe e thërret në vepra të tjera të mira.

Njeriut që shpenzon në rrugë të All-llahut, All-llahu, azze ue xhel-le, ia lehtëson çështjet e jetës.

All-llahu, azze ue xhel-le, thotë:

"E, sa i përket atij që jep dhe ruhet, Dhe vërteton bindshëm për më të mirën, Ne do ta përgatitim atë për më të lehtë. E sa i përket atij që bën koprraci dhe ndien veten të pavarur (nga Zoti), Dhe që përgënjeshtrohet atë më të mirën, Ne do ta përgatisim për më të vështirën". (El-Lejl: 5- 10).

Në mëngjesin e secilës ditë, dy melekë e thërresin atë që shpenzon pasurinë e tij duke i thënë, siç na ka treguar Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem:

"Njëri i thotë: All-llahu im jepi që të japë dhe kompensoja, kurse tjetri i thotë: All-llahu im jepi që të mos japë dhe shkatërroja". (Buhariu dhe Muslimi).

Pasaniku grykës nuk përfiton as për vete dhe as që u jep fukarenjve që të ngrihet. Pasuria i sjell sherr atij që është koprrac ose e harxhon ku nuk duhet.

All-llahu, subhanehu ue tealë, thotë:

"... e kush bën koprraci, ai bën kundër vetvetes, ...". (Muhammed: 38).

Pasuria është si guri në dorë, nuk përfiton prej tij derisa nuk e largon nga dora, kurse ai që e kap dhe nuk e lëshon do të pendohet kur t'i afrohet exheli.

All-llahu, subhanehu ue tealë, thotë:

"Dhe jepni nga ajo që Ne u kemi dhënë juve, para se ndonjërit prej jush t'i vijë vdekja, e atëherë të thotë: "O Zoti im, përse nuk më shtyve edhe pak afatin (e vdekjes), që të jepja lëmoshë e të

bëhesha prej të mirëve!". (El-Munafikun: 10).

Pasuria është një mik jobesnik, nuk ka askush garanci se nuk i shndërrohet në armik dhe ai privohet nga çdo shpërblim. Pasuria lavdërohet nëse i afrohet mirësisë dhe njeriut të varfër.

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë:

"Sa pasuri e mirë është ajo pasuri e muslimanit nga e cila i jepet të ngratit, jetimit dhe atij që ka mbetur në rrugë". (Buhariu dhe Muslimi).

Njeriu sprovohet aq sa ka fe, nëse fenë e ka të fuqishme, i shtohen sprovat, kurse njeriu nuk mund të shpëtojë nga sprovat përveçse me durim dhe lidhje të fortë me All-llahun, tebareke ue tealë.

Andaj njeriu i varfër duhet të lidhet ngushtë me All-llahun dhe të jetë i devotshëm, sepse me devotshmëri lehtëson gjërat dhe vjen riziku.

All-llahu, subhanehu ue tealë, thotë:

"... e kush u përmbahet dispozitave të All-llahut, atij Ai i hap rrugë, dhe e furnizon atë prej nga nuk e kujton fare. Kush i mbështetet All-llahut, Ai i mjafton atij, All-llahu realizon dëshirën e vet dhe All-llahu çdo gjëje ia ka caktuar kohën (afatin)". (Et-Talak: 2-3).

Me vazhdimin në istigfar vjen pasuria. All-llahu, subhanehu ue tealë, thotë:

"Unë u thashë: "Kërkoni falje Zotit tuaj, se Ai vërtet falë shumë; Ai ju lëshon nga qielli shi me bollëk, ju shumon pasurinë dhe fëmijët, ju bën të keni kopshte dhe ju jep lumenj". (Nuh: 10- 12).

Drejtohu All-llahut me lutje, kërko që t'i hapë dyert e mëshirës dhe begative të veta, sepse Ai është Bujar dhe Dhuntidhënës, i jep pa llogari kujt të dojë, ki mendim të mirë për Zotin tënd dhe

kërko hapjen e dyerve të rizkut për ty dhe mos nxito se do të vijë largimi i brengave dhe ji durimtar sepse ndoshta All-llahu të ka rezervuar mirësi shumë të mëdha në ahiret.

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ue sellem, ka thënë:

"Fukarenjtë hyjnë në xhennet pesëqind vjet para të pasurve". (sahih, Tirmidhiu).

Mos u mbështet vetëm në shkaqet materiale gjatë kërkimit të rizkut, por shoqëroja kësaj edhe lutjen drejtuar All-llahut, subhanehu ue teala, sepse ajo që ka shkruar All-llahu i arrin njeriut të paaftë dhe të dobët dhe nuk mund ta arrijë ai që punon palodhur dhe është i fuqishëm, sepse te All-llahu, çdo gjë është e caktuar me masë.

"(Jepni) për të varfërit që janë të angazhuar në rrugën e All-llahut dhe nuk kanë mundësi të gjallërojnë me tokë, duke qenë se ata nuk lypin, prandaj ai që nuk e di gjendjen e tyre mendon se ata janë të pasur. Ata i njeh nga vetë pamja e

tyre (të rraskapitur), por nuk kërkojnë e as nuk i mërzojnë njerëzit. Pra çkado që të jepni nga pasuria, s'ka dyshim se atë All-llahu e di shumë mirë". (El-Bekare: 273).

Më bekoftë All-llahu mua dhe ju me Kur'anin fisnik, na bëftë dobi neve me argumentet dhe përkujtimet që janë në këtë Libër Fisnik. E them këtë që dëgjuat dhe kërkoj falje te All-llahu për mua, për ju dhe për mbarë muslimanët, andaj edhe ju kërkon falje sepse Ai është Falës dhe i Mëshirshëm.

-II-

Dijeni se All-llahu, tebareke ue teala, ju ka urdhëruar të dërgoni salavate dhe selame mbi pejgamberin e tij duke thënë: "Është e vërtetë se All-llahu dhe engjëjt e Tij me madhërim e mëshirojnë Pejgamberin. O ju që keni besuar, madhërojeni pra atë (duke rënë salavatë) dhe përshëndeteni me salam". (El-Ahzabë: 56).

Andaj dërgoni edhe ju salavate mbi Pejgamberin, sal-lall-llahu alejhi ue sellem,...

Abdul-Muhsin ibën Muhamed El-Kasim
Përshtati: Bekir Halimi

Ndeja dhe shoqërimi me bidatxhinjë

Falënderimi i plotë i takon Allahut, paqja, mëshira dhe bekimi i Allahut qoftë mbi Muhamedin, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, familjen dhe pasuesit e tij.

Allahu, subhanehu ue teala, thotë: “Juve u është shpallur në librin (Kur'anin) që, kur të dëgjoni se po mohohet Kur'ani i All-llahut dhe po bëhet tallje me të, mos rrini me ata derisa të mos hyjnë në bisedë tjetër. Përndryshe, ju do të jeni si ata. All-llahu do t'i tubojë tradhtarët dhe jobesimtarët që të gjithë në Xhehennem.” (Nisa – 140)

Në këtë ajet kemi argument të qartë se kush prezanton në ndonjë tubim ku bëhet kufër apo tallet me fenë e Allahut, ai është si ata. E njëjta vlen për bidatçinjtë në momentin kur flasin për bidatet e tyre apo thirrin në to. Pra, ai i cili qëndron me bidatçinjtë, në këtë rast, ai është i njëjtë me ata, sepse të ndenjurit me ta, duke mos demantuar risitë e tyre, aludon në pëlqimin dhe pajtimin e tij me ato risi. Ai që nuk mund ta pengojë të keqen, obligohet të largohet dhe të mos qëndrojë në atë vend, sepse aty i bëhet mëkat Allahut. Nëse nuk fliten në ato tubime gjëra të kota, nuk bëhet kufër, bidat e as mëkat, atëherë dispozita islame mbi qëndrimin në atë vend

dallon varësisht prej qëllimit, shkaqeve dhe influencës ndaj personit. Mund të jetë i ligjshëm nëse ka për qëllim da'ven (thirrjen) në islam të drejtë dhe zbutjen e zemrave të tyre (bidatçinjtë) duke u siguruar nga dëmet eventuale në fenë e tij. Ky qëndrim mund të jetë edhe mekruh (jo i preferuar) apo mubah (as i pëlqyer e as i papëlqyer) nëse bëhet për ndonjë nevojë që është mubah. Qëndrimi në këto tubime mund të jetë edhe haram (i ndaluar) nëse nga ky qëndrim rezultojnë dëme në fenë e tij (p.sh. duke futur dyshime në fenë e tij, sh.p.), apo në fenë e atyre që të pasojnë.

Bojkoti ndaj bidatçinjtë e mëkatarëve bëhet ndonjëherë për t'u mbrojtur nga dëmi i tyre, apo ndonjëherë tjetër për të mohuar gabimet dhe për t'i ndaluar nga ato,. Ajo që transmetohet nga gjeneratat e para rreth ndalimit të ndejës dhe shoqërimit me bidatçinjtë, është bërë për t'i ikur influencës dhe sherrit të tyre, sepse shumica e njerëzve nuk kanë dituri dhe iman të fortë për t'u mbrojtur nga sherri i bidatçinjtë dhe thirrësve në të kotë, dhe siç është thënë: mbrojtja është më e mirë se shërimi. Allahu e di më së miri.

Prof. Dr. Abdurrahman el Berrak
Shqipëroi: Agim Bekiri
16.9.2005

Shkarkimi i kadiut nga posti

Kur dhe si shkarkohet kadiu nga posti i tij:
Për ta shkarkuar kadiun nga posti i tij ekzistojnë disa mënyra . Në vijim do t'i përmendim më të rëndësishmet:

1. Shkarkimi i gjykatësit me vendim të autoritetit politik (kalifi ose përfaqësuesi i tij). Ky vendim lejohet në disa raste:

- Kur të paraqitet njeriu që është më i kualifikuar për të ushtruar postin e gjykatësit
- Nëse vërtetohet jokompetenca e atij që ushtron atë post
- Atëherë kur vetë gjykatësi pranon të ketë bërë qëllimisht padrejtësi njëres prej palëve

- Vërtetimi i padrejtësisë të qëllimshme nga ana e gjykatësit me argument të qartë.

Omer ibën El Hattabi, radijall-llahu anhu, e shkarkoi Sherhabil ibën Hasene nga posti i gjykatësit. Pas vendimit Sherahbili pyeti: A ishte shkaku i shkarkimit tim mos kënaqësia juaj me punën time?

Omeri u përgjigj: Jo. E gjeta një njeri të përshtatshëm si ti, por që do t'i kryejë më mirë punët.

2. Karakteri jo i përshtatshëm. Nëse gjykatësi bën mëkat të caktuar (si për shembull konsumimi i alkoolit ose ndonjë mëkat tjetër) që njollos karakterin e tij për të qenë legjitim në punën e tij, caktimi i tij si gjykatës automatikisht anulohet.

Juristi i njohur Ibën Kudame shkruan: "Nëse gjendja e kadiut ndryshon si pasojë e veprimeve imorale, çmendjes, sëmundjes që dobëson aftësitë e tij, ose i ka humbur kualifikimet për të ushtruar postin e tillë, ai duhet të shkarkohet dhe autoritetet politike nuk kanë tjetër alternativë përpos shkarkimit..."

3. Apostazia (Dalja prej fesë). Islami është kushti i themelor që gjykatësi të ketë të drejtë të ushtrorë atë post. Në momentin kur ai del nga feja, me automatizëm shkarkohet nga posti në fjalë.

4. Çmenduria. Nëse kadiu humb aftësitë mendore që e bëjnë të përgjegjshëm në aspektin ligjor, ai nuk mbetet i përshtatshëm (i aftë) për të ushtruar postin e tij.

5. Humbja e aftësisë për të dëgjuar, shikimin dhe aftësinë e të folurit. Shumica e juristëve islam janë të pajtimit se në gjendje të tillë njeriu humb postin e kadiut.

6. Sëmundja që dukshëm i përkufizon aftësitë e tij. Nëse gjykatësi vuan nga sëmundje prej të cilës nuk ka shpresa të shërohet dhe që e bën të paafte për t'i zbatuar detyrat e tij, personi në fjalë humb postin e gjykatësit.

7. Përfundimi i afatit të caktuar. Gjykatësi që nga autoritetet politike është afatizuar me mandat të caktuar (për shembull një vjeçar) largohet nga posti me skadimin e afatit. E njëjta dispozitë vlen edhe për kadiun, i cili është emëruar për të shqyrtuar disa raste specifike ose për një numër të caktuar lëndësh. Mandati i tij skadon me dhënien e gjykimeve përfundimtare për ato raste.

8. Dorëheqje. Gjykatësi lirohet nga detyrat e tij në rast të ofrimit të dorëheqjes, dorëheqje të cilën duhet ta aprovojë pushteti politik.

9. Vdekja. Mandati i gjykatësit skadon menjëherë pas vdekjes së tij, sepse vdekja anulon aftësitë e të vepruarit në çfarëdo qoftë aspekti.

marrë nga: IslamToday.net

Zgjedhi dhe përktheu: Talha Kurtishi

Gruaja dhe familja

Feja islame dhe martesë

Falënderimi i takon All-llahut, subhanehu ue teala, që dërgoi Muhamedin, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, të na mësojë fenë e vetme të pranuar tek All-llahu, xhel-le shanuhu, të na mësojë Islamin, që të gjykojmë sipas tij. Fe që, si e zbritur në përputhshmëri të plotë me natyrën e njeriut, rregullon dhe udhëheq me sistemin jetësor të njeriut, fe që cakton rregullat dhe ligjet, që nga rregullimi shoqëror njerëzor e deri tek imtësitë e përditshmërisë sonë. Sigurisht se këtu bën pjesë edhe një hap tejte i rëndësishëm i besimtarit dhe besimtares në këtë Botë, e kjo është martesë, për të cilën All-llahu, xhel-le shanuhu, në suren En-Nur thotë: "Dhe martoni të pamartuarat... ", e i Dërguari na ka folur në shumë hadithe të tij, e për të cilën, do të tregojmë disa nga çështjet dhe rregullat e saj.

Feja islame e pranon dhe e deklaron prirjen e fuqishme reciproke të burrit dhe gruas ndaj njëri-tjetrit. Kjo prirje që rrjedh nga fitreja (natyra) njerëzore, ka shumë të mira në vete, si zhvillimi i brezit njerëzor dhe zhvillimi i Botës. Nuk mund të mendohet që një njeri normal t'i shmanget kësaj prirjeje, Një nga shokët e të dërguarit, Sad b. Vekkasi thotë: "Osman b. Mazumi kishte kërkuar leje nga i Dërguari për të hequr dorë nga bota dhe gruaja, por i Dërguari nuk i kishte dhënë. Po ta kishte lejuar edhe ne vetë do të tridheshim" (Buhari). Megjithatë, sipas pikëpamjes Islame prirjet për marrëdhënie intime, tërheqësia dhe mendimet që kanë burri dhe gruaja për

njëri-tjetrin nuk janë diçka e turpshme, e keqe dhe e shëmtuar, sigurisht nëse kanalizohen në suazat e hallallit. Konteksti musliman e pranon njeriun ashtu siç është i krijuar, bashkë me domosdoshmëritë, nevojat dhe detyrimet e krijimit, nuk pretendon ta bëjë engjëll duke e shmangur prej këtyre gjërave, ndërkohë që nuk e ul në nivelin e kafshës duke ia zhvlerësuar nevojat e detyrueshme, ndërsa e drejton në synimin për t'u lartësuar tek All-llahu. Për këtë veçori tërheqin vëmendjen për te porositë e të Dërguarit ku ai, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, thotë: "... nga të mirat e kësaj bote më e bekuara është një grua e mirë" (Muslimi). Ligjësimi i martesës nga ana e Islamit njëherazi nënkupton edhe urdhërimin dhe nxitjen e saj, prandaj besimtarit i ndalohej asketizmi sa i përket martesës, pra të rrijë beqar me qëllim që t'i kushtojë rendësi ibadetit dhe afrimit tek All-llahu, xhel-le shanuhu, në qoftë se ka mundësi martesë, meqë siç pamë kjo është në kundërshtim me natyrën me të cilën All-llahu i lartësuar e krijoi njeriun. Transmeton Bejhekiu se Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, ka thënë: "Me të vërtetë All-llahu në vend të murgërisë na ka dhuruar fenë e drejtë (të natyrshme) e të lartë Islame", apo edhe thotë: "Kush ka mundësi që të martohet e nuk martohet, ai nuk është i yni"(Taberaniu, Bejhekiu). E vërtetë, këto fjalë të bazuara në kuptimin e natyrës së vërtetë të njeriut dhe që i përgjigjen dëshirave dhe pasioneve të tij, bëjnë që asnjë person të mos e

kapërcejë kufirin e sjelljeve në shoqëri dhe të mos marrë rrugën e devijuar që është në kundërshtim me instinktin e tij, por ta ndjekë sistemin burimor dhe të drejtë që Islami ia jep besimtarit. Lidhur me këtë tregohet ky hadith i njohur: "Një grup prej tre vetash erdhën te Pejgamberi, alejhis-selam, që të pyesin për ibadetin e tij. Kur morën vesh ata thanë: sa pak! Njëri prej tyre tha: "Unë falem natën pandërprerë". I dyti tha: "Unë agjëroj tërë jetën". i treti tha: "Unë s'martohem asnjëherë". Kur erdhi i Dërguari, alejhis-selam, tha: "Ju jeni ata që keni thënë kështu? Vall-llahi, me të vërtetë unë i frikësohem më tepër Zotit dhe jam më i devotshëm se ju, por ndonjëherë agjëroj e ndonjëherë jo, natën falem dhe fle, edhe martohem. Ai që i largohet rrugës sime, nuk është i yni!" (Buhari, Muslim).

Kjo ishte për ata njerëz që nga devotshmëria dhe frika se martesë do t'ua zvogëlojë pak, e jo se do t'ua ndalë tërësisht ibadetin, nuk duan të martohen, e të mos bëjnë fjalë për ata që këtë e bëjnë nga epshi i tyre, që i largohen martesës për shkak se i plotësojnë nevojat e tyre në mënyrë të ndaluar duke ndërruar partneret një pas një dhe duke planifikuar që kur të arrijnë moshën e pleqërisë të martohen në mënyrë që të kenë një djalë që t'i ruajë, e jo që të mos i kalojnë kufijtë e All-llahut, subhanehu ue teala, edhe pse planet e tyre nuk dalin ashtu siç i bëjnë.

Ja disa nga rreziqet e shumta si pasojë e mosmartesës;

1- rreziku trupor dhe shëndetësor. Mosmartesa shpie deri tek prostitucioni dhe sëmundjet ngjitëse vdekjeprurëse si: sida, sifilizi, gonorea, papiloma e njeriut, sëmundja e adoleshencës së hershme etj.

2- rreziku moral-shpirtëror. Si rrjedhojë e mosmartesës paraqiten devijime të rënda

morale dhe shpirtërore. Kështu kemi prostitucionin, pastaj homoseksualizmin, pedofilizmin e shumë të tjera të këtij rangu, e tek këta persona shtohet harresa, bie interesimi i tij për aspektet e tjera të jetës (ai është indiferent ndaj tyre), ai bëhet barrë dhe fatkeqësi e shoqërisë. Kështu kemi paraqitjen e disa dukurive si: rini rrugaçe, huligane e dhënë pas epsheve, gjeneratë e ngatërruar dhe e sëmure në trup, moral, mendje dhe shpirt, tregtues pasionesh e instinktesh që merren me shitjen e femrave në shtëpitë publike, lokale të natës ku femrat zhvishen pa fije turpi para meshkujve, libra erotikë, revista pornografike, filma të fëlliqur, grupe hipikësh që u ngjasojnë shtazëve etj. Ndaj jo rastësisht ish kryetari sovjetik Nikita Hrushçov më 1962 deklaroi haptazi se ardhmëria e Rusisë është në rrezik, se rinia ruse nuk e ka të sigurt ardhmërinë për shkak se është fundosur në amoralitet dhe e dhënë pas pasioneve të shfrenuara si shkak i mosmartesës. Në të njëjtën kohë ish presidenti amerikan Xhon Kenedi e deklaroi të njëjtën për rininë amerikane, duke e emëruar kështu: "rini e cila nuk martohej e kështu çonte një jetë të çrregulluar, e paafte dhe e pandërgjegjshme ndaj shoqërisë". Francezëve të mundur në Luftën e Dytë Botërore, mareshali Peten ua tërhoqi vërejtjen kështu: "O miq, ne na shkatërroi dëfrimi!". Pastaj vazhdoi: "Shqyrtoni mirë gabimet tuaja dhe do t'i gjeni më të rënda. Ju nuk deshët fëmijë, e braktisët jetën familjare, i shqelmuat vlerat e larta shpirtërore. Kudo kërkuat epshin..." Ndaj historia tregon se popujt kanë kërkuar rrugëzgjdhje për t'i çuar të rinjtë në martesë me qëllim që të mundin të vazhdojnë ekzistencën dhe bashkësinë e tyre. Në Perandorinë Romake institucioni i familjes që tronditur nga përhapja e madhe

e jetës beqare dhe e lirë. Për këtë shkak, sipas ligjeve që nxori perandori Oktavian Augusti, çdokush ishte i detyruar të martohej sipas mundësive të veta dhe të martuarit që të bënin fëmijë. Kush nuk vepronte në përputhje me këto urdhra u nënshtronte pasojave serioze e të rënda.

3- rreziqet e tjera shoqërore. Këto rreziqe kërcënojnë familjen, kërcënojnë të ardhmen e foshnjave dhe fëmijëve të tjerë, shkaktojnë prishjen e jetës bashkëshortore, ndërpresin lidhjet familjare.

4- rreziku ekonomik. Njerëzit e pamartuar dhe të dhënë pas epsheve shkaktojnë rënien e ekonomisë së popullit, edhe atë: për shkak të dobësimit të forcave punuese, të uljes së prodhimit dhe përdorimit të mjeteve të paligjshme.

5- rreziku fetar në këtë dhe në botën tjetër. Tek e fundit, i pamartuari, ai që do të ngelet beqar dhe jo i devotshëm, cilësohet me katër veti që na i ka treguar Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, i cili thotë: "Ruhuni nga prostitucioni se ai përmban katër veti të këqija: ua nxin fytyrën, ua ndal rriskun, e hidhëron All-llahun dhe shkakton dënim të përhershëm në Xhehenem" (Taberaniu). E rreziku fetar te personi që bën prostitucion është se atij i largohet besimi dhe se i dyfishohet dënimi në Ditën e Kijametit, siç na ka treguar i dërguari, i cili thotë: "Ai që bën zina, nuk është besimtar në kohën kur bën zina". (Buhari, Muslim).

Këto ishin disa nga rreziqet më të njohura, që vijnë nga murgëria dhe beqaria, që dëmtojnë shëndetin, familjen, moralin, shpirtin, ekonominë, shoqërinë dhe fenë...

E atëherë, cila është rruga për përballimin e gjithë këtyre? Padyshim kjo rrugë është martesë e hershme, sepse kur i riu të shohë se rruga është e mbyllur për amoralitet dhe janë fshirë shenjat e saj, atëherë do ta

kuptojë se nuk ka rrugëdalje tjetër për kënaqjen e epshit përveçse me anë të martesës legjitime, të cilën e ka ligjësuar All-llahu, subhanehu ue teala, dhe e ka nxitur feja Islame, duke qenë martesë e hijshme një prej ligjeve Islame siç thotë Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, për të rinjtë: "O ju të rinj! Kush ka mundësi për martesë le të martohet...!" (El-Xhema-ah) Gjithashtu edhe Kur'ani i Madhërishëm e urdhëron martesën. Thotë All-llahu, xhel-le shanuhu, "Dhe martoni të pamartuarat (të pamartuarit)...". Ky urdhër në përputhje me gjendjen dhe nevojën për martesë të personit, shkallëzohet nga farzi e mëposhtë. (prej farz, vaxhib në synnet etj. sh.r.) E në porositë e tjera të të Dërguarit thuhet kështu: "Me martesën personat kanë plotësuar gjysmën e besimit, ndërsa gjysma tjetër është respekti ndaj All-llahut." apo "Martohuni që të shtoheni, se unë do të mburrem me ju para popujve të tjerë." (Bejhekiu, Abdurrezaku) Të tregojmë edhe se martesë dhe lindja e fëmijëve ka qenë edhe në traditën e peygamberëve, siç na tregon i Dërguari: "Katër gjëra janë prej punëve të peygamberëve: kënaqja, parfumi, misvaku dhe martesë" (Tirmidhiu) Dhe vërtetë të gjithë të Dërguarit janë martuar dhe kanë pasur familje, përfshirë këtu edhe Muhamedin, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, përveç Isait, alejhis-selam, i cili nuk është martuar, por kur do të kthehet në Tokë edhe ai do ta plotësojë këtë sunnet të peygamberëve.

Ndërkaq, martesë ofron shumë përparësi dhe dobi, edhe atë;

1- shtimin, e me këtë edhe ruajtjen e gjinisë njerëzore. All-llahu, xhel-le shanuhu, thotë në Kur'an: "O ju njerëz! Kini frikë Zotin tuaj që ju ka krijuar prej një vete (njeriu) dhe nga ajo krijoi palën (shoqen) e saj, e

prej atyre dyve u shtuan shumë burra e gra. "(En-Nisa, 1), dhe në Kur'an e gjejmë edhe këtë: "All-llahu krijoi për ju bashkëshorte nga vetë lloji juaj, e prej bashkëshorteve tuaja fëmijë e nipa." (En-Nahl, 72).

2- ruajtjen e familjes.

3- shpëtimin e shoqërisë nga prishja e moralit.

4- ndihmën e bashkëshortëve për formimin e familjes. Me anë të martesës bashkëshortët ndihmohen në formimin e familjes, në edukimin e fëmijëve, në punët e përditshme gjatë jetës, ku secili plotëson punën e tjetrit dhe secili i kryen obligimet që i ka ndaj bashkëshortit, për të cilat do të flasim inshall-llah.

5- në shërimin e shoqërisë nga sëmundjet e ndryshme të cilat i përmendëm.

6- në nxitjen e dashurisë prindërore. Me anë të martesës lind dashuria e madhe e prindërve ndaj fëmijëve të tyre. Kjo shihet qartë në ndikimin e madh që ka dashuria e prindërve te fëmijët dhe në sukseset gjatë përkujdesjes, edukimit, shkollimit, ruajtjes së interesave të tyre si dhe në përpjekjet e tyre për një jetë më të mirë dhe ardhmëri me perspektivë.

7- qetësimi shpirtëror i bashkëshortëve me njëri-tjetrin. Vërtet, burri pas kryerjes së detyrave të rënda të përditshme, kthehet në gjirin familjar dhe bashkë me bashkëshorten dhe fëmijët i harron vështirësitë e ditës, duke akumuluar energji për sfidat e së nesërme, e posaçërisht vlen të përmendet prehja shpirtërore që gruaja e gjen tek burri i saj. Për këtë All-llahu, xhel-le shanuhu, thotë: "... ato janë prehje për ju dhe ju jeni prehje për to..." (El-Bekare, 187), dhe thotë: "Edhe një argument tjetër i tij është se Ai, nga lloji juaj krijon bashkëshorte që të gjeni prehje pranë tyre dhe ndërmjet jush mbjell dashuri dhe mëshirë. Ky me të vërtetë është argument për njerëzit që meditojnë" (Er-Rum, 21)

Zgjedhja e bashkëshortes/it

Zgjedhja e bashkëshortes/it është me rëndësi, sepse zgjedhja mund të jetë lumturi për dikë dhe fatkeqësi për dikë tjetër. Sa'di, radijallahu anhu, Transmeton se i Dërguari, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, ka thënë: "Katër gjëra e bëjnë njeriun të lumtur: gruaja e mirë, vendbanimi i përshtatshëm, fqinji i mirë dhe mjeti i udhëtimit i rehatshëm, ndërsa fatkeq e bëjnë: gruaja e keqe, shtëpia e vogël, fqinji i keq dhe mjeti jo i përshtatshëm i udhëtimit" (Bejhekiu, Hakimi, Ebu Nu'ajm). Shumë faktorë ndikojnë në zgjedhjen e bashkëshortes/it. Ndonjëherë ajo është bukuria, ndonjëherë pasuria, ndonjëherë familja me nam të mirë apo edhe vlerat shpirtërore (moralit dhe besimit) të atij/asaj që hulumtojmë. I Dërguari, alejhis-selam, na ka urdhëruar që në zgjedhjen tonë të peshojë kjo e fundit (moralit dhe besimit) me të cilën do të kompensohej ajo që eventualisht do të mungonte nga faktorët e tjerë. Kështu, nëse nuk merren parasysh feja dhe kualitetet morale të bashkëshortit/es së ardhshme si kriter për martesë, të gjithë faktorët e tjerë për të cilët mund të hyjmë në martesë ka mundësi që shumë shpejt të zhduken dhe të kthehen në të kundërtat e tyre, kështu bukuria të kthehet në shëmti, pasuria në varfëri, autoriteti familjar në përbuzje e nënçmim, e vlerat fetare dhe morale janë ato që ngelin dhe i bëjnë bashkëshortët të lumtur. Ndaj i Dërguari, alejhis-selam, na udhëzon: " Gruaja merret për katër gjëra: për shkak të pasurisë, prejardhjes, bukurisë ose fesë. Ti gjeje atë që është besimtare dhe do të bëhesh i lumtur" (Buhari, Muslim). E njëjta gjë vlen edhe për zgjedhjen e

bashkëshortit. Tirmidhiu transmeton se i Dërguari, alejhis-salam, ka thënë: "Nëse vjen te ju një djalë të cilit ia pëlqeni fenë dhe moralin-martojeni, e në qoftë se nuk e bëni këtë (d. m. th. nuk e martoni vajzën tuaj për të), do të bëhej trazirë dhe rrëmujë e madhe mbi tokë" (Tirmidhiu). A ka gjë më të keqe se femra që bie në kthetrat e një të fejuari ateist dhe të pamoralshëm, i cili nuk e përfill as bashkëshorten, as farefisën, e as marrëveshjen, ashtu siç nuk i kushton rëndësi nderit, xhelozisë, besnikërisë dhe familjes? Gjithashtu edhe një nga rregullat e Islamit për zgjedhjen e shokut (shoqes) të jetës, sigurisht pasi të plotësohet kushti i të qenurit besimtar i mirë, është që bashkëshortja të jetë nga një familje fisnike dhe e dëgjuar për mirësi, nder e moral, për shkak se gjeni familjar trashëgohet. I Dërguari ka thënë: "Kërkoni për martesë gra të mira dhe fisnike... E kur njëri prej fëmijëve e pyeti Omer el Farukun se çfarë detyre ka prindi ndaj fëmijës së vet, ai u përgjigj: "Të zgjedhë nënë të mirë për fëmijët, ta emërtojë me emër të mirë dhe t'ia mësojë Kur'anin". Udhëzimi i tretë islam për zgjedhjen është dhënia përparësi martesës sa më larg fisit, që të mos paraqitet rreziku që fëmija të jetë me të meta psiko-fizike, me sëmundje ngjyëse e të trashëgueshme, si dhe që të zgjerohen lidhjet shoqërore. Kështu martesa ngërthen forca, bashkimi mes muslimanëve është më i qëndrueshëm kurse njohja e tyre zgjerohet.

Udhëzimi i katërt është martesa me virgjëreshën (me beqaren). I Dërguari i këshillonte pasuesit të martohen me virgjëresha, sepse kështu bëhet më e lehtë dashuria dhe mirëkuptimi mes çiftit, por ka lutur edhe të mirën e të martuarve me gra të veja për shkak të punëve të shumta të shtëpisë dhe fëmijëve të shumtë.

Udhëzimi i pestë është martesa me gruan që lind, meqë vërtet, një nga synimet e martesës është edhe lindja e fëmijëve. I Dërguari, alejhis-salam, ka thënë: "Martohuni me gra që lindin fëmijë dhe e duan familjen. Në ditën e Kijametit krenohem para popujve të tjerë me shtimin tuaj" (Ebu Davudi, Nesaiu, Hakimi). Gjithashtu edhe një nga udhëzimet islame për bashkëshort/e, vijon me zgjedhjen e asaj/atij që është i shëndoshë në aspektin psiko-fizik. Islami e jep të drejtën e ndarjes nëse njëri prej bashkëshortëve është i sëmurë dhe nuk mund t'i kryejë obligimet intime bashkëshortore. Të gjitha këto janë sqarime që martesa të ketë harmoni dhe të jetë fryt i një familjeje të fortë e të shëndoshë.

Rregullat e fejesës

Martesa është një shoqëri jete që do të vazhdojë deri në vdekje. Njeriu do ta kalojë në këtë shoqëri kohën më të gjatë e më të vlefshme të jetës së tij. Shumë faqe të hidhura dhe të ëmbla të jetës do të kalohen së bashku. Për këtë arsye, nga pikëpamja islame, nuk ka dyshim se ndërtimi i një lidhjeje që do të kapërcente përmasat e një jete të vdekshme duhet të mbështetet në themele të shëndosha, duhet të bazohet në dashurinë e ndërsjellë mes bashkëshortëve. Dhe për të dashuruar duhet njohur dhe pëlqyer, domethënë duhet fejuar. Të fejojesh do të thotë të bësh hapin përfundimtar para kontratës së martesës për pranimin ose refuzimin e saj, e qëllimi i kësaj është hyrja syçelë në ujërat e martesës. Pikërisht për shkak të këtyre gjërave, Islami e pëlqen njohjen paraprake të çiftit të ardhshëm, madje për këtë edhe urdhëron. Një sahab që donte të martohej

me një ensare ia tregoi këtë të Dërguarit, alejhis-selam, i cili e pyeti: A e ke pare atë? Pasi mori përgjigjen "jo", i Dërguari e urdhëroi: "Shko shihe, sepse në sytë e grave ensare mund të vërehet ndonjë gjë. ". (Muslimi, Nesaiu) Edhe dikujt tjetër që donte të martohej i Dërguari i tha: "Një here shihe atë, sepse kjo gjë mund të bëhet shkak për vazhdimësinë e martesës" Siç dihet, bukuria e pamjes ndryshon nga një njeri tek tjetri. Për këtë, shokët e jetës duhet ta shohin vetë njëri-tjetrin dhe nuk duhet t'ua vënë veshin përshkrimeve të të tjerëve. Për këtë shikim ka disa rregulla: një të riu nuk i lejohet që të takohet dhe të shikojë një femër, përveçse nëse ka vendosur sinqerisht të martohet me të; pastaj të fejuarit i lejohet që të shohë te e fejuara vetëm fytyrën dhe duart e saj, për shkak se shikimi në fytyrë pasqyron trupin, e ajo që e vërteton se tek e fejuara nuk guxon të shihet më shumë se duart dhe fytyrën, është fakti se i Dërguari këtë nuk e ka bërë dhe nuk e ka urdhëruar, përkundrazi për hulumtime më të thella të bashkëshortes së ardhshme ai ka dërguar gra të afërme të tij; gjithashtu lejohet që shikimi të përsëritet sipas nevojës, përderisa pamja e saj të mbetet në kujtesë dhe gjatë takimeve (e kurrsesi vetmia të të fejuarve) lejohet bashkëbisedimi mes tyre; nuk lejohet vetmia apo prekja e të fejuarës në asnjë rast, sepse ajo është akoma e huaj para kontratës së martesës. Për këtë Aisheja radijallahu anha ka thënë: "Dora e Muhamedit s. a. v. s nuk ka prekur dorën e ndonjë gruaje të huaj..."; pastaj lejohet që i fejuari/a të shohë të fejuarën/in në rast të mosdijeje të saj/tij për këtë, i Dërguari ka thënë: "Kur dikush e fejohej me ndonjë femër, nuk është mëkat që ta shikojë, nëse e shikon për fejesë, edhe kur ajo nuk e di. " (Ahmedi)...

E shoh të arsyeshme të përmend se sot nën emërtimet "e kam të fejuar" apo "e kam seriozisht" shumë të rinj duke u bërë bashkë, duke jetuar dhe dëfryer bashkë, duke u kënaqur me njëri-tjetrin në mënyrë të ndaluar, përpiqen ta gënjejnë njëri-tjetrin, aq sa vetmia e të rinjve është bërë një gjë krejt normale, e prej këtu e kemi edhe rritjen e shpejtë të amoralitetit dhe të pamoralshmëve në mesin e të rinjve. Në të shumtën e rasteve është pikërisht vajza ajo që dëmtohet. Është fare e qartë, për atë që sheh dhe mendon, se ky qëndrim së bashku shndërrohet në lidhje të dyshimta dhe rrënon autoritetin e të fejuarës më tepër se të të fejuarit, për shkak se i fejuari, në rast ndarjeje, edhe padrejtësisht mund të arsyetohet se e ish e fejuara e tij nuk ishte e përshtatshme për të, e nuk ka dyshim se kështu femra bëhet objekt dyshimi dhe përgojimi për masën. Kjo gjë e bën atë si një lëneshë (të pamartuar) në tregun e robërve! E gjithashtu, përmendim se është rreptësisht e ndaluar fejesa me tjetër kënd, e asaj që është vetëm e fejuar. Ibën Omer, radijallahu anhu, transmeton se i Dërguari, alejhis-selam, ka tërhequr vërejtjen për këtë duke thënë: " Mos të bëjë gara dikush prej jush në shitblerjen e tjetrit, e as në fejesë, nëse vëllai juaj vetëm e ka fejuar, derisa ai nuk heq dorë. " (Buahri, Muslim,)

Niqahu dhe dispozitat e tij

Pasi të bëhet plotësisht zgjedhja e bashkëshortes/it me udhëzimet e dhëna nga Islami, fillon periudha e kontratës për martesë (nikahu). Qëllimi i kontratës së martesës është lejimi i kënaqjes së ndërsjellë, sipas Sheriatit, për të siguruar qetësi shpirtërore, formim të familjes së shëndoshë, ndihmë për

sendërtimin e saj dhe ndihmë për edukimin e fëmijëve. Kjo kontratë kompletohet me thënien e dy fjalëve: të pëlqimit dhe pranimit. Pëlqimi është fjala që del nga njëra palë, p.sh. i ati i vajzës (apo veliu) të thotë: "Ta dhashë vajzën time", apo dhëndri të thotë: "Ma jep vajzën tënde". E pranimi është fjala që del nga pala tjetër, si p.sh. nga dhëndri "Pranova vajzën tënde" apo veliu të thotë "Ta dhashë vajzën time".

Kushtet e martesës dhe rregullat e saj janë këto:

1- gruas muslimane nuk i lejohet të martohet me një jomusliman, qoftë edhe prej ehli kitabit (jahudi dhe i krishterë), për këtë All-llahu xh. sh. thotë në Kur'an: "Mos u martoni as me një idhujtarë derisa të besojnë. Një rob besimtar është më i vlefshëm se idhujtari, edhe nëse ai ju mahnit" (El-Bekare, 221), e për ehli kitabët thotë: "O ju që keni besuar! Mos zini miq as jahuditë as krishterët. Ata janë miq të njëritjetrit. E kush prej jush i miqëson ata, ai është prej tyre. Vërtet, All-llahu nuk e vë në rrugë të drejtë popullin zullumqarë" (El-Maide, 51).

Pastaj gruaja muslimane mund të mos ketë liri fetare tek burri jomusliman, fëmijët zakonisht marrin fenë, emrat doket dhe zakonet e babait dhe gruaja, sipas natyrës së saj, mbështet tek burri, e kjo mund të rezultojë me pranimin e fesë së tij, sidomos nëse burri e detyron dhe i kanoset ta bëjë këtë. Ndërkaq gruaja muslimane ashtu si nuk mund të vërë kurorë me një jomusliman, nuk mund të martohet as edhe me një njeri, musliman me fjalë dhe me emër, por që besimin e ka atë që prishur dhe në atë gjendje sa është krejt afër kufrit (mosbesimit). Le të parashtrijmë një ngjarje historike të gjeneratës së parë të Islamit, kur martesa nga gratë e asaj kohe përdorej

si një pretekst për thirrjen në Islam. Në kohën e të Dërguarit, Ebu Talha, i cili akoma nuk ishte musliman, i propozoi për martesë Ummu Sulejmes, e quajtur ndryshe Rumejsa, e Ummu Sulejmja përgjigjet kështu: "Ç'është e drejta, edhe unë të dëshiroj ty, një rast si ti nuk mund të humbet, por ti je një mosbesimtar, kurse unë muslimane, s'është e drejtë të martohem me ty. " Mbi këtë përgjigje zhvillohet një dialog i tillë, Ebu Talha: "Ç'po ndodh me ty Rumejsa, ç'po ndodh me mua?". "E ke fjalën për ar e argjend?". "Unë nuk kërkoj ar dhe argjend. Ti je një njeri i tillë që adhuron një gjë që as e dëgjon dhe as e sheh, nga e cila nuk ke asnjë dobi. A nuk mërzhitesh nga adhurimi i një cope druri të mbirë nga toka, që e pruri nga mali duke e rrokullisur shërbëtorja zezake e dikujt? Po u bërë musliman, kjo qoftë garancia e kurorës, nuk dëshiroj gjë tjetër!" Në këtë Ebu Talha pyet: "Rumejsa, kush e kryen kthimin tim në Islam?". "I Dërguari i All-llahut e kryen atë, tek ai shko!". Pas kësaj, Ebu Talha niset drejt e tek i Dërguari. I Dërguari duke ndenjur mes sahabëve, e sheh dhe thotë: "Po vjen Ebu Talha që i shkëlqen mes dy syve të ballit drita e Islamit! " Para të të Dërguarit, alejhissalam, Ebu Talha pohon besimin dhe e njofton atë për fjalët e Rumejsas. Në përputhje me kushtet e Rumejsas i Dërguari e lidh kurorën.

2- gruaja mund t'i takojë njërës prej feve të ehli kitabëve. All-llahu xh. sh. thotë: "...Gjithashtu u janë të lejuar gratë e ndershme besimtare dhe (gra) të ndershme nga ata të cilëve u është dhënë libri para jush, kur atyre u jepni pjesën e caktuar të kurorës..." (El-Maide, 5). Urtësia e lejimit këtu është që t'i jepet rasti gruas së "ehli kitabëve" të pranojë Islamin, por me vetëdëshirën e saj dhe pa detyrim, e

gjithashtu fëmijët e lindur nga kjo martesë me Sheriat i takojnë fesë së babait. (kjo leje ka edhe nënkushtet e tjera të cilat në detaje mund të mësohen nga librat e fikhut sh.r.)

3- kusht i martesës është që femra të jetë e lejuar (hallall) për të. Në Kur'anin e Madhërishëm, në suren Nisa, dhe në disa hadithe sqarohen personat mes të cilëve është e ndaluar martesë, këta mund t'i radhitim kështu: me lidhje atërore bëjnë pjesë: nënat, motrat, vajzat, hallat, tezet, mbesat; me lidhje farefisnore: vjehrrat, thjeshtrat, nuset, njerkat; me lidhje qumështi ndalohen: të gjithë sa u përmendën më sipër, nëse kanë lidhje qumështi, p.sh. nëna e qumështit, motra e qumështit etj. Për këtë All-llahu në Kur'an thotë: "... (u janë ndaluar edhe) nënat tuaja të qumështit, motrat tuaja të qumështit..." (En-Nisa, 23), e i Dërguari ka thënë: "Siç ndalohen ato në afërsinë atërore, ndalohen edhe ato në afërsinë e qumështit" (Muslimi, As'habu-Sunen); e ndaluar është të martohet me mbi katër gra; nuk lejohet martesë me një femër me të cilën përkohësisht ndalohet martesë, p.sh. me dy motra, me tezen me mbesën dhe të ngjashme; ndalohet martesë me një grua që nuk i ka kaluar id-deti, pastaj edhe gruan e vet me të cilën është ndarë tri here, e për martesën me një grua të pamoralshme (lavire) All-llahu xh. sh. thotë në Kur'an: "Laviri nuk duhet të martohet me tjetër përveç me lavire ose politeiste, kurse lavirja të mos martohet me tjetër përveçse me lavir ose ndonjë politeist. Ajo është ndaluar për besimtarët" (En-Nur, 3).

4- kusht i niqahut është ai të jetë me qëllim të përhershëm. Nuk lejohet kurorëzimi sa për sy e faqe, për disa ditë, një muaj apo të ngjashme, kjo është rreptësisht e ndaluar dhe njihet me emrin "nikahul mut'ah".

5- pëlqimi i femrës. Nëse femra nuk pajtohet me martesën, kontrata është e pavlefshme. I Dërguari për këtë ka thënë: "Nuk vlen martesë e vejushës derisa të pyetet dhe të merret pëlqimi i saj. Nuk vlen martesë e beqares derisa të merret leje prej saj". Kur e pyetën: "O i Dërguari i All-llahut, si është leja e saj?" i Dërguari u përgjigj: "Të heshtë" (Buhari, Muslim, As'habu-Sunen). E kjo për shkak të turpit të beqares që haptazi të pranojë martesën.

6- pëlqimi i përgjegjësit (velit). Përgjegjës i afërm i femrës, babai ose xhaxhai, vëllai, daja. I Dërguari, alejhis-selam, ka thënë: "Cila grua martohet pa lejen e përgjegjësit të saj, kontrata e kësaj martesë është e pavlefshme, kontrata e kësaj martesë është e pavlefshme" (As'habu-Sunen përveç Nesaiut).

7- prania e dy dëshmitarëve. Kur të thuhet fjalët e ofertës (pëlqimit) dhe pranimit, është e domosdoshme të jenë dëshmitarë të kësaj së paku dy veta, që me rastin e çfarëdo mosmarrëveshjeje eventuale, të vërtetojnë për aktin e kurorëzimit të të dy palëve. I Dërguari, alejhis-selam, ka thënë: "nuk ka martesë pa velij (familjar, përgjegjës) dhe dy dëshmitarëve të drejtë" (Bejhekiu).

8- Mehri. Kjo është dhurata e kurorës të cilën burri është i obliguar t'ia japë gruas me rastin e hyrjes në martesë, kjo i plotëson nevojat e femrës dhe i jep vlerë asaj. Mehri mund të jetë i muaxh-xhel (i paguar menjëherë gjatë kurorëzimit sh.r.) apo i muexh-xhel (paspaguar, që mbetet si borxh i burrit ndaj gruas të tij sh.r.). Obligimi i mehrit rrjedh nga fjala e All-llahu xh. sh. : "Grave jepnu dhuratën e kurorës së tyre (niqahun) më të mirë..." (En-Nisa, 4). Mehri është pasuria e gruas që ajo ka të drejtë ta shfrytëzojë. Ndërkaq i Dërguari, alejhis-selam, i ka porositur prindërit dhe

përgjegjësit që të kërkojnë sa më pak meher për vajzat e tyre, ashtu që mehri të mos bëhet shkak për ndërprerjen e martesës, kështu ai, alejhis-selam, thotë: "Me të vërtetë, më e mira prej grave është ajo që lëshon në meher (kërkon sa më pak)" (Ibën Hibbani), apo edhe ka thënë: "Më e mira e mehrit është e pakta"

Dasma sipas rregullave islame

Është shumë e qartë për ata që kuptojnë dhe shohin se Islami i ka lejuar këtij ummeti lloje të ndryshme kënaqësish dhe argëtimesh që mjaftojnë për ta mos ta bëjnë këtë me haram. Këto janë për t'iu përgjigjur natyrës së vetë njeriut në mënyrë që muslimani që do të merret me këto, të kthellohet e të jetë i disponuar t'i kryejë obligimet dhe përgjegjësitë. Në mesin e tyre është pëlqimi bile edhe urdhërimi për gostinë e dasmës, edhe atë për disa qëllime të larta, si: dëfrimi i muslimanëve në dasma dhe gëzime, shpallja e martesës dhe njoftimi i shoqërisë për të, përforcimi i lidhjeve të dashurisë dhe marrëveshjes të afërmit, shokët dhe fqinjët, ushqimi i të varfërve etj. Për vendimin e gostisë së dasmës, dijetarët kanë bërë polemikë, disa mendojnë se gostia është uaxhib, e disa janë të mendimit se është sunnet, për të cilën shumica pajtohen. Sidoqoftë, i Dërguari i ka propozuar Abdurrahman b. Afit, radijallahu anhu, kur ai është martuar, që të therë së paku një dele dhe t'i gostisë pjesëmarrësit duke i thënë: "Përgatit gostinë qoftë edhe me therjen e një deleje" (Buhari, Muslim, Tirmidhi).

Disa nga rregullat e gostisë janë këto: të theret siç pamë së paku një dele ose sipas mundësisë edhe më shumë; nëse nuk ka mundësi për këtë, lejohet gostia me çfarëdo

ushqimi qoftë, bile edhe pa mish, meqë kur i Dërguari u martua me Safijen, radijallahu anha, në gosti nuk kishte mish, e pjesëmarrësit ngelën të kënaqur nga dasma; me këtë gosti duhet të synohet ndjekja e sunnetit të të dërguarit në respektimin e mysafirëve dhe ushqimin e njerëzve të mirë dhe të varfërve; nuk lejohet në gosti të veçohen në ftesë pasanikët nga të varfrit, e as ata të elitës nga të tjerët, për këtë i Dërguari, alejhis-selam, ka thënë: "Ushqimi më i keq është ushqimi i gostisë, në të cilën thirren pasanikët, kurse të varfrit jo." (Muslim, Bejheku).

Diçka mjaft e rëndësishme në gostinë e dasmës është që burri dhe ata që bëjnë përgatitjen e gostisë duhet të largohen nga çdo punë e keqe që Islami e ndalon.

Këtu do të ndalemi që të tregojmë për disa bidate, mëkate dhe gjëra të shëmtuara që hasen në dasmën e muslimanëve të sotëm këtu tek ne: 1. përzierja e burrave me gratë gjatë kohës së dasmës kur gratë janë të zbukuruara dhe të pispillosura ashtu siç duhet të jenë vetëm para burrave të vet, apo përzierja dhe hyrja e të afërmeve nga ana burrit në dhomën e nuses kur ajo është e zbukuruar me veshje e stoli, me pamje tërheqëse dhe mashtruese. Për këto i Dërguari, alejhis-selam, ka thënë: "Nuk kam lënë pas meje hamendje (sprovë) më të dëmshme për burrat përveç grave", apo "Ruhuni nga vetmia me gratë! Betohe me atë që më ka në dorë, se kur njeriu (mashkulli) vetmohet me një grua (të huaj), nuk ka dyshim se shejtani hyn midis tyre", e në një hadith tjetër thuhet kështu: "Ruajuni nga përzierja e panevojshme dhe vetmia me gratë. Njëri nga ensarët pyeti: Ç'mendon për kunatin...? Kunati është vdekje - përgjigjet i Dërguari" (Buhari, Muslim).

2. Gjë e shëmtuar gjatë martesës është edhe prania e këngëtarëve dhe valltareve. I Dërguari, alejhis-selam, thotë: "Atij që ulet pranë këngëtares a valltares dhe i dëgjon këngët e saj, Ditën e Gjykimit All-llahu do t'i derdhë në vesh plumb të shkrirë" (Ibën Asakir, Ibën Sasir) apo edhe thotë: " Nëse ummeti im i bën 15 gjëra e meriton dënimin", e në mesin e tyre përmendi: "Në qoftë se i marrin këngëtarët a valltarët dhe instrumentet muzikore" (Tirmidhiu).

3. E ndaluar është edhe përdorimi i instrumenteve muzikore. I Dërguari, alejhis-selam, ka thënë: "Në ummetin tim do të ketë njerëz që do ta bëjnë hallall (do ta lejojnë) zinanë, mëndafshin, alkoolin dhe instrumentet muzikore"(Buhari, Ahmed) që do të thotë se ato janë të ndaluara.

4. I shëmtuar është edhe luksi dhe shpenzimi i tepërt në të holla dhe tesha, meqë këto e çojnë njeriun në kryelartësi dhe mendjemadhësi, e Islami e urdhëron njeriun të jetë mesatar dhe i matur në të gjitha gjërat. All-llahu s. v. t thotë: "Edhe ata që kur shpenzojnë nuk e teprojnë e as nuk janë dorështrenguar, por mbajnë mesataren e janë të matur" (El-furkan, 67).

5. E shëmtuar për gratë muslimane është që t'i imitojnë valltarët e pamoralshme që vallëzojnë dhe përdredhin trupin, shpatullat, kraharorin dhe belin. I Dërguari ka thënë: "Ai që i ngjan një populli, ai është i tij (i atij populli)".

6. E shëmtuar është që gratë të vishen me modelet e jobesimtareve dhe të pamoralshmeve dhe të shkulin qimet e vetullave, të vendojnë gërsheta të prera të një femre tjetër ose artificiale, të bëjnë modele flokësh të ndryshme të grave jobesimtare, meqë kush i bën këto i Dërguari i ka mallkuar. Këto ishin disa nga defektet, të cilat fatkeqësisht hasen nga të

gjitha edhe në dasmat tona, në të cilat kemi pispillosje të grave dhe veshje të tyre të marra nga modelet e pabesimtareve që përzihen dhe kërcejnë me burra të huaj, pastaj kemi këngëtarë dhe valltare profesionaliste në dasmat tona, kemi konsumim të alkoolit, dhe vetëm brenda një jave në vendin tonë harxhohen me miliona euro për këto dasma, e shumica dërmuese e tyre që bëjnë këto dasma janë që nuk kanë paguar zeqatin si një nga pesë obligimet kryesore të Islamit, apo edhe ndoshta nuses së ardhshme nuk i është dhënë qoftë edhe një sasi e vogël si meher, që siç pamë ishte nga obligimet e niqahut pa të cilën nuk bën. All-llahu na ruajt.

Një person i ftuar në kesi lloj dasmash po vërejt i ndonjë gjë të palejueshme, duhet ta ndalojë, e po s'ia arriti ta bëjë këtë, nuk duhet të marrë pjesë në dasmë, meqë i Dërguari na porositi kështu: "Kush nga ju e sheh një të keqe, ta prapësojë me dorën e tij. Po s'pati forcë, ta pengojë me fjalë. Po s'e bëri edhe këtë, të paktën me zemër ta urrejë, gjë që është besimi më i dobët"(Muslimi) apo edhe thotë: "Kush i beson All-llahut dhe Ditës së Gjykimit, të mos ulet në sofrën ku ka pije alkoolike" (Tirmidhiu). Ndaj, s'ka rrugëdalje për muslimanin xheloz për fenë e tij përveçse t'u largohet këtyre bidateve dhe mëkateve në netët e gëzimit të dasmës, sigurisht nëse dëshiron që në Ditën e Kijametit të jetë në atë vend ku do të gjenden pejgamberët, besnikët e dalluar, shehidët dhe më të mirët, e sa shokë të mirë janë ata.

Nuk është keq që mysafirëve tanë t'u ofrojmë llojet të kënaqësisë dhe argëtimit hallall: përdorimi i deficit të gratë, për të cilin i Dërguari ka thënë: "Dallimi ndërmjet martesës hallall dhe asaj haram është lajmërimi i saj, përdorimi i deficit dhe përhapja

e martesës në masë. " (Tirmidhiu, Nesaiu, Ibën Maxhe, Hakimi); pastaj lejohen edhe disa këngë të shoqëruara me def. ... Sipas një tregimi tjetër i Dërguari i thotë Aishes kështu: "A dërguat bashkë me nusen ndonjë vajzë t'i bjerë dajres dhe të këndojë" Aisheja tha: "Po të dërgonim, ç'do të thoshte?" i Dërguari e tha një vjershë tri strofëshe duke shtuar në fund: "Ja, kështu mund të thoshte!" (Taberaniu, Ibën Maxhe). Më pas lejohen këngë të pastra dashurie nëse nuk ka fjalë të pahijshme dhe instrumente muzikore pos defit, por që këndohen pa praninë e burrave, i Dërguari këtë e ka lejuar; lejohet edhe ngazëllimi i grave në dasmë, por pa praninë e burrave; lejohet edhe zbulurimi me tesha të reja, nëse në to nuk ka teprim dhe nëse nuk u ngjajnë veshjeve të pabesimtareve; lejohen edhe vallëzimet tradicionale, ku nuk ka përzierje të burrave me gra dhe amoralitete, meqë këto kultivojnë krenarinë; gjithashtu lejohen edhe shakatë, mahitë, rrëfimet, kuriozitetet e të ngjashme, nëse në to nuk ka teprime dhe nëse nuk prekin në nderin e dikujt; lejohet edhe ajo që është bërë në kohën e të Dërguarit, si p.sh. garat me kuaj, mundje, dyluftime me shpata dhe sporte të ndryshme; pastaj edhe therje për mish të kafshëve, siç përmendëm, dhe gosti e argëtime të tjera të lejuara nga Islami. Përndryshe i ftuari duhet t'i përgjigjet ftesës së dasmës, nëse në të nuk ka ndonjë gjë të ndaluar dhe të dyshimtë, meqë i Dërguari, alejhis-salam, ka thënë: "Kur ndonjëri prej jush ftohet në dasmë, le t'i përgjigjet ftesës!" (Muslimi, Ahmedi) Për çështjen e gostisë së dasmës në fund të cekim se është gabim të mendohet se Islami i shtrydh kënaqësitë dhe nuk i lejon argëtimet dhe kënaqësitë. Përkundrazi, Islami në këtë aspekt, si edhe në të gjithë aspektet e tjera, është shumë natyral, duke na larguar nga mënyrat e

ndaluara të argëtimit të cilat na dëmtojnë vetë neve dhe duke na udhëzuar në mënyrat e shëndosha, të lejuara dhe të moralshme të argëtimit, që janë tërësisht të mjaftueshme për natyrën dhe nevojat e njeriut, e sipas së cilave jemi të urdhëruar të veprojmë.

Rregullat e sjelljes bashkëshortore dhe të sjelljes gjatë natës së martesës

Kur një i ri hyn në ujërat e martesës dhe të kërkojë pastërtinë shpirtërore të tij prej saj, atëherë ai duhet të dijë sjelljet, gjetet, lejetet dhe ndalimet që kanë të bëjnë për këto çështje. Do të sqarojmë fazat nëpër të cilat duhet të kalojë burri gjatë natës së martesës, për ta kuptuar ai që do të dijë se Islami me ligjin e tij të përgjithshëm na ka mësuar çdo gjë, madje edhe rregullat e sjelljes me nusen në natën e parë të martesës si dhe rregullat e jetës bashkëshortore. Është mirë që të porsamartuarit të falin dy rekate namaz nafile. Namazi duhet falur së bashku (me xhemat), kështu që burri do të dalë imam më përpara, e gruaja të lidhet në namaz pas tij. Tregohet se kur Ebu Harithi radijallahu anhu, një sahab i të Dërguarit, u martua me një vajzë dhe kishte frikë se ajo, eventualisht, mund të mos e dojë, Abdullah ibën Mes'udi radijallahu anhu e këshilloi kështu: "Afria dhe harmonia vijnë prej All-lahut, ndërsa ndarja dhe joharmonia janë prej shejtanit, i cili dëshiron që t'ua bëjë të urryer atë që ua ka lejuar All-lahu. Andaj, urdhëro gruan që të falë me ty dy rekate namaz". Pastaj është mustehab që burri të jetë i sjellshëm ndaj bashkëshortes së tij, e kjo duhet dëshmuar posaçërisht në natën e parë të martesës. Kjo mund të manifestohet me ndonjë dhuratë të cilën bashkëshortja e

do, me ndonjë lule ose ndonjë pije, e të ngjashme siç ka vepruar i Dërguari, alejhis-selam, ndaj Aishes, radijallahu anha, kur i është afruar në natën e parë. Transmeton Esmë radijallahu anha: "E bëra nuse Aishen dhe Muhamedi, alejhis-selam, erdhi afër saj. Atij i sollën një gotë të madhe me qumësht, nga e cila piu i Dërguari dhe pastaj ia ofroi gotën asaj. Ajo uli kokën dhe u turpërua. "(Ahmedi). Pastaj është e preferueshme që në natën e parë të martesës të vendoset dora në kokën e bashkëshortes të thuhet "Bismil-lah" dhe të lutet All-llahu xh.sh. për bereqet, ashtu siç na porositi i Dërguari: "Kur ndonjëri prej jush martohet, le të vendosë dorën e tij në kokën e saj, le të përmendë emrin e All-llahut të Lartësuar, le të lutet për bereqet dhe le të thotë: "O All-llah, më jep prej saj mirë, atë të mirë me të cilën ti e ke krijuar, ndërsa më ruaj nga e keqja e saj, e keqja me të cilën ti e ke krijuar." (Buhari, Ebu Davud)

Në Kur'an thuhet: "Gratë tuaj janë vendmbjellja juaj"(El-Bekare). Pra, siç edhe pamë, një nga synimet e martesës është edhe vazhdimi i brezit njerëzor dhe ruajtja nga amoraliteti, sigurisht duke u dhënë lejen bashkëshortëve për marrëdhënie intime. Ndërkaq, ligji Islam, ka ndaluar për çdonjërin nga bashkëshortët disa veprime, nga të cilat duhet shmangur që të mos zhyten në haram dhe të mos i bëjnë dëm vetes së tyre. Kështu: ndalohet për bashkëshortët që t'u rrëfejnë të tjerëve mbi marrëdhëniet e tyre intime. Transmetohet se i Dërguari ka thënë: "Njerëzit me pozitë më të keqe Ditën e Gjykimit janë ata që kanë marrëdhënie me gratë e tyre, e pastaj e përhapin fshehtësinë e tyre." (Muslimi);

Ndalohet për burrin të bëjë marrëdhënie me gruan e tij kur ajo është me të përmuajshmet ose është lehonë. Lehoni

quhet periudha pas lindjes të gratë deri në 40 ditë. Kjo bazohet në fjalën e All-llahut xh.sh. "Mos kini marrëdhënie me gratë tuaja gjatë të përmuajshmeve (hajzit)"(El-Bekare, 222). Kurse ndalimi gjatë lehonisë është vërtetuar me kijas (analogji). Pastaj marrëdhëniet intime mund të kryhen në çdo kohë, përveç asaj që e ka ndaluar Sheriati në disa kohë dhe raste të caktuara, si p.sh.: gjatë ditëve të Ramazanit atëherë kur njerëzit e kanë farz të agjërojnë (e gjatë netëve kjo është e lejuar deri në imsak), pastaj edhe siç përmendëm gjatë të përmuajshmeve dhe lehonisë.

Sidoqoftë, për ata që duan të dinë më tepër për lejimet dhe ndalimet gjatë marrëdhënieve intime këtë mund ta bëjnë përmes librave ose të pyesin njerëzit kompetentë për këtë. Duhet të përmendim se njeriu gjatë marrëdhënieve bëhet i papastër (xhunub) dhe e ka obligim të lahet (të pastrohet) pas tyre, meqë nuk mund t'i kryejë shumë prej ibadeteve në këtë gjendje, p.sh. të falet, të prekë dhe lexojë Kur'anin, të agjërojë etj. Për mënyrën e marrjes së guslit Aisheja radijallahu anha (gruaja e të Dërguarit) tregon se i Dërguari së pari lante duart, në disa transmetime thuhet se lante edhe organin gjenital, pastaj lante gojën dhe fytyrën dhe merrte abdest siç merret abdest për namaz. Pastaj lante kokën e në fund tërë trupin, në mënyrë që të mos ngelet asnjë pjesë e tij pa u lagur. Kjo ishte mënyra se si i Dërguari e merrte guslin dhe si edhe ne duhet ta bëjmë këtë.

Për çdonjërin nga bashkëshortët Islami ka caktuar sistemin e përgjithshëm ku sqarohen obligimet e gruas ndaj burrit, obligimet e burrit ndaj gruas dhe obligimet e përbashkëta. Nëse të martuarit i përmbahen këtij sistemi të përsosur Islam për kryerjen e obligimeve ndaj njëri-tjetrit, ata do të jetojnë

një jetë të lumtur dhe në harmoni bashkëshortore që nuk do ta turbullojnë as vështirësitë, as problemet e ditës dhe as peripecitë e tjera.

Obligimet e përbashkëta të bashkëshortëve ndaj njëri-tjetrit

1- të ndihmohen mes veti për të gëzuar njëri-tjetrin dhe të largojnë të keqen dhe mjerimin aq sa kanë mundësi. Sa bukur i ka thenë Ebu Derda gruas së tij: "Nëse më sheh se jam hidhëruar, mundohu që të më pajtosh, nëse të shoh se je hidhëruar, atëherë do të mundohem të të pajtoj e nëse jo, atëherë mes nesh nuk do të ketë shoqërim.

2-të ndihmohen në respektimin ndaj Zotit dhe t'ia rikujtojnë njëri-tjetrit devotshmërinë. Thotë All-llahu, xhel-le shanuhu "...Ndihmohuni mes vete me të mira dhe në të mbara, e mosni në mëkate dhe armiqësi..."(El-Maide, 2). Në kohën e Selefus-Salih (tre gjeneratave të para pas të të Dërguarit) gruaja e mirë i është drejtuar kështu të shoqit kur ai ka dalë për në punë: "Frikësoju All-llahut dhe mos fito prej haramit, se ne i bëjmë durim urisë por kurrsesi s'mund të durojmë zjarrin e Xhehenmit.

3- të ndjejnë veten se janë përgjegjës në formimin e familjes dhe edukimin e fëmijëve. i Dërguari thotë: "Burri është bari në kopenë e tij dhe përgjegjës për familjen e tij. Dhe gruaja është bareshë në shtëpinë e burrit të saj dhe përgjegjëse për familjen (fëmijët)" (Buhari, Muslim).

4- të mos i zbulojnë fshehtësitë e njëri-tjetrit dhe të mos e përmendin bashkëshortin para të tjerëve për gjëra të këqija. I Dërguari thotë: "Të mos e urrejë

burri gruan e tij. Në qoftë se ka ndonjë sjellje nga morali i saj që nuk e pëlqen, do të gjejë prapë sjellje të cilat do t'i pëlqejë" (Muslimi). E njëjta gjë vlen edhe për gruan.

5- të jenë të sinqertë në premtime, mëshirë dhe besnikë në dashurinë për njëri-tjetrin, duke e pasur dashurinë vetëm për bashkëshortin/en dhe duke ulur shikimet nga gratë apo burrat e huaj. All-llahu, subhanehu ue teala thotë: "Dhe njëri nga argumentet e Tij është që prej jush anë krijuar femrat që të qetësoheni pranë tyre, dhe që midis jush të lindin dashuria dhe mëshira..."(Er-Rum, 21). Gjithashtu All-llahu, xhel-le shanuhu, thotë: "Thuaju besimtarëve të ndalin shikimet (prej haramit), të ruajnë pjesët e turpshme të tyre se kjo është më pastër për ta..."(En-nurë, 30), që më pas në ajetin e ardhshëm të vijojë: "Thuaja edhe besimtareve të ndalin shikimet e tyre, të ruajnë pjesët e turpshme të tyre..."(En-Nurë, 31).

Obligimet e burrit ndaj gruas

All-llahu, xhel-le shanuhu, në shumë ajete dhe nëpërmjet të Dërguarit të tij ka caktuar drejtime të qarta sipas të cilave duhet të veprojë burri ndaj gruas:

1-Sjellja e mirë ndaj gruas dhe të çohet jetë e mire me të: burri duhet të mundohet të ndërtojë marrëdhënie të mira ndaj gruas së tij, sepse për këtë çështje i Dërguari ka urdhëruar në shumë hadithe të tij, ja një prej tyre: "Besimtar më i plotë është ai i cili ka sjellje të mirë, ndërsa më të mirë në mesin tuaj janë ata që sillen më së miri ndaj grave të tyre (Tirmidhiu, hasen-sahih). E për bashkëjetesën e mirë dhe në harmoni All-llahu, xhel-le shanuhu, i porositi burrat në Kur'an: "Çoni jetë të mirë me to. Nëse i

urteni ato, kini durim, sepse ndodh që All-lahu të jap shumë të mira në një gjë që ju e urteni"(En-Nisa, 19).

2-Të kuptojë nevojat, aspiratat, dëshirat e gruas dhe të argëtohet me të: Për këtë, argument më të mirë gjejmë tek i Dërguari, i cili kur u fejua me Aishen radijallahu anha që ishte shumë e re dhe akoma kishte qejf të luante me shoqet e saj, ai i ka kërkuar shoqet e saj dhe i ka nxitur që të luajnë me Aishen, radijallahu anha. I njohur është edhe rasti kur i Dërguari ia ka lejuar Aishes, radijallahu anha, të shohë vallen e abisinasve me shtiza, e Aisheja, radijallahu anha, gjithashtu tregon se i Dërguari në shenjë argëtimi me të ka bërë gara vrapimi me të, e ndonjëherë ka fituar i Dërguari, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, e ndonjëherë Aisheja, radijallahu anha, Xhabir ibën Abdullahu, radijallahu anhu, thotë se njeriu do të shpërblehet vetëm për disa lloje të hobeve. Në mesin e tyre përmendi lojën dhe argëtimin me gruan, dresimin (stërvitjen) e kuajve dhe mësimin e notit.

3-T'i ndihmojë gruas në punë: burri vërtet duhet ta bëjë këtë kur gruaja nuk mund t'i mbërrijë të gjitha punët e shtëpisë apo kur është e sëmurë dhe e lodhur. Kur është pyetur Aisheja, radijallahu anha, çfarë ka punuar i Dërguari, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, në shtëpi, ajo është përgjigjur: i ndihmonte familjes, ndërsa kur dëgjonte ezanin shkonte (në xhami).

4-Të sigurojë furnizimin: burri është i obliguar në bazë të rregullave Islame që të mbajë gruan dhe të gjejë mënyra të lejuara të furnizojë familjen, edhe nëse gruaja ka mjete të mjaftueshme ta bëjë vetë këtë. Këtu hyjnë shpenzimet për ushqim, veshmbathje, barna si dhe shpenzimet për banim. All-lahu, xhel-le shanuhu, thotë: "Babai i fëmijëve është i detyruar për t'i ushqyer e për t'i

veshmbathur ata (gruan dhe fëmijët e tij), ashtu siç është rregulli"(El-Bekare, 233). Ebu Hurejra, radijallahu anhu transmeton: "Nga paratë që i jep në rrugë të All-lahut, apo për lirim e ndonjë robi, apo për ndihmën e ndonjë të varfëri, apo furnizimin e familjes tënde, shpërblimin më të madh do ta kesh për ato që shpenzon për familjen." (Muslimi, sahih).

5- Të mbrojë gruan nga zjarri i Xhehenemit. Thotë All-lahu xh.sh.: "O ju që besuat, ruani veten dhe familjen tuaj prej një zjarri, lënda djegëse e të cilit janë njerëzit dhe gurët..."(Et-Tahrim, 6). Omer el-Faruku pas zbritjes së këtij ajeti e pyeti të Dërguarin: "O i Dërguari i All-lahut, ne e ruajmë veten tonë, po si është puna me familjen tonë (si t'i ruajmë ato nga zjarri)?" Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, tha: "T'i ndaloni nga ajo që i ka ndaluar All-lahu dhe t'i urdhëroni në ato që i ka urdhëruar All-lahu. Me këtë do të jetë mbrojtja mes tyre dhe zjarrit".

5-Të ketë xhelozë për fenë dhe nderin e gruas. Burrat e ndershëm që i duan gratë e tyre dallohen me mbrojtjen dhe xhelozinë ndaj tyre pikërisht për shkak të dashurisë ndaj tyre. Kurse prej vetive nga më të këqijat është mosprania e xhelozisë tek burri dhe zhdukja e krenarisë. Por sigurisht duke i pasur këto dy cilësi në kufijtë që i ka caktuar Islami.

Obligimet e gruas ndaj burrit

Islami e ka urdhëruar edhe gruan që t'i kryejë disa obligime ndaj burrit të saj dhe se ajo është përgjegjëse para All-lahut, xhel-le shanuhu, nëse i lë ato pas dore. Gruaja ndaj burrit obligohet me:

1-Nënshtrim dhe respekt ndaj burrit në atë që është hallall. All-lahu, xhel-le shanuhu,

përkitazi me këtë thotë: "Burrrat janë përgjegjës për gratë, ngase All-llahu ka graduar disa mbi disa të tjerë dhe ngase ata kanë shpenzuar nga pasuria e tyre. Prandaj, me atë që All-llahu i bëri të ruajtura, gratë e mira janë respektuese, janë besnike ndaj të fshehtës"(En-Nisa, 34). Apo All-llahu, xhel-le shanuhu, edhe thotë: "...Dhe burrave ndaj tyre u takon përparësi..."(El-Bekare). Ebu Hurejra, radijallahu anhu, transmeton se i Dërguari ka thënë : " Po t'i kisha urdhëruar dikujt që t'i bëjë sexhde dikujt, do t'i kisha urdhëruar gruas t'i bëjë sexhde burrit". (Tirmidhiu, hasen-garib), gjithashtu transmetohet edhe se: "Nëse gruaja i fal pesë kohët e namazit, agjëron Ramazanin, e ruan moralin e saj dhe i nënshtrohet burri të saj, do t'i thuhet asaj: hyrë në Xhennet nga cilado derë" (Ibën Hibbani, Taberaniu, Ebu Nu'ajm, sahih). Por të sqarojmë se ky respekt dhe nënshttrim ndaj burrit lejohet vetëm në atë që është hallall, e nëse burri urdhëron gruan për ndonjë mëkat, atëherë ajo nuk lejohet ta dëgjojë. I Dërguari thotë: "Gruaja nuk do t'i nënshtrohet burrit në mëkate." (Buhari).

2- Falënderimi. Pas nënshtimit dhe dëgjueshmërisë ndaj burrit, gruaja duhet të tregojë një falënderim të veçantë ndaj tij në atë që ai vepron ndaj saj. I Dërguari tregon: "më është paraqitur xhehenemi, dhe pashë se gratë janë banorët më të shumtë (shumica e banorëve të Xhehenemit) sepse fshehin të vërtetën . Është pyetur: "a fshehin ato besimin në All-llahun?" I Dërguari është përgjigjur: "Ato fshehin bamirësinë e burrave të tyre. Janë jo falënderuese në bamirësi. Po t'i bëni mirë tërë jetën, dhe nëse vëren te ju diçka jo të këndshme thotë: Nuk kam parë prej teje kurrë të mira" (Buhari)

Imam Neveviu , jo falënderimin e gruas në të mirat e burrit, e konsideron nga mëkatet e mëdha.

3- Kujdeset për shtëpinë dhe fëmijët dhe të ruajë pasurinë e burrit dhe nderin dhe moralin e saj kur burri mungon në shtëpi. All-llahu, xhel-le shanuhu, thotë "...Prandaj gratë e mira janë të dëgjueshme dhe në mungesë të burrit kujdesen për atë që kujdeset All-llahu"(En-Nisa, 24). Ndërsa i Dërguari thotë: "A t'ju tregoj se cila gjë është më e mirë për burrin? Gruaja e mirë e cila kur ajo e shikon me shikimin e saj e gëzon, nëse e urdhëron, ajo e dëgjon, kurse nëse nuk është i pranishëm, ajo e ruan dhe kujdeset për nderin dhe pasurinë e tij." (Ebu Davudi, Nesaiu). E për edukimin e fëmijëve Enesi, radijallahu anhu, tregon se: "Shokët e Muhamedit, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, kur i kanë përcjellë vajzat i kanë porositur që t'u shërbejnë burrave të tyre, t'ua japin hakun dhe t'i edukojnë fëmijët. E kur është pyetur Omeri, radijallahu anhu, se cilat janë obligimet e babait ndaj fëmijës, të parën e ka përmendur: "t'i gjejë një nënë të mirë", meqë nëna e mirë di si ta edukojë fëmijën e saj.

4-Të ketë parasysh ndjenjat e tij dhe të mos e hidhërojë. Kështu burri duhet të shohë tek gruaja vetëm atë që e do, të mos dëgjojë nga ajo vetëm se fjalë të mira, dhe të mos vërejë tek ajo vetëm se atë që e gëzon. Gruaja e mirë, i shfaq burrit vetëm gjërat që e gëzojnë, siç është buzëqeshja, argëtimi i burrit pastaj edhe zbukurimi, pispillosja, parfumosja vetëm përpara burrit. Gruaja e mirë edhe nuk e hidhëron dhe shqetëson burrin e saj. I Dërguari thotë: "Asnjë grua nuk do ta shqetësojë burrin e saj në këtë dynja, e Hyrija e Xhenetit të mos

thotë: Mos e shqetëso, All-llahu të vraftë! Ai te ti është vetëm për një kohë të shkurtër, ndërsa së shpejti do të të lërë dhe do të vijë tek ne" (Tirmidhiu, Ibën Maxhe, Ahmed).

Nëse një grua është e tillë dhe i plotëson të gjitha këto, atëherë le të më marrë si harriq fitimin e faljes së All-llahut dhe Xhenetin e tij, sepse i Dërguari, sal-lallahu alejhi ue sel-lem, ka thënë: "Secila grua e cila vdes, ndërsa burri i saj është i kënaqur me të, do të hyjë në Xhennet" (Tirmidhiu, Ibn Maxhe) apo duke i përshkruar cilësitë e gruas që fiton Xhenetin, thotë: "Gratë e juaja banore të Xhenetit janë të dashurat, që lindin dhe që u ndihmojnë burrave të tyre, ajo e cila kur hidhërohet, vjen dhe e kap burrin për dore e thotë: nuk më zë gjumi derisa (ti) të jesh i kënaqur me mua."

Këto janë mundësi të arta për gruan fetare, e sidomos për ato që i kanë edhe burrat besimtarë e që nuk kërkojnë prej tyre përveç asaj që All-llahu dhe i Dërguari ua ka caktuar. E atëherë le të kujdeset grujat fetare që kërkon mëshirën, faljen dhe

Xhenetin e All-llahut, subhanehu ue teala, të pajiset me këto cilësi që t'i realizojë aspiratat e saj për botën e ardhshme. Lutja jonë e fundit është: Falënderimi i takon All-llahut, Zotit të Botëve.

Literatura:

1. Kur'ani fisnik
2. Ahmed Mehmedović, "Tako je govorio Muhammed (s. a. v. s) Resulullah" (zbirka hadisa), Tuzla, 1991.
3. Abdullah Nasih Ulvan, "Rregullat e fejesës e të Martesës", Tetovë, 1999
4. Prof. Dr. Bekir Topaloglu, "Islamda Kadın", Marmara Üniversitesi/İlahiyat Fakültesi, İstanbul, 1995
5. Doc. Dr. Shefik Kurdiq, "Martesa dhe marrëdhëniet intime në Islam", Prishtinë, 2004
6. Imam Nevevi, "Rijadus-Salihin" (përmbledhje hadithesh, version i shkurtuar), Prizren, 2000.
7. Numra të ndryshëm të albislam-it.

Ferihane Qamili

Shehda bint ebu Nasr ed Dineveri

Krenaria e grave të Irakut, dijetarja e hadithit dhe fikhut, e dalluara me bukurshkrim, mësuese që jetoi gjatë dhe nga e cila përfituan shumë dijetarë. E titullura si “Musnidetul Irak” (musnid është personi që transmeton hadithin së bashku me senedin e tij) ka lënë gjurmën e saj në historinë e diturisë islame.

Quhet: Shehda bint ebu Nasr Ahmed ibën Ferraxh Ed Dineverijje El Bagdadije e njohura si Shahda El Katibe. Babai i saj ishte muhadithi i njohur Ebu Nasr Ed Dineveri.

Burimet historike pohojnë se ka lindur pas vitit 480 H.

Përveç babait të saj, ajo ka përfituar dije edhe prej shumë dijetarëve, nga të cilët do të përmendim: Ebul Fevaris Ez Zejnebi, Ibën Talha En Ne’ali, Ebul Hasen ibën Ejjub, Ebul Hattab ibën Batr, Abdul Vahid ibën Ulvan, Xha’fer Es Serraxh dhe të tjerë.

Ibën Xheuzi, është njëri prej atyre që përfituan prej saj dhe e përshkruan kështu: Lexova para saj, kishte shkrim të bukur. U

martua me një prej mëkëmbësve të halifës, dallohej me mirësi dhe bujari. Jetoi gjatë, afro njëqind vjet.

Mueffek ibën Kudame: Tek ajo përfundonte senedi i hadithit në Bagdad (ajo ishte në pothuajse gjithë senedet e haditheve që transmetoheshin në Bagdad në atë kohë), jetoi gjatë dhe u takua edhe me gjeneratat e reja, kishte shkrim të bukur që u ndryshua për shkak të pleqërisë.

Nga dija e saj e gjerë përfituan shumë dijetarë, nga mesi i të cilëve ne do të përmendim: Ibën Asakir; historiani i Shamit, Es Sem’ani, Ibën Xheuzi, Abdul Kadir Er Rehavi, Abdul Ganij El Makdisi, Mueffek ibën Kudame, El Fahr El Irbili, Ibën Hamevejh, Behaaddin ibën Xhumejze dhe të tjerë.

Ndërroi jetë më 14 Muharrem të vitit 570 H (sipas disa burimeve 574 H).

Në xhenazen e saj kanë marrë pjesë shumë njerëz të prirë nga dijetarët, numri i të cilëve ishte shumë i madh. All-llahu e mëshiroftë me mëshirën e Tij të gjerë. Amin.

Përgatiti: Talha Kurtishi
9.9.2005

Imam Kutejbe ibën Se'id

Imam Kutejbe ibën Se'id, njeri të cilin Imam Dhehebiu e përshkruan kështu: Shejhul Islami, muhadihi, Imami besnik që udhëtoi dhe tuboi shumë hadithe kështu që me të drejtë konsiderohet një nga transmetuesit e hadithit me titullin "Ravijetul Islam" - transmetuesi i Islamit.

Emri i plotë: Kutejbe (sipas disa historianëve Kutejbe është llagapi i tij në kohë që emri i tij është Jahja ose Ali) ibën Se'id ibën Xhemil ibën Tarif (i cili është rob i liruar i El Haxhaxhit) Eth Thekafi El Belhi El Baglani.

Ka lindur në vitin 149 H (766 G) në Baglan (Afganistani i sotëm).

Duke e patuar metodologjinë e dijetarëve të asaj kohë, udhëtoi shumë dhe shënoi hadithet e imamëve me të cilët ishte takuar.

El Esme'iu thotë: Udhëtoi në kërkim të dijes dhe shkroi aq shumë, saqë nuk mund të përshkruhet.

Në fillim merrej me apologjetikën, (ilmul kelam) të cilën e la dhe iu përkushtua hadithit.

Udhëtimin në kërkim të dijes e filloi në vitin 172 H (788 G). Nga mësuesit e tij, imamët e kohës së tyre, do të përmendim:

Imam Malik, El Lejth, Sherik, Hammad ibën Zejd, Ebu Avane, Ibën el Elehi'a, Abdul Vahid ibën Zijad, Davud El Attar, Ibën El Mubarek, Xherir ibën Abdul Hamid, Ebul Ahves, Muhamed ibën Vehb, El Velid ibën Muslim, Haxhaxh El A'ver dhe shumë të tjerë.

Dijetarët për Kutejben:

Ebu Bekr El Ethrem thotë: E kam dëgjuar Imam Ahmedin, e lavdëroi Kutejben kur u përmend në praninë e tij.

Ebu Davud: Në derset e tij në Bagdad janë ulur Ahmedi dhe Jahja ibën Me'in

Thuhet se në një tubim ku ai i përkujtonte njerëzit me ahiretin, ndërruan jetë dyzet njerëz.

Ahmed ibën Sejjar El Merruzi e përshkruante kështu: Kishte shtatë mesatar, me fytyrë të bukur dhe me mjekër. Udhëtoi shumë dhe ishte i pasur. Një ditë më tha: Qëndro tek unë këtë dimër të t'i mësoj 100 000 hadithe prej katër transmetuesve...

Më shumë se një transmetues prej Ebul Abbas Es Siraxhit transmetojnë fjalën e Kutejbes:

Ky është mendimi i Imamëve të Islamit dhe mendim i Ehli Sunnetit: All-llahu është në qiellin e shtatë mbi Arsh. All-llahu te'ala thotë: Mëshiruesi u ngrit mbi arsh...

Vendin e lindjes e vizitonte rrallë për shkak të udhëtimeve të shpeshta.

Babai i tij kishte parë në ëndërr të Dërguarin, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, në dorë kishte një fletore me emrat e dijetarëve në mesin e të cilëve ishte edhe emri i Kutejbes

Nga ky det i dijes mësuan shumë imamë:

El Humejdi, Nu'ajm ibën Hammad, Ahmed ibën Hanbel, Jahja Ibën Me'in, Ali ibën El Medini, Muhamed ibën Abdullah ibën Numejr, Ebu Bekr ibën Ebi Shejbe, El Buhari, Muslim, Ebu Davud, En Nesai, Et Tirmidhi dhe shumë të tjerë...

Ndërroi jetë në vitin shaban të vitit 240 H (854 G). All-llahu e mëshiroftë me mëshirën e Tij të gjerë.

Talha Kurtishi

Ummul Kiram

Ummul Kiram Kerime bint Ahmed El Mirvezijje. Në librat e hadithit përmendet versioni i Buhariut i njohur si Ekzemplari i Kerimes, pra kjo është një grua e cila transmeton Sahihun e Imam Buhariut. Ky version i Kerimes dallohet me sened të shkurtër mes saj dhe Imam Buhariut (afërsia në nivel transmetimi mes saj dhe Imam Buhariut, rahimehumallah)

Së bashku me babain e saj, ajo udhëtoi në kërkim të dijes. Ajo vizitoi Bejtul Makdisin (Kudsin) por e zgjodhi si vendbanim Shtëpinë e Lashtë (në Mekke) duke jetuar në mes të përhapjes së dijes dhe përkushtimit në adhurim. Ajo nuk u martua asnjëherë.

Ajo e ka dëgjuar Sahihun e Imam Buhariut prej Ebul Hajthem El Kushmejheni. Ka dëgjuar edhe prej Zahir ibën Ahmed Es Serhasi dhe Abdullah ibën Jusuf El Asbehani.

Shumë njerëz e kanë transmetuar Buhariun prej saj.

Ajo është dijetarja, mësuesja, e dalluara me mirësi, devotshmëri dhe drejtësi, Ummul Kiram Kerime bint Ahmed ibën Muhammed ibën Hatim El Mirvezijje, e lindur diku në mes të shekullit të katërt hixhrij...

Bashkëkohorët e saj e përshkruanin atë me këto fjalë:

Nuk e transmetonte librin e Buhariut pa u konsultuar me kopjen e saj të shkruar e as që lejonte që ndokush të merrte hadithe prej saj pa i kontrolluar me versionin e shkruar...

Asnjë burrë nuk mundet ta arrijë mendjemprehtësinë e saj...

Hadithet i transmetonte me sened...

Edhe prej dijetarëve të mëdhenj (si Hatib Ebu Bekr El Bagdadi) kërkonte t'i përsërisin hadithet që të sigurohet për saktësinë e tyre.

Ndërroi jetë në vitin 463 H (1071 G). All-llahu e mëshiroftë me mëshirën e Tij të gjerë.

Talha Kurtishi

Ramazani – muaji mik i jonë

Kah moti, muslimanët kanë një mik, të cilin nuk e barazojnë me asnjë mik tjetër, sepse ky, vie me shumë begati.

Edhe këtë vit, All-llahu subhanehu ue teala, na e bëri të mundshme të takohemi me mikun tonë Ramazanin e bekuar.

Ramazanin, për të cilin zemrat e besimtarëve janë përmalluar.

Ramazanin, i cili është sezonë i çdo mirësie.

Ramazanin, në të cilin, të gjithë njerëzit janë të gatshëm për të sakrifikuar për All-llahun çdo gjë që posedojnë.

Ramazanin, i cili, për shumë njerëz do të jetë një nismë e begatshme në rrugën e All-llahut, dhe njëkohësisht, përforsim për ata që kanë filluar të ecin asaj rruge.

“Muaji i Ramazanit që në te u shpall Kur’ani, që është udhërrëfyes për njerëz dhe sqarues i rrugës së drejtë dhe dallues (i të vërtetës nga gënjeshtria)..” (el-bekare 185). Me këtë ajet, All-llahu subhanehu ue teala, na përshkruan këtë muaj madhështor, na tregon se ky muaj është muaj, në të cilin duhet ta lexojmë Kur’anin edhe më tepër, të meditojmë në të dhe ta kuptojmë, ashtu që kjo të rezultojë me praktikimin e tij në të gjitha sferat e jetës dhe në çdo kohë.

Resulullahu sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, thotë: “Kur të vijë Ramazani, hapen dyert e qiellit, mbyllen dyert e xhehennemit dhe djajve u vihen prangat”. (1)

Pasiqë shejtanëve u vihen prangat dhe pasi që shuhet tymi i epshit nëpërmjet agjërit, atëherë:

O shpirt i besimtarit: kthjellu!

Oj devotshmëri që gjindesh në zemrat e besimtarëve: Shfaqu, se tani ke rastin për të triumfuar mbi të keqen!

O njeri i cili bën mëkate, tani mund t’i përkulesh All-llahut, tani mund të biesh në sexhde për të, tani ke rastin që t’i thuash All-llahut me gojën plot: O All-llahu im, Ti je Zoti im, Ti ke thënë se e do pendimin e robit Tënd. Ti ke thënë se i falë të gjitha mëkatet. O All-llahu im, unë iu përgjigja ftesës Tënde, kërkoj falje për të gjitha gabimet që i kam bërë dhe të lus që të më ndihmosh të eci shëndoshë në rrugën tënde.

Numrimi i mirësive të këtij muaji është i pamundshëm, por e mundshme është që ato mirësi të përjetohen në këtë muaj. Këtë e arrijmë, nëse jemi të dëgjueshëm ndaj urdhërave të All-llahut dhe pasues të rrugës së Resulullahut sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem.

Adhurimet që bëhen në këtë muaj janë të shumtë, sikurse leximi i Kur’anit, falja e namazit vullnetar, sadakaja, umreja etj. Por, adhurimi më i rëndësishëm në këtë muaj është agjërimi, i cili është adhurim shumë i sinkertë.

Transmeton Buhariu dhe të tjerë nga Ebu Hurejre radijallahu anhu, se Resulullahu sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë: “Çdo

vepër e birit të Ademit është për të, përveç agjërimit, ai është për Mua dhe Unë di si të shpërblej për të...” (2)

Agjërimi d.m.th. “Largimi i muslimanit të moshërritur, me nijet, nga haja, pija dhe epshi. Prej agimit e deri në perëndim të diellit”.

Largimi nga këto gjëra përmban në vete shumë dobi:

Një: Triumfi mbi dëshirat e vetvetes. Sepse të ngopurit dhe kënaqja me gruan, gjatë gjithë kohës, janë faktorë për dembelimin dhe neglizhencën e njeriut.

Dy: Përkushtimi i zemrës ndaj All-llahut subhanehu ue teala, duke bërë dhikër dhe duke medituar rreth të mirave të All-llahut. Ngase uria dhe etja i kujton njeriut Zotin e çdo gjëje, i kujton se All-llahu nëse do, ia merr ato të mira kur të dëshirojë. Me këtë, ai çdo ditë do të përparojë në rrugën drejt xhenetit.

Tre: Agjërimi ia ngushton rrugët shejtanit nëpër venat e njeriut. Kur njeriu nuk përmbahet nga haja dhe pija, shejtani me lehtësi të plotë qarkullon nëpër venat. Ndërsa, me agjërime atij i ngushtohen udhët dhe i pakësohen hilet që ua bën besimtarëve. Mu për këtë Resulullahu sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, në një hadith, agjërimin e quajti mburojë.

Agjërimi nuk mund të quhet adhurim i plotë përderisa muslimani nuk largohet edhe nga haramet. Resulullahu sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë: “Ai që nuk largohet nga fjalët e këqija dhe nga puna me to, le ta dijë se All-llahu nuk ka nevojë që ky njeri ta lëjë hajen dhe pijen”. (3)

Disa nga selefi kanë thënë: “Shumë agjërime i lehtë është largimi nga haja e pija”.

Njëri nga ulematë ka thënë: “Kur të agjërosh, le të agjërojë edhe veshi, syri dhe gjuha yte nga çdo haram. Mos i bën keq

fqiut. Gjatë agjërimit le të të mbulojë qetësimi dhe përulja, dhe mos lejo që të jenë njëjtë dita kur agjëron dhe dita kur nuk agjëron”.

Gjeneratat e para kur agjëronin, kohën më të madhe e kalonin nëpër xhami, duke thënë: “Ta mbrojmë agjërimin, të mos e përgojmë askënd”.

Kështu duhet kuptuar këtë adhurim madhështor. Duhet shfrytëzuar këtë adhurim që në fund të tij, të jemi shumë më të mirë.

Duhet të garojmë se kush prej nesh do të jep më shumë sadaka, kush prej nesh do të jetë më bamirësi ndaj prindërve, kush prej nesh do të bëhet shkak që sa më shumë njerëz të fillojnë faljen e namazit, kush prej nesh do të bëjë sa më shumë hatme, kush prej nesh do të bëjë e do të bëjë!

Ndërsa, nuk duhet të garojmë se kush prej nesh ka blerë sofër më të madhe, kush prej nesh ka blerë më shumë mish e ëmbëlsira, kush prej nesh ka shikuar më shumë filma, kush prej nesh ka njoftuar ndonjë vajzë/djal në chat gjatë netëve të pagjumëta të Ramazanit, kush prej nesh ka bërë e ka bërë!

O vëllezër, të kemi frikë All-llahun e të bëhemi robë të mirë, ashtu si i ka hije një muslimani të mirë.

Të mundohemi t'i pasojmë gjeneratat e para të muslimanëve, të mësojmë nga praktika e tyre. Transmeton Muslimi nga Ebu Hurejra radijallahu anhu, se Resulullahu sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, një ditë tha: Kush nga ju gdhui agjërueshëm? Ebu Bekri tha: Unë.

Tha: Kush nga ju sot ka përcjellur ndonjë xhenaze? Ebu Bekri tha: Unë.

Tha: Kush nga ju sot ka dhënë sadaka? Ebu Bekri tha: Unë.

Tha: Kush nga ju sot ka vizituar ndonjë të sëmurë? Ebu Bekri tha: Unë.

Tha: Te cilido bëhen bashkë këto cilësi, ai do të hyjë në xhenet. (4)

Pra, kur ne do të bëhemi besimtar ashtu siç na ka urdhëruar All-llahu subhanehu ue teala, Ai do të na shpërblejë me shpërblimet e Tij të panumërta, sidomos nëse mundohemi të veprojmë kështu si ka vepruar Ebu Bekri radijallahu anhu.

All-llahu ka përgatitur shpërblime të veçanta për agjëruesit. Kështu Resulullahu sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, na ka treguar: “Kush e gjallëron Ramazanin me besim dhe shpresë tek All-llahu, atij i falen të gjitha mëkatet e bëra”. (5)

Me besim d.m.th. me vepra të cilat e rritin besimin.

Poashtu ka thënë: “Një derë në xhenet quhet Rejjan, nga ajo derë do të hyjnë vetëm agjëruesit, askush tjetër”. (6)

Vetë, fakti se All-llahu na ka mundësuar që Ramazanin ta përfetojmë është argument

se All-llahu subhanehu ue teala, neve na dëshiron të mirat, All-llahu subhanehu ue teala, dëshiron të na mundësojë hyrjen në xhenet nga kjo derë.

Andaj, këtë të mirë duhet t’ia kthejmë All-llahut subhanehu ue teala, me të mirë. E mira jonë është respektimi i urdhërave të All-llahut dhe largimi nga haramet të cilat e hidhërojnë All-llahun subhanehu ue teala,

E lusim All-llahun subhanehu ue teala, të na dhurojë sinqeritet në fjalë dhe vepra, të na bëjë prej atyre që flasin dhe punojnë, të na jep çdo të mirë në dunja dhe ahiret dhe të na mbrojë nga zjarri. Ai dëgjon, i përgjigjet lutjeve të besimtarëve dhe Ai është i Gjithëfuqishëm.

Omer Berisha

shënimet:

- (1) Buhariu nr. 1899
- (2) Buhariu (4/103) Muslimi (8/32)
- (3) Buhariu (4/16)
- (4) Muslimi (3/92)
- (5) Buhariu (4/250)
- (6) Buhariu (4/111)

Hadithe të dobëta mbi Ramazanin që përdoren te njerëzit

Falenderimi i plotë i takon Allahut, subhanehu ve teala, paqa dhe mëshira e Tij qoftë mbi zotriun e pejgamberëve, mbi familjen dhe shokët e tij.

I nderuar vëlla! E pashë të arsyeshme të shkruaj këtë artikull, për t'u përhapur hajri dhe për të mbrojtur sunnetin, mbi disa hadithe që qarkullojnë në gjuhët e njerëzve, në librat e ndryshme fetare dhe në media, e që nuk janë të vërteta porse sillen mes atyre haditheve të dobëta (daif) apo të trilluara (meudu). Për t'u sqaruar njerëzve se nuk lejohet që këto hadithe t'ia veshim Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, po i përmendim më të njohurat:

1. "Fillimi i muajit të Ramazanit është mëshirë, mesi falje kurse fundi i tij lirim nga zjari." Hadithi është munker. (1) Siç e ka përmendur Ukajli në librin e tij "Edduafa" 2/162, Ibën Adiut në "el kamil fidduafa" 1/165, në librin "ilelul hadith" të Ibën Ebi Hatimit 1/249, dhe në "silsiletul ehadith eddaife vel meudua" 2/262 të Albanit.

2. "Agjëroni të shëroheni" hadithi është daif (I dobët). Shiko: "tahrixhul ihja" te Irakut 3/75, "el kamil" të Ibën Adiut 2/357, "kitabushedhere fil ehadith elmushtehere" të Ibën Talunit 1/479, "kitabul fevaidd elmexhmua fil ehadithil meudua" të Sheukanit 1/259, "kitabul mekasid elhasene" të Sehavit 1/539, dhe "silsiletul ehadith eddaife vel meudua" të Albanit 1/420

3. "Kush e prish një ditë të Ramazanit pa arsye e pa sëmundje, nuk mund ta kompenzon atë edhe nëse agjëron deri në vdekje." Daif. Shiko: "fet-hul bari" 4/161, "Mishkatul mesabih" me tahkik të Albanit 1/626

4. "Në çdo iftar Allahu liron ndokend nga zjarri" hadithi është daif. Shiko: "tenzihusheriah" të Kennanit 2/155, "kitabul fevaidd elmexhmua fil ehadithil meudua" të Sheukanit 1/257

5. "Sikur ta dinin njerëzit vlerën e Ramazanit, ummeti im do të dëshironte që agjërimi të zgjaste tërë vitin. Vërtet Xhenneti zbukurohet për Ramazanin, në çdo krye të vitit..." Hadithi është daif. shiko: "kitabul meuduut" Ibën Xheuzi 2/188, "tenzihusheriah" të Kennanit 2/153, "kitabul fevaidd elmexhmua fil ehadithil meudua" të Sheukanit 1/254.

6. "O Allah! Na beko ne muajt Rexheb dhe Shaban dhe na mundëso të arrijmë Ramazanin." Hadithi është daif. shiko: "kitabul edhkar" të Neveviut, "mizanul l'tidal" të Dhehebiut 3/96 dhe "daiful xhami" të Albanit hadithi nr. 4395

7. "O Allah! Për ty agjërova dhe me rizkun Tënd po bëj iftar" hadithi është daif. shiko: "Hulasatul bedril munir" të Ibën Mulekkinit 1/327, "telhisul habir" të Ibën Haxherit 2/202, "daiful Xhami" hadithi nr. 4349.

Abbas Rahim

Shqipëroi: Agim Bekiri

Pyetje dhe përgjigje

Pyetje: Cilat janë adabet e agjërit?

Përgjigje:

Përgjigje: Prej adabeve të agjërit është mosndarja nga takvallëku, duke i vepruar urdhërat dhe duke u larguar prej haramëve.

All-llahu, azze ue xhel-le, ka thënë: “O ju që besuat, agjërimi u është bërë detyrim sikurse ishte detyrim edhe i atyre që ishin para jush, kështu që të bëheni të devotshëm”. (el-Bekare 183).

Po ashtu Resulull-llahu, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë: “Kush nuk i largohet fjalëve të kota, punëve të kota dhe injorancës, le ta dijë se All-llahu nuk ka nevojë që ky njeri të largohet nga haja dhe pija”. Buhari (1903)

Prej adabeve janë po ashtu të shtuarit e dhënies së sadakasë, bamirësia ndaj njerëzve, e sidomos në Ramazan.

Se edhe Resulull-llahu, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ishte më bujari, por edhe më bujar u bënte në Ramazan, në kohën kur u takonte me Xhibrilin për ta përsëritur Kur'anin. Buhari (1902)

Prej adabeve po ashtu është largimi nga ato që i ka ndaluar All-llahu, siç janë rrena, sharja, fyerja, tradhtia, shikimi në haram, dëgjimi i diçkaje të ndaluar, si dhe shumë haramë të tjera, nga të cilat duhet të largohet agjëruesi dhe të tjerët po ashtu.

Mirëpo për atë që agjëron në rend të parë vlejné këto. Prej adabeve është edhe ngrënia në syfyr dhe vonimi i syfyr, sepse Resulull-llahu, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë: “Hani në syfyr, se në të ka bereqet”. (Buhari (1923))

Si dhe prej adabeve është edhe çelja e iftarit me hurma të njoma, nëse nuk ka atëherë me të thata. Nëse edhe këto nuk i ka atëherë me ujë. Si dhe duhet të shpejtojë për çeljen e iftarit, në çastin kur vërtetohet se ka perënduar dielli apo i duket se ka perënduar.

Resulull-llahu, sal-lall-llahu alejhi ue sel-lem, ka thënë: “Do të vazhdojnë njerëzit në hajr, përderisa e shpejtojnë iftarin...” (Buhari (1957) Muslim (1098).)

Muhammed el-Uthejmin

Marrë nga libri: Kushtet e fesë, f.446, pyetja nr.434, NuN, Shkup, 2005

Halefi gjyquan sunnetin, në vend se të gjykonin me sunnet

Pas gjeneratave të drejta, erdhën gjeneratat që injoruan sunnetin e Pejgamberit, salallahu alejhi ve sel-lem, dhe humbën kapjen për të. Kjo ndodhi për shkak se gjeneratat e vonshme adoptuan parime dhe themele që disa njerëz të Kelamit (filozofë dhe apologjetikë) dhe disa dijetarë të fikhut dhe Usulit (Ata të cilët vendosin parime të përgjithshme së bashku me parime të shumta të vogla) i vënduan. Si rezultat të adoptimit të këtyre parimeve, suneti ose të paktën pjesa më e madhe e tij, u injoruan dhe u dyshuan. Një pjesë e sunnetit madje u refuzua sepse kjo pjesë ishte në kundërshtim me parimet e përgjithshme që halefi i vendosën!! Ajeti ishte ndryshuar, në vend që t'i referoheshin sunnetit për gjykim, ata bënë të kundërtën. Ata ja referuan sunnetin parimeve dhe rregullave të tyre për gjykim!! Kurdo që rregullat e tyre bienin dakord, ata e pranonin sunnetin ndryshe, sunneti refuzohej!! Si rezultat, lidhjet e forta midis muslimanëve, në mesin e halefëve (gjeneratave të mëvonshme) dhe sunnetit u keqësuan. Muslimanët e halefit u bënë injorante ndaj Resulullahut, besimit të tij, sires (jetës së tij), adhurimit, agjërit, namazit, Haxhit, ligjeve dhe vendimeve legjislative. Nëse këta njerëz të pyetën për një nga të mësipërmet, përgjigjja e tyre do të nxirrej e bazuar nga hadithe të dobëta madje edhe nga ato të fabrikuar!! Ose ata

mund të përgjigjen sipas një medhebi (një shkolle mendimi dhe një mënyre kuptimi i një dijetari). Nëse përgjigja e tyre është në kundërshtim me një hadith korrekt dhe nëse atyre i përkujtohet ky fakt, ata nuk do ta ndryshonin vendimin e tyre. As që ata pranonin të vërtetën për shkak të disa dyshimeve që ata ngrejnë ose për shkak të parimeve dhe rregullave të tyre. Ne do të përmendim disa nga këto parime më vonë në këtë libër, ishallah.

Kjo sëmundje, që ne e shpjegojmë më sipër, është përhapur shumë në botën muslimane sot. Madje ka prekur shumicën e revistave dhe librave fetarë. Shumë pak i referohen Kur'anit dhe Sunnetit kur nxjerrin fetva. Shumica varet tek një nga katër medhhebet. Rrallë, ata i referohen të tjerëve përpos këtyre katër shkollave për fetva, por vetëm për ndonjë interes të Ummetit musliman, kështu ata thonë. Këtyre njerëzve, Sunneti ju është bërë një çështje e harruar, përderisa ky interes i veçantë kërkon referimin tek sunneti!!

Një shembull i kësaj është zakoni i disa prej këtyre njerëzve përse i përket hadithit të lbën Abbasit që në kohën e Pejgamberit, nëse dikush divorcion gruan e tij tre herë në të njëjtën kohë ajo është e konsideruar si e divorcuar vetëm një herë. Këto njerëz e konsideruan këtë hadith aq gjatë sa nuk injoronte medhhebin!! Më vonë ata e

adoptuan atë (për shkak të nevojshmërisë së ummetit dhe jo sepse ishte sunneti), por pasi ata ishin duke luftuar atë hadith dhe kundër atyre që thërrisni tek ai.

Sunneti është bërë i huaj për halefin

Çfarë provon që sunneti është bërë i huaj në gjeneratat e mëvonshme është e mëposhtmeja. Një revistë e famshme islame u pyet nëse Allahu i grumbullon kafshët në Ditën e Gjykimit. Përgjigja e tyre ishte: "Imam el-Alusi ka thënë: "Nuk ka nass (tekst ose fakt) nga Kur'an dhe Sunneti përse i përket kësaj çështjeje që ne mund ta konfirmojmë që të tjerë përveç njerëzve dhe xhindëve, kafshët dhe (kafshët) mishngrënëse do të grumbullohen (në ditën e gjykimit)".

Kjo ishte përgjigja për pyetjen e mësipërme! Kjo përgjigje ishte e habitshme dhe e qartë sesi njerëzit e dijes, le të mos flasim për injorantët, injorojnë sunnetin. Ka shumë hadithe korrekte përse i përket kësaj çështjeje. Ata të gjithë dëshmojnë që kafshët dhe kafshët mishngrënëse do të grumbullohen dhe do të gjykohen kundër njëri-tjetrit. Një nga këto hadithe është: "Ju (njerëz) do t'i jepni secilit të drejtën e tij (në ditën e Gjykimit). Madje edhe deleja nuk nuk ka brirë do të bëhet e aftë të hakmerret (për dëmin që i është bërë) nda deleja që ka brirë". [Muslimi]

(Pastaj të gjithë kafshët do të bëhen pluhur). Ashtu siç Ibn Amëri ka thënë, kur kafiri të thotë: "Ah, sa mirë do të ishte për mua sikur të isha pluhur". [Sureja Nebe:40]

Parimet që ata i zëvendësuan me sunnetin

Çfarë janë këto parime dhe rregulla që halefi i futën dhe zëvendësuan për sunnetin? Për t'ju përgjigjur kësaj pyetjeje, ne mund të

themi që këto parime mund të përmbledhen si më poshtë:

Së pari: Disa dijetarë të Kelamit kanë thënë që hadithi ahad nuk është i vlefshëm në çështjet e Akides (çështjet e besimit dhe të padukshmes)!! Si rrjedhojë, disa dai (thirrësa islam) sot e përsëritën këtë parim që çështjet e Akides (besimit) nuk mund por edhe është e ndaluar për tu marrë nga hadithet ehad!!

Së dyti: Këto janë disa mezhebe që vendosën disa parime përse i përket çështjes së mësipërme (hadithit ehad):

a). Ata preferuan kijasin (analogjia, dhënja e fetvaje përse i përket një çështjeje të re duke e krahasuar me një çështje të njëjtë që ka një gjykim në islam) ndaj haditheve ehad! [I'lam dhe Sherh el-Manar]

b). Hadithi ehad u refuzua nëse kundërshtonte parimet dhe rregullat e tyre që vendosën. [I'lam dhe Sherh el-Manar]

c). Refuzimin e një hadithi që fut një nivel që i shton një parimi në Kur'an. Ata thonë që përderisa sunneti nuk e bën Nesh (derogimin e dispozitës) e Kur'anit, atëhere ky hadith nuk duhet pranuar. Nëse ne e pranojmë atë, ata thonë, atëhere ne do të bënim një Nesh (do të zëvendësonim Kur'anin)!! [Sherh el-Manar dhe I'Hkam]

Së treti, Taklidi (ndjekja e një medhebebi në të gjitha çështjet e fesë) dhe pranimi i tij si një rrugë dhe fe.

Marrë nga libri: "Hadithi është argument në besim dhe në ligje"

Muhammed Nasirud-din Albani
Përktheu: Ammar Ardit Kraja

27. Vlera e dhikrit

27. Ebu Musa el Esh'arij transmeton se Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Shembulli i atij që përmend Zotin e tij dhe atij që nuk e përmend është sikur shembulli i të gjallit dhe të vdekurit." (1)

Allahu, subhanehu ve teala, thotë: "Ti përmende Zotin tënd në vete (heshtas), me respekt e me dro, jo me shprehje të larta, (përmende) në mëngjes e në mbrëmje dhe mos u bën prej atyre që nuk kanë kujdes." (2), poashtu thotë: "... përmendeni shpesh Allahun ashtu që të gjeni shpëtim." (3), dhe ajeti: "O ju që besuat, përmendni Allahun shumë, dhe madhëronie Atë mëngjes e mbrëmje." (4)

Përmendja e Allahut (dhikri) ndahet në tre lloje: përmendje me gjuhë që nënkupton "fjalët që përbajnë madhërim (tesbih), falenderim dhe lartësim. Përmendje me zemër që nënkupton "meditimi në gjërat që argumentojnë ekzistimin e Zotit siç janë argumentet kosmologjike dhe ato legjislativë të shariatit - urdhërat dhe ndalesat e Zotit - që të depërtojnë në kuptimin e tyre dhe të thellohet në fshehtësitë që mbajnë ato", dhe përmendja me trup që nënkupton "angazhimi i trupit në respektimin e fjalës së Allahut."

Pra, vlera e dhikrit nuk përkufizohet në fjalët e gjuhës siç janë madhërimi, falenderimi, lavdërimi i Zotit porse çdo vepër që e urdhëron Allahu, subhanehu ve teala, zbatimi i saj është dhikër siç ka thënë Seid ibën Xhubejri, rahimehull-llah, dhe dijetarë të tjerë.

Ata, rahimehull-llah, ka thënë: "Ndejet e dhikrit janë ndejet ku shtjellohen temat e gjërave të lejuara dhe të ndaluara, rregullat e shitblerjes, faljes, agjërimit, martesës, shkurorëzimit, haxhit dhe të ngjashme.

Dhikri më i mirë është ai që bëhet me gjuhë dhe me zemër e nëse bëhet vetëm me njërin atëherë ai me zemër është më me vlerë. Pra nuk duhet që të lihet dhikri me gjuhë dhe me zemër njëkohësisht nga frika e veprës që behët për sy e faqe porse duhet me të dy pjesët të përmendësh Allahun, subhanehu ve teala, dhe të kesh për qëllim arritjen e kënaqësisë së Tij.

Nga hadithi i lartëpërmendur mësojmë për vlerën e madhe të dhikrit. Aty përngjasohet ai që përmend Allahun, subhanehu ve teala, dhe ai që nuk përmend më të gjallin dhe të vdekurin që ka kuptimin "se tek i gjalli ka dobi për atë që e miqëson dhe dëm për atë që e armiqëson gjë që nuk e gjejmë tek i vdekuri."

Dhikri ka dobi të shumta, prej tyre: -ata që shumë përmendin Allahun, subhanehu ve teala, janë nxituesit në të mira që arrijnë grada të larta, Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Ua tejkaluan të veçuarit (mufridun) (5)! Ata pyetën: kush janë të veçuarit o i dërguar i Allahut? Ai u përgjigj: ata dhe ato që shumë përmendin Allahun." (6) - dhikri është fortifikatë e fortë për njeriun, Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Çdo njeri që në mëngjes apo në mbrëmje thotë tre herë: - Në emër të Atij që me emrin e Tij nuk mund të të dëmtoj asgjë që është në qiell apo në tokë, Ai është Gjithëdëgjuesi dhe i Gjithëdijshëmi - nuk mund ta dëmtoj atë asgjë." (7), për këtë vërejmë se Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, na urdhëron që të përmendim Allahun, ai thotë: "Ju urdhëroj të përmendni Allahun sepse ai

që përmend Allahun i përngjan atij që e ndjekin pas armiqtë, e ai duke ikur strehohet në një fortifikatë dhe siguron veten prej tyre, njëashtu njeriu nuk mund ta siguroj vetveten prej djallit vetëm se duke përmendur Allahun.” (8)

- me dhikër zgjidhen nyjet e djallit siç ka thënë Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem: “Kur njeriu shtrihet të flejë, djalli ia lidh në kokën e tij tre nyje, kur ai zgjohet, nëse përmend Allahun i zgjidhet një nyje, nëse merr abdes i zgjidhet nyja e dytë dhe nëse falet i zgjidhet edhe nyja e tretë dhe ndihet i freskët dhe zemërbardhë, në të kundërtën bëhet zemërzi i poshtër.” (9)

- ai që përmend Allahun, Allahu e përmend atë, e kjo mjafton për t'u kuptuar vlera e dhikrit: “Më përmendni që t'ju përmend”(10)

- dhikri është ushqimi i zemrës dhe shpirtit, pa të njeriu e humb dritën dhe qëllimin e jetës dhe bëhet sikur gërmadhë.

- dhikri e shton dashurinë ndaj Allahut, subhanehu ve teala, dhe është shkak që Allahu ta don atë njeri.

- dhikri shkakton ndjenjën e madhërimit të Allahut.

- dhikri është shkak për zbritjen e qetësisë në zemër;

“Pra, me të përmendurit e Allahut qetësohen zemrat”(11)

- dhikri është shkak për shpëtim:

“Përmendeni Allahun shumë që të gjeni shpëtim”(12). Ka shumë argumente që flasin rreth vlerës së fjalëve të ndryshme të dhikrit mirëpo nuk po i përmendim këtu për të mos e zgjatur, e ai që don të dijë më gjerësisht le të konsultoj librat që flasin rreth dhikrit.

Sa i takon etikës së dhikrit, po përmendim si vijon:

- ai që përmend Allahun duhet të jetë në gjendje më të mirë, nëse është ulur, i drejtuar kah kibra, i përkulur dhe i qetë kjo është më mirë por nëse bën dhikër edhe duke mos qenë në këtë gjendje lejohet vetëm se e ka lënë atë që është më e mirë.

- duhet që vendi ku bën dhikër të jetë i pastër, sepse me këtë tregon respekt ndaj dhikrit dhe Atë që e përmend, për këtë preferohet dhikri në xhami apo vende tjera të pastra.

- duhet që goja e tij të jetë e pastër, nëse nuk është e tillë, e pastron me misvak apo me ujë. Mos pastrami i gojës për të bërë dhikër është vepër jo e pëlqyer, mirëpo nuk është e ndaluar.

- preferohet dhikri në çdo kohë dhe gjendje përveç nëse është duke kryer nevojën apo duke kryer aktin seksual etj.

- qëllimi i dhikrit është prania e vetëdijes, pra duhet që të jetë i vetëdijshëm dhe të meditojë rreth fjalëve që i thotë si dhe t'i kuptojë ato.

- duhet që ai i cili është i angazhuar me ndonjë punë gjatë ditës apo natës dhe i kalon dhikri, ta kompenzojë atë nëse i mundësohet.

Shënimet: 1-Buhariu) 2-A'raf – 205 3-Xhum'a – 10 4-Ahzab- 41,42 5-“Mufridun” është sqaruar në vet hadithin e lartëpërmendur, kurse kuptimi i tij gjuhësor është ata që nuk kanë rival në ndonjë punë siç ka thënë Ibën Kutejbe (El minhaxh sherh sahih muslim ibën Haxhaxh – 4/17), kjo fjalë ka edhe kuptime tjera mirëpo të ngjashmë me këtë që u përmend (sh.p.) 6-Muslimi 7-Tirmidhiu 8-Tirmidhiu i cili thotë: hadith hasen sahih garib 9-Buhariu 10-Bekare – 152 11-R'ad – 28 12-Xhum'a 10

Ahmed Muadh Hakkij

Përktheu: Agim Bekiri

(pjesë nga libri: Katërdhjet hadithe mbi moralin, NuN, Shkup, 2005)